

ประมาณการ เศรษฐกิจไทย | 2564

มกราคม 2564
January 2021

THAILAND'S
ECONOMIC OUTLOOK
2021

สารบัญ

หน้า

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร	5
ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2563 และ 2564	5
Executive Summary	8
สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2564	12
ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2563 และ 2564	30

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2564	42
(ตุลาคม 2563–ธันวาคม 2563)	42

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 4 ปี 2563	48
--	----

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

1. ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจไทยหลังโควิด 19	56
2. วิเคราะห์ผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อตลาดแรงงานไทย	72
3. ผลสำรวจการประเมินมาตรการ “ช้อปดีมีคืน”	83
4. ทิศทางการลงทุนจีน หลังวิกฤติโควิด-19	87

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)	95
---	----

บทสรุปผู้บริหาร

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2563 และ 2564

“เศรษฐกิจไทยปี 2563 คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -6.5 ต่อปี และคาดว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2564 จะขยายตัวที่ร้อยละ 2.8 ต่อปี ปรับลดจากการประมาณการครั้งก่อนเนื่องจากสถานการณ์การระบาดระลอกใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย อย่างไรก็ดี มาตรการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ จะมีส่วนช่วยประคองเศรษฐกิจไทยให้ฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่อง”

เศรษฐกิจไทยปี 2563 คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -6.5 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -6.8 ถึง -6.3) หดตัวน้อยกว่าที่ประมาณการไว้เดิม ณ เดือนตุลาคม 2563 ที่ร้อยละ -7.7 ต่อปี โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของไทยที่อยู่ในเกณฑ์ดี และมาตรการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐที่ส่งผลให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 โดยคาดว่าจะการบริโภคภาคเอกชนและการลงทุนภาคเอกชนจะหดตัวที่ร้อยละ -0.9 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.2 ถึง -0.7) และร้อยละ -8.9 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -9.2 ถึง -8.7) ตามลำดับ ปรับตัวดีขึ้นจากการคาดการณ์ครั้งก่อนที่หดตัวร้อยละ -3.0 ต่อปี และร้อยละ -9.8 ต่อปี ตามลำดับ และมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยปรับตัวดีขึ้นที่ร้อยละ -6.6 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -6.8 ถึง -6.3) ปรับตัวดีขึ้นจากการคาดการณ์ครั้งก่อนที่ร้อยละ -7.8 ต่อปี เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักฟื้นตัวได้เร็วกว่าที่คาด หลังจากที่มีหลายประเทศมีการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด

สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.8 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.3 ถึง 3.3) ปรับลดจากการประมาณการครั้งก่อน เนื่องจากสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ระบาดในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย การเดินทางระหว่างประเทศ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ทำให้คาดการณ์ว่านักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2564 จะลดลง อย่างไรก็ดี มีสัญญาณบวกจากการได้รับวัคซีนของประชากรในประเทศต่าง ๆ ในระยะต่อไป ประกอบกับภาครัฐได้ดำเนินมาตรการทางการคลังเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ อาทิ โครงการคนละครึ่ง โครงการเราชนะ และมาตรการด้านการเงินเพื่อดูแลและเยียวยาผลกระทบจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ประกอบกับคาดว่าจะมีการเบิกจ่ายเงินจากพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ในส่วนที่เหลืออย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการบริโภคและการจ้างงานให้เพิ่มสูงขึ้น โดยคาดว่าจะการบริโภคภาคเอกชนและการลงทุนภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.0 ถึง 3.0) และ 3.4 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9 ถึง 3.9) ตามลำดับ ขณะที่การบริโภคภาครัฐและการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 6.1 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.6 ถึง 6.6) และ 12.1 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 11.6 ถึง 12.6) ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยจะขยายตัวที่ร้อยละ 6.2 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.7 ถึง 6.7) โดยมีแนวโน้มฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับทิศทางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญ ในด้านเสถียรภาพภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2564 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.3 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.8 ถึง 1.8) ปรับตัวสูงขึ้นตามราคาน้ำมันในตลาดโลกที่มีทิศทางสูงขึ้นและการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ

ทั้งนี้ เศรษฐกิจไทยในปี 2564 จะฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่ได้รับปัจจัยสนับสนุนจากคืบหน้าของวัคซีนและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในหลายประเทศ อย่างไรก็ตาม ในการประมาณการเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด ได้แก่ 1) การควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2) ความสำเร็จในการฉีดวัคซีนของประเทศต่าง ๆ และ 3) นโยบายทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศเศรษฐกิจหลักและความผันผวนของเงินลงทุนระหว่างประเทศ ทั้งนี้ กระทรวงการคลังมั่นใจว่าประเทศไทยมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และมีฐานะการคลังที่มีความมั่นคงและมีสภาพคล่องเพียงพอต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ทำให้กระทรวงการคลังมีความพร้อมที่จะดำเนินนโยบายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศในระยะต่อไป

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2563 และ 2564

			2563f		2564f	
	2561	2562	ณ ม.ค. 64			
			เฉลี่ย	ช่วง	เฉลี่ย	ช่วง
ผลการประมาณการ						
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	4.2	2.4	-6.5	-6.8 ถึง -6.3	2.8	2.3 ถึง 3.3
2) อัตราการขยายตัวของการบริโภค						
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	4.6	4.5	-0.9	-1.2 ถึง -0.7	2.5	2.0 ถึง 3.0
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	2.6	1.4	2.7	2.5 ถึง 3.0	6.1	5.6 ถึง 6.6
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุน						
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	4.1	2.8	-8.9	-9.2 ถึง -8.7	3.4	2.9 ถึง 3.9
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	2.9	0.2	9.3	9.0 ถึง 9.5	12.1	11.6 ถึง 12.6
4) อัตราการขยายตัวของปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	3.3	-2.6	-19.5	-19.8 ถึง -19.3	3.1	2.6 ถึง 3.6
5) อัตราการขยายตัวของปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	8.3	-4.4	-13.5	-13.7 ถึง -13.2	2.1	1.6 ถึง 2.6
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	22.4	26.7	37.7	35.4 ถึง 40.0	37.0	38.4 ถึง 35.7
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	7.5	-3.3	-6.6	-6.8 ถึง -6.3	6.2	5.7 ถึง 6.7
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	13.7	-5.6	-12.5	-12.7 ถึง -12.2	7.8	7.3 ถึง 8.3
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	28.4	38.2	19.5	17.0 ถึง 22.0	12.5	9.8 ถึง 15.3
- ร้อยละของ GDP	5.6	7.0	3.9	3.6 ถึง 4.1	2.3	1.8 ถึง 2.8
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละ)	1.1	0.7	-0.8	-1.1 ถึง -0.6	1.3	0.8 ถึง 1.8
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละ)	0.7	0.5	0.3	0.0 ถึง 0.5	0.4	-0.1 ถึง 0.9
สมมติฐานหลัก						
สมมติฐานภายนอก						
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	3.9	3.1	-3.6	-3.9 ถึง -3.4	5.2	4.7 ถึง 5.7
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล)	69.4	63.5	42.3	39.8 ถึง 44.8	50.5	45.5 ถึง 55.5
สมมติฐานด้านนโยบาย						
3) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	32.3	31.0	31.3	30.8 ถึง 31.8	29.9	28.90 ถึง 30.90
4) รายจ่ายภาคสาธารณะ (ล้านล้านบาท)	3.60	3.69	3.87	3.84 ถึง 3.89	4.24	4.19 ถึง 4.29
5) จำนวนนักท่องเที่ยวเที่ยว (ล้านคน)	38.2	39.9	6.7	6.2 ถึง 7.2	5.0	4.0 ถึง 6.0

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2020 and 2021

“Thai economy in 2020 is expected to contract by -6.5 percent in 2020 while the economy is projected to expand by 2.8 percent in 2021, down from the previous projection, mainly due to the new epidemic of the COVID-19 in many countries. However, the government stimulus measure would continue to play an important role in sustaining the economy amid uncertainties”

The Thai economy is expected to contract by -6.5 percent in 2020 (within the range of -6.8 to -6.3 percent), which would be a smaller contraction than the previous forecast at -7.7 percent as of October 2020. This recovery primarily stems from effective controls on the spread of the COVID-19 together with relief measures and stimulus packages by the government which eventually resulted in the continuity of the economic recovery in the second half of 2020. It is expected that private consumption and private investment would contract by -0.9 percent (within the range of -1.2 to -0.7 percent) and -8.9 percent (within the range of -9.2 to -8.7 percent), respectively. These two components improved from the previous forecast, which stood at -3.0 percent and -9.8 percent, respectively. In addition, the value of Thai merchandise exports in 2020 would show a gradual improvement by -6.6 percent (within the range of -6.8 to -6.3 percent), better-than-previous projection, which was at -7.8 percent, thanks to the recovery in global economic activities after the relaxation of outbreak containment measures in the main trading partners' economies.

For the Thai economy in 2021, the Ministry of Finance expects the Thai economy to expand by 2.8 percent (within the range of 2.3 to 3.3 percent), lower than previously assessed, mainly due to an emergence of the new epidemic of the COVID-19 in many countries, including Thailand. Consequently, this could affect Thailand's economic activities, international arrivals, and limited admission to Thailand, causing a significant decline in the number of foreign tourists. However, effective COVID-19 vaccines coupled with extensive vaccination coverage, ongoing fiscal measures, including Half-half Scheme, We Win, and additional financial measures by Specialized Financial Institutions (SFIs) as well as the continuation of the remaining disbursement on the Emergency Decree Authorizing the Ministry of Finance to Raise Loans to Solve Problems, to Remedy and Restore the Economy and Society as Affected by the Coronavirus Disease Pandemic, B.E. 2563 (2020) of 1 trillion Baht would be the key driver to mitigate adverse impacts on the economy going forward. These government's implemented measures would support private consumption and maintain the level of employment in labor markets in the period ahead. Accordingly, private consumption and private investment are projected to grow up by 2.5 percent (within the range of 2.0 to 3.0 percent) and 3.4 percent (within the range of 2.9 to 3.9 percent), respectively. With regard to public sectors, public consumption would grow by 6.1 percent (within the range of 5.6 to 6.6

percent) while public investment would remain high at 12.1 percent (within the range of 11.6 to 12.6 percent). Meanwhile, the value of Thai merchandise exports is expected to pick up at 6.2 percent (within the range of 5.7 to 6.7 percent) in line with the outlook of the main trading partners' economies. For the internal stability, headline inflation in 2021 is projected to turn positive at 1.3 percent (within the range of 0.8 to 1.8 percent) owing to a gradual rise in crude oil prices and a significant recovery in domestic demand.”

The Thai economy in 2021 would gradually recover in tandem with the recovery of global economic activities, supported by the efficacy and distribution of the COVID-19 vaccine and stimulus packages in many countries. Nevertheless, the economic recovery would remain highly uncertain and depend on 1) effective controls of the 2019 COVID outbreak, 2) vaccine efficacy and vaccination coverage in many countries, and 3) uncertain economic policies in advanced economies and greater vulnerabilities in the global financial system. However, Thailand has a sound economic fundamental and strong fiscal position as well as sufficient liquidity, leading the Ministry of Finance to ready take additional tools in an appropriate and timely manner.

Major Assumptions and Economic Projections for 2020 and 2021

			2020f		2021f	
	2018	2019	as of Jan 21			
			Avg	Range	Avg	Range
Projections						
1) GDP Growth Rate (percent y-o-y)	4.2	2.4	-6.5	-6.8 to -6.3	2.8	2.3 to 3.3
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)						
- Real Private Consumption (percent y-o-y)	4.6	4.5	-0.9	-1.2 to -0.7	2.5	2.0 to 3.0
- Real Public Consumption (percent y-o-y)	2.6	1.4	2.7	2.5 to 3.0	6.1	5.6 to 6.6
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)						
- Real Private Investment (percent y-o-y)	4.1	2.8	-8.9	-9.2 to -8.7	3.4	2.9 to 3.9
- Real Public Investment (percent y-o-y)	2.9	0.2	9.3	9.0 to 9.5	12.1	11.6 to 12.6
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	3.3	-2.6	-19.5	-19.8 to -19.3	3.1	2.6 to 3.6
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	8.3	-4.4	-13.5	-13.7 to -13.2	2.1	1.6 to 2.6
6) Trade Balance (USD billion)	22.4	26.7	37.7	35.4 to 40.0	37.0	38.4 to 35.7
- Export Value of Goods in USD (percent y-o-y)	7.5	-3.3	-6.6	-6.8 to -6.3	6.2	5.7 to 6.7
- Import Value of Goods in USD (percent y-o-y)	13.7	-5.6	-12.5	-12.7 to -12.2	7.8	7.3 to 8.3
7) Current Account (billion U.S.)	28.4	38.2	19.5	17.0 to 22.0	12.5	9.8 to 15.3
- Percentage of GDP	5.6	7.0	3.9	3.6 to 4.1	2.3	1.8 to 2.8
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	1.1	0.7	-0.8	-1.1 to -0.6	1.3	0.8 to 1.8
Core Inflation (percent y-o-y)	0.7	0.5	0.3	0.0 to 0.5	0.4	-0.1 to 0.9
Major Assumptions						
Exogenous Variables						
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	3.9	3.1	-3.6	-3.9 to -3.4	5.2	4.7 to 5.7
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	69.4	63.5	42.3	39.8 to 44.8	50.5	45.5 to 55.5
Policy Variables						
3) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	32.3	31.0	31.3	30.8 to 31.8	29.9	28.90 to 30.90
4) Public Expenditure (Trillion Baht)	3.60	3.69	3.87	3.84 to 3.89	4.24	4.19 to 4.29
5) Number of foreign tourists (Million)	38.2	39.9	6.7	6.2 to 7.2	5.0	4.0 to 6.0

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2564

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

“สศค. คาดว่า ในปี 2563 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศโดยรวมจะหดตัวที่ร้อยละ -3.6 ลดลงจากปี 2562 โดยเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทยมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลง ด้วยสาเหตุหลักจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้เกิดการใช้มาตรการปิดเมือง (lockdown) จากสถานการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งพาการส่งออก แต่ยังคงกระทบถึงกลุ่มประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศอีกด้วย เนื่องจากกระทบต่อการบริโภค และทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ต้องหยุดชะงักลง ทั้งนี้ความสำเร็จในการพัฒนาวัคซีนเพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยได้มีการกระจายไปหลายประเทศและเริ่มดำเนินการฉีดให้กลุ่มประชากรที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัส COVID-19 ในช่วงปลายปี 63 ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในหลาย ๆ ประเทศเริ่มกลับมาฟื้นตัว”

สำหรับในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศโดยรวมจะขยายตัวที่ร้อยละ 5.2 ปรับตัวดีขึ้นจากปี 2563 เนื่องจากหลายประเทศเริ่มมีการผ่อนคลายมาตรการ lockdown ที่ใช้ควบคุมการแพร่ระบาดของ COVID-19 รวมถึงการความสำเร็จในการพัฒนาวัคซีนที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการกระจายวัคซีนอย่างทั่วถึง และการดำเนินนโยบายทางการเงินและการคลังที่เหมาะสมในทุก ๆ ประเทศ อย่างไรก็ตาม มีปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่ออัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ประกอบด้วย 1) สถานการณ์ของไวรัสโควิด-19 ที่ยังไม่สามารถควบคุมได้ในหลายประเทศ 2) ปัญหาการขนส่งเพื่อกระจายวัคซีนให้ทั่วโลก 3) ความพร้อมของระบบสาธารณสุขในหลาย ๆ ประเทศ และ 4) ปัญหาหนี้สินของภาคเอกชนและครัวเรือน

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละต่อปี YOY)

ประเทศคู่ค้าหลัก เรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2562	2561	2562				2562	2563				ทั้งปี 2563F	ทั้งปี 2564F
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4		
15 ประเทศคู่ค้า (77.7%)	3.9	3.3	3.2	3.1	2.8	3.1	-1.5	-8.4	-2.6	N.A.	-3.6	5.2
1. สหรัฐฯ (12.7%)	2.9	2.7	2.3	2.1	2.3	2.3	0.3	-9.0	-2.8	N.A.	-3.6	4.0
2. จีน (11.8%)	6.6	6.4	6.2	6.0	6.0	6.1	-6.8	3.2	4.9	6.5	2.3	8.6
3. ญี่ปุ่น (9.9%)	0.8	0.8	0.9	1.7	-0.7	0.7	-1.8	-10.2	-5.8	N.A.	-5.3	2.5
4. यूโรโซน (6.9%)	1.8	1.3	1.2	1.2	1.0	1.2	-3.2	-14.8	-4.4	N.A.	-7.2	4.1
5. เวียดนาม (4.9%)	7.1	6.8	6.7	7.5	7.0	7.0	3.7	0.4	2.6	4.5	2.9	6.8
6. ฮองกง (4.8%)	3.0	0.7	0.4	-2.8	-2.9	-1.2	-9.1	-8.9	-3.4	N.A.	-5.6	6.3
7. มาเลเซีย (4.3%)	4.7	4.5	4.9	4.4	3.6	4.3	0.7	-17.1	-2.7	N.A.	-5.0	6.1
8. ออสเตรเลีย (4.1%)	2.8	1.7	1.6	1.8	2.2	1.8	1.6	-6.3	-3.8	N.A.	-4.2	3.0
9. อินโดนีเซีย (3.7%)	5.2	5.1	5.1	5.0	5.0	5.0	3.0	-5.3	-3.5	N.A.	-1.7	4.6
10. สิงคโปร์ (3.6%)	3.2	1.1	0.2	0.7	0.8	0.7	-0.3	-13.2	-5.8	-3.8	-5.8	4.9
11. ฟิลิปปินส์ (3.0%)	6.2	5.6	5.5	6.0	6.4	5.9	-0.7	-16.9	-11.5	N.A.	-8.8	6.9
12. อินเดีย (2.8%)	7.4	5.7	5.6	5.1	4.7	5.3	3.1	-23.9	-7.5	N.A.	-10.3	6.2
13. เกาหลีใต้ (1.9%)	2.7	1.7	2.0	2.0	2.3	2.0	1.4	-2.8	-1.1	N.A.	-1.9	2.9
14. สหราชอาณาจักร (1.6%)	1.4	2.0	1.3	1.2	1.1	1.4	-2.1	-21.5	-8.6	N.A.	-10.8	5.2
15. ไต้หวัน (1.6%)	2.6	1.8	2.6	3.0	3.3	2.7	2.5	0.3	3.9	N.A.	2.6	3.9

ที่มา: รวบรวมและประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1.1 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 14.8 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2563)

➡ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 เศรษฐกิจสหรัฐฯ หดตัวชะลอลงที่ร้อยละ -2.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ ขยายตัวที่ร้อยละ 1.0 จากไตรมาสก่อนหน้า (จัดผลทางฤดูกาลแล้ว) หรือคิดเป็นร้อยละ 4.0 (annualized QGDP) สะท้อนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจากไตรมาสก่อนหน้า ส่งผลให้ปี 2563 เศรษฐกิจสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ -3.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งนับเป็นการหดตัวครั้งแรกนับตั้งแต่เกิดวิกฤตการเงินในปี 2552 และเป็นการหดตัวมากที่สุดนับตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง อันเป็นผลจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และการดำเนินมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดที่ส่งผลให้การใช้จ่ายผู้บริโภคลดลงร้อยละ -3.9 ต่อปี การส่งออกหดตัวลงร้อยละ -13.0 ต่อปี ขณะที่การนำเข้าหดตัวลง -9.3 ต่อปี และการลงทุนรวมของเอกชนลดลงร้อยละ -5.3 ต่อปี อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 4 หดตัวชะลอจากไตรมาสก่อนหน้า สะท้อนจากตัวเลขเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจที่สำคัญของสหรัฐฯ ที่ส่งสัญญาณฟื้นตัวต่อเนื่องจากไตรมาสที่ 3 ปี 2563 อาทิ เครื่องชี้ด้านอุปทานที่สะท้อนโดยดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (Purchasing Manager Index: PMI) ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 อยู่ที่ระดับ 59.0 ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า สำหรับเครื่องชี้ด้านอุปสงค์ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 อยู่ที่ระดับ 93.8 จุด เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ระดับ 93.1 จุด ทั้งนี้ เสถียรภาพเศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังคงแข็งแกร่ง โดยอัตราการว่างงานในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 6.8 ของกำลังแรงงานรวม ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า การจ้างงานนอกภาคเกษตรในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยคงที่จากไตรมาสก่อนหน้าอยู่ที่ร้อยละ 1.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เป็นต้น ล่าสุดเมื่อ 27 มกราคม 2563 ธนาคารกลางสหรัฐฯ มีมติคงอัตราดอกเบี้ยที่ระดับร้อยละ 0.0-0.25 ต่อปี และจะคงไว้ที่ระดับดังกล่าวจนกว่าจะมั่นใจว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะผ่านวิกฤตโควิด-19 ไปได้ โดยมีเป้าหมายให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นเกินร้อยละ 2 ในบางช่วงเวลา เพื่อบรรลุเป้าหมายการจ้างงานอย่างเต็มศักยภาพ และช่วยรักษาเสถียรภาพทางด้านราคา

➡ ในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวร้อยละ 4.0 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0 - 4.0 เติบโตขึ้นจากปี 2563 เนื่องจากฐานต่ำ และสถานการณ์เศรษฐกิจที่ส่งสัญญาณฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสหรัฐฯ มีการอนุมัติและกระจายวัคซีนต้านไวรัสโควิด-19 แล้วในวงกว้าง และโดยเฉพาะมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจวงเงิน 9 แสนล้านดอลลาร์ของรัฐบาลสหรัฐฯ ภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ รวมถึงนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจขนาดใหญ่เพิ่มเติมที่ชื่อว่า “American Rescue Plan” วงเงิน 1.9 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ที่ประธานาธิบดีโจ ไบเดนกำลังเร่งผลักดันให้ผ่านการอนุมัติจากสภาองเกรส จะช่วยเยียวยาผลกระทบจากการแพร่ระบาดและสนับสนุนให้เศรษฐกิจเกิดการฟื้นตัว ขณะที่อัตราดอกเบี้ยนโยบายของสหรัฐฯ ยังคงมีแนวโน้มอยู่ที่ระดับต่ำ เพื่อช่วยพยุงเศรษฐกิจด้านการบริโภคและการลงทุนภายในประเทศ และกำหนดอัตราเงินเฟ้อเป้าหมายที่ระดับร้อยละ 2 ต่อปี จนกว่าภาวะตลาดแรงงานจะบรรลุเป้าหมายการจ้างงานอย่างเต็มศักยภาพตามที่ประเมินไว้ นอกจากนี้ ภายใต้การนำของประธานาธิบดีโจ ไบเดน คาดว่า นโยบายต่าง ๆ ของสหรัฐฯ น่าจะมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลบวกต่อเศรษฐกิจโลก การลงทุนในตลาดการเงิน และความเชื่อมั่นการลงทุนในภาพรวม จึงคาดว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดจะสามารถคลี่คลายลงได้ภายในปีนี้ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยจะเร่งการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ให้เติบโตขึ้นได้

1.2 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 12.9 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2563)

➡ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 เศรษฐกิจจีนขยายตัวร้อยละ 6.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 4.9 หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 2.6 จากไตรมาสก่อนหน้า (จัดผลทางฤดูกาล) โดยภาคบริการขยายตัวร้อยละ 6.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายร้อยละ 4.3 ภาคการผลิตขยายตัวร้อยละ 6.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายร้อยละ 6.0 และภาคการเกษตรขยายตัวร้อยละ 4.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัวทั้งปีร้อยละ 2.3 จากปีก่อนหน้า สำหรับด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเริ่มมีแนวโน้มลดลงโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากร้อยละ 2.3 ในไตรมาสก่อนหน้า และอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยที่ร้อยละ 3.8 ของกำลังแรงงานรวมต่อเนื่อง

ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 เศรษฐกิจจีนส่งสัญญาณปรับตัวดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยการส่งออกได้ส่งสัญญาณฟื้นตัว โดยขยายตัวที่ร้อยละ 17.0 ในไตรมาส 4 ปี 2563 เป็นการขยายตัวสูงที่สุดในปี 2563 โดยการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าหลัก อาทิ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ยุโรป ฮองกง เป็นต้น ขยายตัวเร่งขึ้น ในขณะที่ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (Purchasing Manager Index: PMI) ภาคอุตสาหกรรมในไตรมาส 4 ปี 2563 เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 53.8 จุด สูงที่สุดในปีนี้

➡ ในปี 2563 คาดว่า เศรษฐกิจจีนจะขยายตัวร้อยละ 2.0 ชะลอลงจากปีก่อนหน้า (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 6.0 - 6.2) เนื่องจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นหลัก ซึ่งส่งผลกระทบต่ออุปสงค์และอุปทานภายในและภายนอกประเทศและถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจีนจะเริ่มฟื้นตัว อย่างไรก็ตามประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ยังคงต้องรับมือกับโรคระบาดส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจยังไม่สามารถฟื้นตัวได้เต็มศักยภาพ

รัฐบาลจีนยังคงออกมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ทางฝั่งนโยบายการเงิน ธนาคารกลางจีนได้ออกมาตรการเสริมสภาพคล่องให้กับระบบเศรษฐกิจ เช่น การดำเนินการผ่านตลาดการเงิน (การทำธุรกรรมซื้อคืนย้อนกลับและธุรกรรมให้กู้ยืมสภาพคล่องระยะปานกลาง) ขยายวงเงินสินเชื่อให้แก่บริษัทเอกชนและธุรกิจขนาดย่อมและขนาดย่อม และการให้เงินสนับสนุนแก่ธนาคารท้องถิ่นด้วยอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 เพื่อให้ธนาคารท้องถิ่นปล่อยสินเชื่อให้แก่ธุรกิจขนาดย่อมและขนาดย่อม ทางด้านนโยบายการคลัง รัฐบาลจีนได้ประกาศมาตรการทางการคลังเป็นวงเงินประมาณ 4.8 ล้านล้านหยวนเพื่อรักษาเสถียรภาพและกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น เพิ่มการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เพิ่มการผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์ เร่งการเบิกจ่ายประกันการว่างงาน มีการลงทุนจากภาครัฐเพิ่มเติม และมาตรการลดภาษีและลดเงินสมทบประกันสังคม เป็นต้น

➡ ในปี 2564 คาดว่า เศรษฐกิจจีนจะขยายตัวร้อยละ 8.6 เร่งขึ้นจากปีก่อนหน้า เนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 ที่เริ่มดีขึ้น พร้อมทั้งความสำเร็จในการพัฒนาวัคซีนและความพร้อมทางการแพทย์ในประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดอุปสงค์โลกขยายสูงขึ้น สำหรับนโยบายเศรษฐกิจจีนในปี 2564 จากการประชุม Central Economic Work Conference เมื่อวันที่ 16-18 ธันวาคม 2563 ซึ่งเป็นการประชุมกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของจีน ได้ระบุถึงการกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ เป็นหนึ่งในประเด็นหลักที่รัฐบาลจะผลักดัน โดยจะปรับปรุงระบบ Income Distribution นโยบายภาษี รวมถึงการให้เงินเปล่า เพื่อเสริมสร้าง Purchasing Power ของชนชั้นกลางและกับกลุ่มคนรายได้น้อย นอกจากนี้ สำหรับภาคธุรกิจโดยเฉพาะกลุ่ม Small and Micro Business รัฐบาลได้มีการขยายเวลาผ่อนปรนการชำระหนี้ สำหรับกลุ่ม SMEs รัฐมีนโยบายให้มีการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับกลุ่มธุรกิจที่เป็น SMEs

1.3 เศรษฐกิจญี่ปุ่น (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 3 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 9.9 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2563)

➡ เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ส่งสัญญาณฟื้นตัวต่อเนื่อง สะท้อนจากภาคการส่งออกเฉลี่ยในไตรมาส 4 ที่หดตัวในอัตราที่ชะลอตัวลงจากไตรมาสก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ -0.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของ

ปีก่อน ขณะเดียวกัน การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนจากยอดค้าปลีกค้าส่งที่ขยายตัวเร่งสูงขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 7.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งเป็นการขยายตัวต่อจากไตรมาสที่แล้วที่ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 0.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคไตรมาสที่ 4 ปี 2563 อยู่ที่ระดับ 32.9 จุด ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ 3 ปี 2563 ที่อยู่ที่ระดับ 30.5 จุด นอกจากนี้ ภาคอุปทานที่บ่งชี้โดยดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 4 อยู่ที่ระดับ 48.2 จุด สูงกว่าค่าเฉลี่ยไตรมาสที่ 3 ที่อยู่ที่ระดับ 45.6 จุด โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปี 2564 อยู่ที่ร้อยละ -0.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ร้อยละ 0.2

➔ ในปี 2563 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่น จะหดตัวที่ร้อยละ -5.3 หดตัวลงจากปี 2562 เนื่องจากญี่ปุ่นได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่หดตัวต่อเนื่องใน 2 ไตรมาสแรกล่าสุดญี่ปุ่นกำลังเผชิญการแพร่ระบาดระลอกใหม่ หลังพบผู้ติดเชื้อรายใหม่เกิน 1,000 รายต่อวันในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายน 2563 โดยมีศูนย์กลางการแพร่ระบาดที่กรุงโตเกียว อย่างไรก็ตาม รัฐบาลญี่ปุ่นจะยังไม่ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วประเทศรอบใหม่ พร้อมเดินทางโครงการโกทูทราเวล (Go to Travel) เพื่อกระตุ้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ ที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากวิกฤตการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 นอกจากนี้ ญี่ปุ่นจะได้านิสงส์จากอุปสงค์ภายนอกประเทศโดยเฉพาะจีนที่จะเข้ามาเป็นปัจจัยเสริมในการฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป

➔ ในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวมาอยู่ที่ร้อยละ 2.5 เนื่องจากการคาดการณ์ว่าหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศญี่ปุ่นจะได้รับวัคซีนป้องกันโควิด-19 เป็นผลทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จะคลี่คลายลง และเป็นผลทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจสามารถกลับมาดำเนินได้ตามปกติ นอกจากนี้ หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 คลี่คลายลงแล้ว เศรษฐกิจญี่ปุ่นจะได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการเป็นเจ้าภาพกีฬาโอลิมปิกที่เลื่อนออกมาจากปี 2563 อีกด้วย

1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 6.5 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2563)

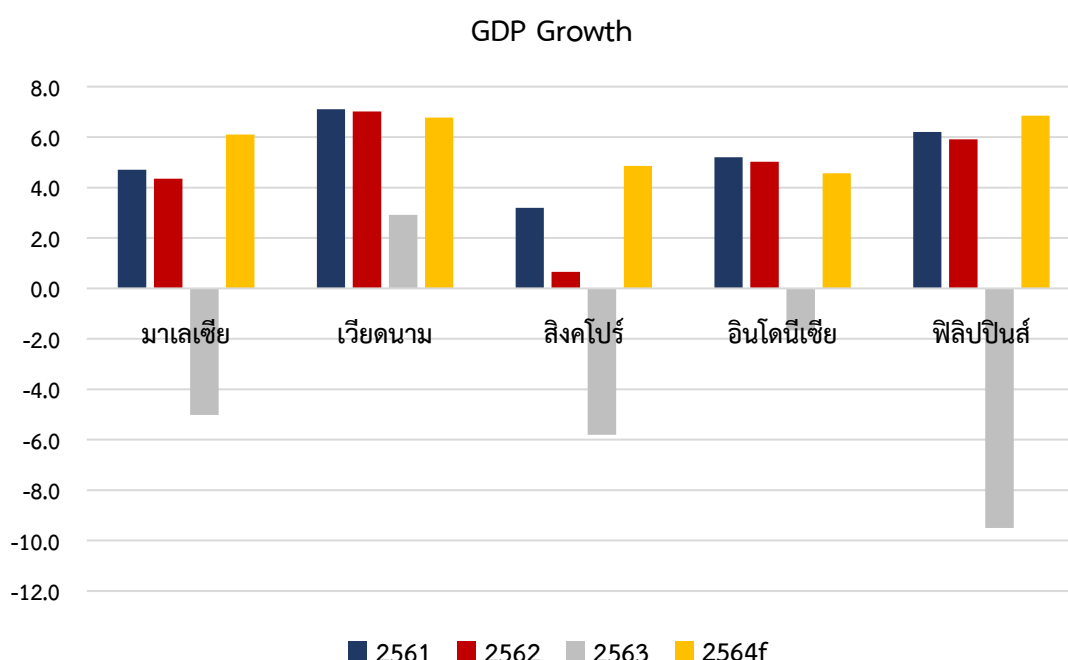
➔ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 เศรษฐกิจยูโรโซน หดตัวที่ร้อยละ -5.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (เบื้องต้น) หดตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -4.3 โดยเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจยูโรโซน ส่งสัญญาณชะลอตัวและฟื้นตัวในบางส่วน สะท้อนจากยอดค้าปลีกในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ขยายตัวที่ร้อยละ 0.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.4 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเครื่องชี้ด้านอุปทาน ดัชนีฯ (PMI) ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 4 ปี 2563 อยู่ที่ระดับ 54.6 จุด เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ 52.4 จุด แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมแม้จะอยู่ช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ระลอกสอง ด้านดัชนีฯ (PMI) ภาคบริการเฉลี่ยไตรมาสที่ 4 ปี 2563 อยู่ที่ระดับ 45.0 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ 51.1 จุด ชี้ให้เห็นว่าการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ระลอกที่สอง ส่งผลกระทบโดยตรงกับภาคบริการ เมื่อพิจารณาเครื่องชี้ที่สำคัญด้านอุปสงค์ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคไตรมาสที่ 4 ปี 2563 อยู่ที่ระดับ -15.6 ปรับตัวลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ -14.4 ทั้งนี้ เสถียรภาพเศรษฐกิจปรับตัวค่อนข้างคงที่แม้เศรษฐกิจจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดระลอกที่สองจากไวรัสโควิด-19 โดยอัตราการว่างงานในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 8.3 ของกำลังแรงงานรวม ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 8.6 และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 อยู่ที่ร้อยละ -0.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 0.0

➔ ในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซน จะขยายตัวกลับมาเป็นบวกอยู่ที่ร้อยละ 4.1 เนื่องจาก 1) เศรษฐกิจยูโรโซนมีฐาน GDP ที่ต่ำในปี 2563 เนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ทำให้เศรษฐกิจหดตัว 2) ทางคณะกรรมการการยุโรป และทางธนาคารกลางยุโรปยังคงออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านนโยบายการเงินและการคลังอย่างต่อเนื่อง เช่น การขยายวงเงินและระยะเวลาซื้อพันธบัตรในโครงการ Pandemic Emergency

Purchase Program (PEPP) จาก 5 แส่นล้านยูโรเป็น 1.85 ล้านล้านยูโร ที่กำหนดใช้ถึงเดือนมิถุนายน 2564 เป็นเดือนมีนาคม 2565 และมีการจัดตั้งงบประมาณ Next Generation EU โดยคณะกรรมการการยุโรปเป็นจำนวน 7.5 แส่นล้านยูโรที่มุ่งฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป โดยเน้นการลงทุนภาครัฐ และเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลและเศรษฐกิจสีเขียวเพื่อให้เศรษฐกิจมีความยืดหยุ่นมากขึ้นและมีความพร้อมในการรับมือกับความไม่แน่นอนในอนาคต 3) คาดว่าการจำหน่ายวัคซีนต้านโรคโควิด-19 สู่อำนาจของยูโรโซนจะเป็นไปได้โดยเร็วเนื่องจาก ทางคณะกรรมการการยุโรป ได้สั่งจองวัคซีนไปแล้วถึง 2 พันล้านโดส และตั้งเป้าหมายในการฉีดวัคซีนนี้ กับประชาชนให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 70 ของประชากรทั้งหมดในประเทศสมาชิกภายในฤดูร้อนปี 2564 ทำให้ปี 2564 ยูโรโซนมีการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นจะส่งผลให้เศรษฐกิจยูโรโซนเริ่มฟื้นตัวและสามารถกลับมาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อีกครั้ง

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 18.2 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2563)

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน (%)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

➡ เศรษฐกิจอาเซียนไตรมาสล่าสุด ปี 2563 เริ่มกลับมาฟื้นตัวอีกครั้ง หลังจากได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างหนักในไตรมาสที่ 2 สะท้อนจากตัวเลขการขยายตัวเศรษฐกิจไตรมาสที่ 3 และ 4 เริ่มกลับมาขยายตัวอีกครั้ง แต่ยังคงมีเพียงประเทศเวียดนามที่เศรษฐกิจยังคงขยายตัวได้ โดยเศรษฐกิจประเทศเวียดนามในไตรมาสที่ 4 ขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 4.5 จากร้อยละ 2.7 ในไตรมาสก่อนหน้า ทำให้ทั้งปี 2563 เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 2.9 จากปีก่อนหน้า เนื่องจากเวียดนามสามารถควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างต่อเนื่อง โดยภาคอุตสาหกรรมและก่อสร้าง (สัดส่วนร้อยละ 36.6 ต่อ GDP) ขยายตัวร้อยละ 4.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ภาคการเกษตร (สัดส่วนร้อยละ 13.6 ต่อ GDP) ขยายตัวร้อยละ 2.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า รวมถึงภาคบริการ (สัดส่วนร้อยละ 38.6 ของ GDP) ขยายตัวร้อยละ 2.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า เนื่องจากการแพร่กระจายทั่วโลกทำให้ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรมการผลิตและเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยภาคธุรกิจบริการและส่งออกได้รับผลกระทบมาก

ที่สุดแต่ยังคงขยายตัวชะลอตัวลง ภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้างที่ยังผลักดันให้เศรษฐกิจเวียดนามไตรมาสนี้ยังเติบโตได้ สะท้อนจากดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 3 มาอยู่ที่ระดับ 51.1 เพิ่มขึ้นจาก 48.5 จุดในไตรมาสก่อนหน้า รวมถึงอัตราการว่างงานไตรมาสที่ 4 อยู่ที่ร้อยละ 2.37 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 2.5

ขณะที่เศรษฐกิจประเทศฟิลิปปินส์ในไตรมาสที่ 4 2563 หดตัวที่ร้อยละ -8.3 จากร้อยละ -11.5 ในไตรมาสที่ 3 2563 ทำให้ทั้งปี 2563 เศรษฐกิจหดตัวที่ร้อยละ -9.5 จากปีก่อนหน้า โดยภาคการบริโภคภายในประเทศที่หดตัวอย่างรุนแรงที่ร้อยละ -7.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ภาคการส่งออกที่หดตัวร้อยละ -16.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่ปัจจัยการบริโภคภาครัฐขยายตัวที่ร้อยละ 10.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของดังก้าว ส่งผลต่อเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกเป็นผลมาจากมาตรการป้องกันระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยหากพิจารณาจากเครื่องชี้สำคัญทางเศรษฐกิจดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยไตรมาสที่ 4 ของปี 63 อยู่ในระดับ 49.2 จุด เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ระดับ 48.3 จุด สอดคล้องกับผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 4 อยู่ที่ระดับ 151.8 จุด เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้า

เศรษฐกิจมาเลเซียในไตรมาสที่ 3 หดตัวที่ร้อยละ -2.7 ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวที่ร้อยละ -17.1 โดยภาคการบริโภคภาคเอกชน (สัดส่วนร้อยละ 60.1 ของ GDP) ที่หดตัวลงร้อยละ -2.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ภาคการลงทุน (สัดส่วนร้อยละ 20.7 ของ GDP) หดตัวที่ร้อยละ -11.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่ปัจจัยการบริโภคภาครัฐ (สัดส่วนร้อยละ 12.4 ของ GDP) ขยายตัวที่ร้อยละ 6.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า สาเหตุมาจากในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 การส่งออกได้รับผลกระทบจากภาวะชะงักในซัพพลายเชนในขณะที่การใช้จ่ายของผู้บริโภคก็ลดลงจากมาตรการปิดเมือง

หากพิจารณาเครื่องชี้สำคัญทางเศรษฐกิจ โดยดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 4 อยู่ที่ระดับ 48.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อนที่ระดับ 49.4 จุด ผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยเดือน ม.ค. - พ.ย. 63 อยู่ที่ 108.9 จุด ลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อนที่ระดับ 114.4 จุด

เศรษฐกิจสิงคโปร์ในไตรมาสที่ 4 หดตัวที่ร้อยละ -3.8 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวที่ร้อยละ -5.6 ทำให้ทั้งปี 2563 เศรษฐกิจหดตัวที่ร้อยละ -5.8 จากปีก่อนหน้า โดยภาคการบริโภคภาคเอกชน (สัดส่วนร้อยละ 34.2 ของ GDP) ที่หดตัวลงร้อยละ -13.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ภาคการลงทุน (สัดส่วนร้อยละ 21.2 ของ GDP) หดตัวที่ -18.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า รวมถึงภาคการส่งออกหดตัวที่ร้อยละ -6.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ในขณะที่ปัจจัยการบริโภคภาครัฐ (สัดส่วนร้อยละ 12.1 ของ GDP) ขยายตัวที่ร้อยละ 16.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

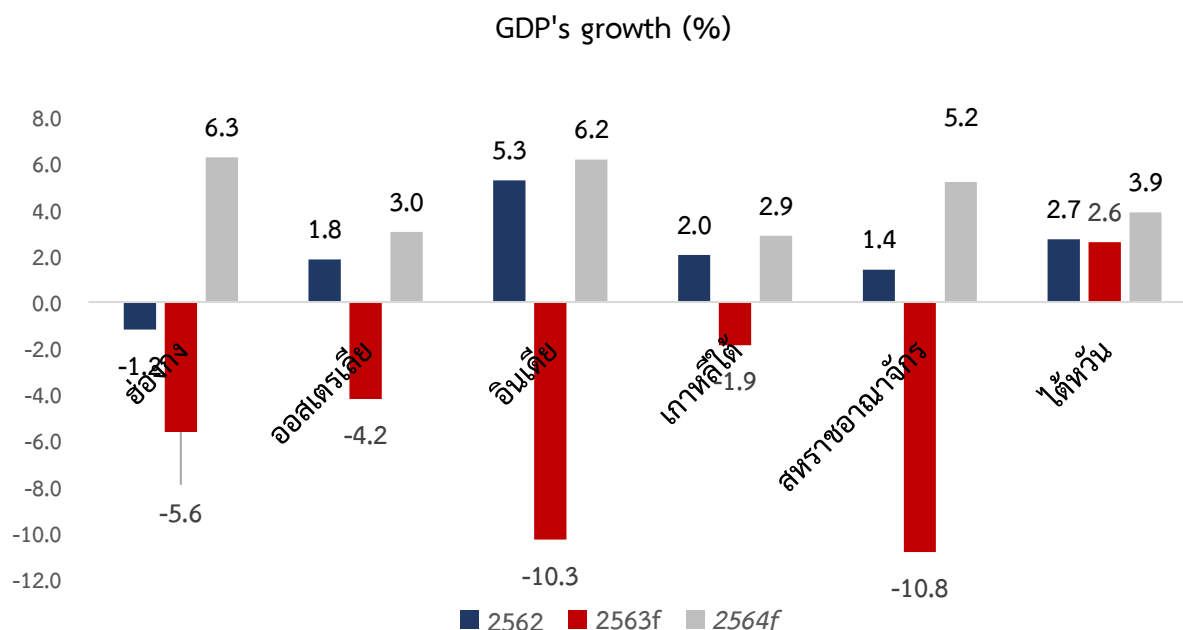
➡ ในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจอาเซียนจะขยายตัว โดยคาดว่าเศรษฐกิจเวียดนามจะขยายตัวร้อยละ 6.8 เนื่องจากเวียดนามจะสามารถควบคุมผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาพรวมในประเทศ รวมทั้งเศรษฐกิจโลกที่ได้รับผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะเศรษฐกิจของประเทศจีนซึ่งเป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุดของเวียดนาม และภาคอุตสาหกรรมการผลิตจะยังคงเป็นปัจจัยหลักในการ

ขับเคลื่อนเศรษฐกิจเวียดนาม ถึงแม้จะได้รับผลกระทบในช่วงไตรมาสแรกของปี 2563 เศรษฐกิจประเทศฟิลิปปินส์มีแนวโน้มขยายตัวที่ร้อยละ 6.9 เนื่องจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จะเริ่มคลี่คลาย รวมถึงจากการผ่อนคลายมาตรการล็อกดาวน์ภายในประเทศ จะทำให้การบริโภคและกิจกรรมทางธุรกิจภายในประเทศเริ่มกลับมา ประกอบกับการเริ่มกลับมาของเศรษฐกิจโลก ขณะที่เศรษฐกิจมาเลเซียมีแนวโน้มที่จะขยายตัวร้อยละ 6.1 เนื่องจากการแพร่ระบาดทั่วโลกของโควิด-19 เริ่มคลี่คลายทำให้ภาคการท่องเที่ยว การบริโภคภายในประเทศและการลงทุนจากภาคเอกชน มีแนวโน้มจะขยายตัวกว่าช่วงสถานการณ์โควิด-19 อย่างไรก็ตามการกลับมาของเศรษฐกิจโลกอาจส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันในตลาดโลกอาจทำรายได้ของประเทศเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจสิงคโปร์มีแนวโน้มที่จะขยายตัวร้อยละ 4.9 เนื่องจากการสิงคโปร์เป็นประเทศเปิดจึงได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกค่อนข้างสูงจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์เศรษฐกิจโลก อย่างไรก็ตาม คาดว่าปี 2564 จะสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 อย่างต่อเนื่อง ทำให้เศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกปรับตัวดีขึ้น รวมถึงปัจจัยด้านการกระจายวัคซีน อย่างไรก็ตามสำหรับเศรษฐกิจอินโดนีเซียคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 4.6 เนื่องจากฐานต่ำและจะได้รับวัคซีนในการควบคุมการแพร่ระบาดทั่วโลกของโควิด-19 ที่เคยส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาคการบริโภคและการลงทุนจากภาคเอกชนในตลอดทั้งปี 2563 ซึ่งเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ

1.6 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 16.3 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2563)

➡ ในไตรมาส 3 ปี 2563 เศรษฐกิจเกาหลีใต้ ฮ่องกง และสหราชอาณาจักรเริ่มเห็นสัญญาณฟื้นตัวจากการหดตัวต่ำสุดเป็นประวัติการณ์จากไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่เศรษฐกิจไต้หวันพลิกกลับมาขยายตัว โดยเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ เริ่มส่งสัญญาณเชิงบวก เนื่องจากในหลายประเทศทั่วโลกเริ่มมีการคลายมาตรการปิดประเทศ รวมถึงเริ่มอนุญาตให้ประชาชนมีการเดินทางเข้าและออกนอกประเทศมากขึ้น นอกจากนี้ในบางประเทศ อาทิ ไต้หวัน สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้เป็นอย่างดี เป็นผลทำให้การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนจากยอดค้าปลีกค้าส่งที่ขยายตัวเร่งสูงขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 14.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งเป็นการขยายตัวต่อจากไตรมาสที่แล้วที่ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 12.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ในขณะที่บางประเทศ อาทิ สหราชอาณาจักร ได้ออกมาตรการกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2563 ส่งผลให้อุปสงค์ภายในประเทศเริ่มกลับมาฟื้นตัวอีกครั้งหลังจากได้รับผลกระทบจากมาตรการจำกัดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคไตรมาสที่ 4 ปี 2563 อยู่ที่ระดับ 30.0 จุด ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ 3 ปี 2563 ที่อยู่ที่ระดับ 26.3 จุด ทั้งนี้ ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในไตรมาสที่ 4 จุดอยู่ที่ระดับ 55.6 จุด สูงกว่าค่าเฉลี่ยไตรมาสที่ 3 ที่อยู่ที่ระดับ 54.2 จุด

ภาพที่ 2 การเติบโตทางเศรษฐกิจปี 2562 และคาดการณ์ปี 2563 และปี 2564

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

➡ ในปี 2563 คาดว่าเศรษฐกิจคู่ค้าส่วนใหญ่ ทั้งที่พึ่งพาการบริโภคภายในเป็นหลัก อาทิ อินเดีย และออสเตรเลีย และพึ่งพาการส่งออกเป็นหลัก อาทิ เกาหลีใต้และฮ่องกงจะหดตัว เนื่องจากในหลายประเทศยังไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ อีกทั้งการใช้มาตรการจำกัดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ยังส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกและภาคการบริโภคภายในประเทศ นอกจากนี้เศรษฐกิจคู่ค้าอื่น ๆ ยังต้องเผชิญกับปัญหาการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันเนื่องจากบางประเทศสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคได้แล้ว ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจสามารถกลับมาดำเนินได้ตามปกติอีกครั้ง ในขณะที่บางประเทศต้องเริ่มปิดประเทศใหม่จากการระบอบรอบใหม่ ทั้งนี้ จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ในหลายประเทศยังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นกังวล อาทิ ฮ่องกงและเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณเตือนถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดที่กลับมารุนแรงขึ้นอีกครั้งเมื่อเข้าสู่ฤดูหนาว โดยล่าสุดฮ่องกงเตรียมจะใช้มาตรการจำกัดทางสังคมอีกครั้ง หลังมีแนวโน้มต้องเผชิญกับการแพร่ระบาดระลอก 4 ขณะที่อัตราการติดเชื้อรายใหม่ในอินเดียเริ่มชะลอตัวลง อย่างไรก็ตามยังคงต้องจับตาดูสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเนื่องจากอินเดียเป็นประเทศที่มียอดผู้ติดเชื้อรวมมากเป็นอันดับ 2 ของโลก รวมถึงอินเดียเพิ่งมีการเฉลิมฉลองเทศกาลทิวาลีเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2563 นอกจากนี้ ในส่วนของสหราชอาณาจักร การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ระลอกสองยังคงส่งผลกระทบต่อการเจรจาข้อตกลงร่วมกันระหว่างสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรปในรายละเอียดของการออกจากสหภาพยุโรปให้เป็นไปอย่างล่าช้า อย่างไรก็ตาม คาดว่า เมื่อสหราชอาณาจักรสามารถหาข้อยุติกับสหภาพยุโรปได้ จะเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักรในระยะต่อไปได้

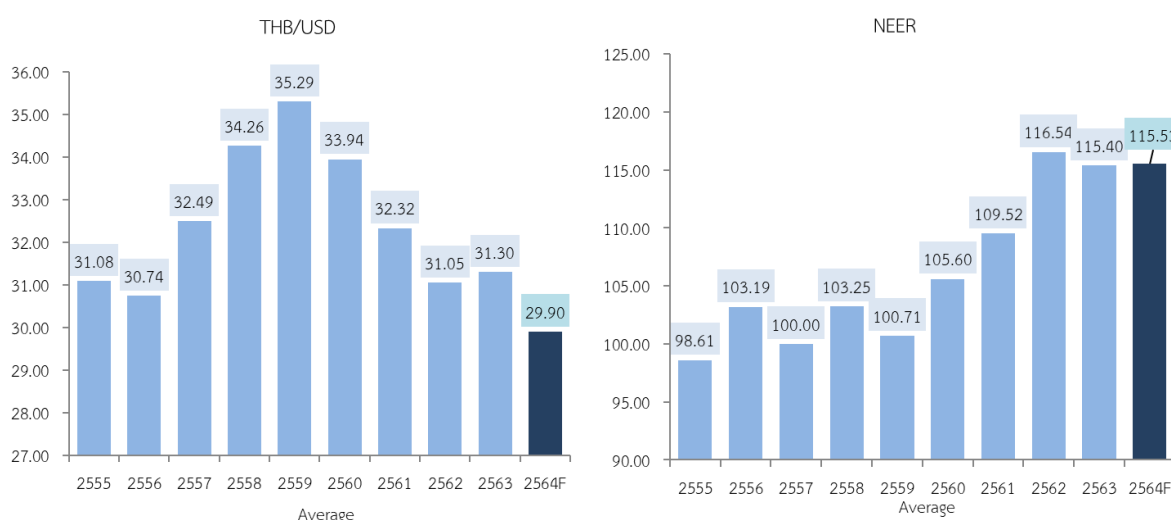
➡ ในปี 2564 คาดว่าเศรษฐกิจคู่ค้าส่วนใหญ่จะขยายตัวกลับมาเป็นบวก เนื่องจากเศรษฐกิจคู่ค้ามีฐาน GDP ที่ต่ำในปี 2563 ซึ่งเป็นผลมาจากเศรษฐกิจที่หดตัวจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยคาดว่า เศรษฐกิจอินเดีย สหราชอาณาจักรและไต้หวันจะขยายตัวกลับมาเป็นบวกอยู่ที่ร้อยละ 6.2 5.2 และ 3.9 ตามลำดับ เนื่องจากประชาชนจะกลับมาเดินทางและทำธุรกิจได้มากขึ้นหลังจากที่รัฐบาลเริ่มมีการคลายมาตรการล็อกดาวน์และมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 สำหรับประเทศฮ่องกงคาดว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวร้อยละ 6.3 ปรับตัวดีขึ้นตามประเทศจีน

แต่ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงจากประเด็นทางการเมืองเป็นสำคัญ ในขณะที่ประเทศเกาหลีใต้คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.9 จากการฟื้นฟูของการส่งออก

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2564 คาดการณ์ว่า ค่าเงินบาทจะเฉลี่ยทั้งปีที่ 29.90 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ แข็งกว่าค่าเฉลี่ยปี 2563 ร้อยละ 4.5 และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยจะอยู่ที่ระดับ 115.53 แข็งค่าขึ้นร้อยละ 0.1 จากค่าเฉลี่ยปี 2562” (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2564

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) รวบรวมโดย สศค.

หมายเหตุ: ดัชนีค่าเงินบาท จากการคำนวณของ สศค.

การเปรียบเทียบเงินบาทกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่น ๆ ในภูมิภาคพบว่า ในปี 2563 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอ่อนตัวลดลงมากกว่าค่าเงินสกุลหลักส่วนมาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 31.30 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรืออ่อนค่าประมาณร้อยละ 0.8 จากค่าเฉลี่ยปี 2562 ในช่วงต้นปี 2563 เงินบาทปรับตัวแข็งค่าในช่วงสั้น จากการเกินดุลบัญชีเดินสะพัด และทยอยอ่อนค่าลงตามภูมิภาค จากความกังวลต่อผลกระทบของการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) มีมติให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย มาอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 0.5 ต่อปี ในเดือน พฤษภาคม 2563 โดยค่าเงินบาทปิดตลาดอ่อนค่าลงมากที่สุดของปีเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2563 ที่ระดับ 33.07 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และเงินบาทกลับมาปรับตัวแข็งค่าขึ้นอีกครั้งในช่วงที่เหลือของปี 2563 โดยมีสาเหตุหลักจากการอ่อนค่าของดัชนีดอลลาร์สหรัฐ (USD Index) ที่ได้รับแรงหนุนจากนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นของธนาคารกลางสหรัฐ (เฟด) เพื่อเยียวยาผลกระทบจากการแพร่ระบาด ประกอบกับการเลือกตั้งสหรัฐฯ เมื่อเดือน พฤศจิกายน 2563 ที่นายโจ ไบเดน จากพรรคเดโมแครตชนะการเลือกตั้งและขึ้นเป็นประธานาธิบดีคนที่ 46 ของสหรัฐฯ รวมถึงความไม่ชัดเจนในนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ความกังวลต่อความขัดแย้งระหว่างสหรัฐและจีน และการที่ประเทศไทยถูกกระทรวงการคลังสหรัฐฯ จัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศ Monitoring List ในรายงานการประเมินนโยบายเศรษฐกิจและอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของสหรัฐฯ ส่งผลให้ค่าเงินสกุลอื่นในภูมิภาครวมทั้งบาทแข็งค่าขึ้นโดยเปรียบเทียบ อย่างไรก็ตาม เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2563 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เดินทางผ่านกลไกการทำธุรกรรมเงินบาทภายใต้โครงการ NRQC เพื่อผลักดันให้เกิดระบบนิเวศของตลาดอัตรา

แลกเปลี่ยนใหม่ (FX ecosystem) นอกจากนี้ ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) ที่คำนวณโดย สศค. เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 115.40 จุด อ่อนค่าลงร้อยละ -1.0 จากค่าเฉลี่ยปี 2562 ขณะที่เงินทุนไหลออกจากทั้งตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตร

➡ ในปี 2564 คาดว่าในภาพรวมเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะแข็งค่าขึ้นจากปี 2563 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 29.90 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 28.90 - 30.90 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 4.5 จากค่าเฉลี่ยปี 2563 จากปัจจัยเงินทุนเคลื่อนย้าย (Fund Flow) ที่มีแนวโน้มไหลเข้าสู่กลุ่มตลาดเกิดใหม่รวมทั้งไทย โดยเฉพาะจากการใช้นโยบายการเงินการคลังแบบขยายตัวของสหรัฐฯ ภายใต้ปธน.โจ ไบเดน ซึ่งส่งผลให้ปริมาณเงินดอลลาร์หมุนเวียนในตลาดทุนโลกมากขึ้น ส่งผลให้เงินดอลลาร์มีแนวโน้มอ่อนค่าเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่นรวมถึงเงินบาท นอกจากนี้ คาดการณ์ว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายของสหรัฐฯ ยังคงมีแนวโน้มอยู่ที่ระดับต่ำ โดยคณะกรรมการนโยบายการเงินสหรัฐฯ (Federal Open Market Committee: FOMC) ชี้ว่าธนาคารกลางสหรัฐฯ มีแนวโน้มคงอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Fed fund rate) ไว้ที่ระดับต่ำ หรือร้อยละ 0.0 - 0.25 ต่อปีต่อเนื่องในปี 2564 นี้ เพื่อให้มั่นใจว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะสามารถต้านทานปัจจัยลบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ แนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในสหรัฐฯ ที่ยังต่ำกว่าของไทย และพันธบัตรรัฐบาลไทยยังให้ผลตอบแทน (Bond Yield) สูงกว่าของพันธบัตรของสหรัฐฯ ส่งผลให้มีโอกาสที่เงินทุนจะเคลื่อนย้ายเข้ามาในไทย ขณะที่เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของไทยยังคงแข็งแกร่งรองรับความผันผวนจากปัจจัยภายนอกได้ดี อาทิ ฐานะดุลบัญชีเดินสะพัดยังคงเกินดุล ระดับเงินทุนสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง และสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ทำให้นักลงทุนยังมองเงินบาทเป็นเงินสกุลปลอดภัย (Safe Haven) ดังนั้น ค่าเงินบาทจึงมีทิศทางแข็งค่าขึ้นในปี 2564 ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ คาดว่าเงินบาทจะเคลื่อนไหวในทิศทางที่ใกล้เคียงกับในช่วงที่ผ่านมาของปี 2563 ส่งผลให้ดัชนีค่าเงินบาทในปี 2564 คาดว่าจะเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 115.40 จุด หรือคิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 0.1 จากค่าเฉลี่ยปี 2563

ทั้งนี้ ในปี 2564 ยังต้องติดตามปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทและค่าเงินสกุลอื่น ๆ ได้แก่ สถานการณ์การแพร่ระบาดและความสำเร็จในการกระจายวัคซีนต้านไวรัสโควิด-19 ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งจะส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจและความสามารถในการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ สถานะสภาพคล่องที่เพิ่มมากขึ้นจากการที่ธนาคารกลางทั่วโลกอัดฉีดเงินเข้ามาเพื่อเยียวยาเศรษฐกิจ ทำให้สภาพคล่องไหลไปสู่สินทรัพย์ต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ขณะที่สหรัฐฯ เตรียมออกนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจสหรัฐฯ ขนาดใหญ่ ซึ่งจะเป็นแรงกดดันให้ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอ่อนลง และมีแนวโน้มเคลื่อนย้ายมายังภูมิภาคเอเชียมากขึ้น ปัจจัยทางการเมืองและภูมิรัฐ ประเด็นความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างจีนกับฮ่องกง และปัจจัยพื้นฐานด้านเสถียรภาพทางการเงินและการคลังของไทย เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นนักลงทุนและส่งผลต่อค่าเงินบาท ดอลลาร์สหรัฐ ตลอดจนค่าเงินสกุลอื่น ๆ ได้

3. ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ตลาดน้ำมันโลกในปี 2563 ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต้องดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดดังกล่าว ได้แก่ มาตรการปิดเมืองหรือปิดประเทศ เพื่อไม่ให้เกิดการเดินทางไปมาระหว่างกัน เช่น การประกาศห้ามสายการบินทุกประเภทบินเข้าหรือออกจากประเทศ มาตรการปิดด่านชายแดนต่าง ๆ รวมถึงมาตรการปิดสถานที่เสี่ยงเป็นการชั่วคราว เช่น สถานบันเทิง สนามกีฬา หรือห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ซึ่งผลกระทบจากการดำเนินมาตรการดังกล่าวส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกลดต่ำลงเป็นอย่างมาก และส่งผลกระทบต่อเนื้อให้ปริมาณน้ำมันดิบโลกล้นตลาด

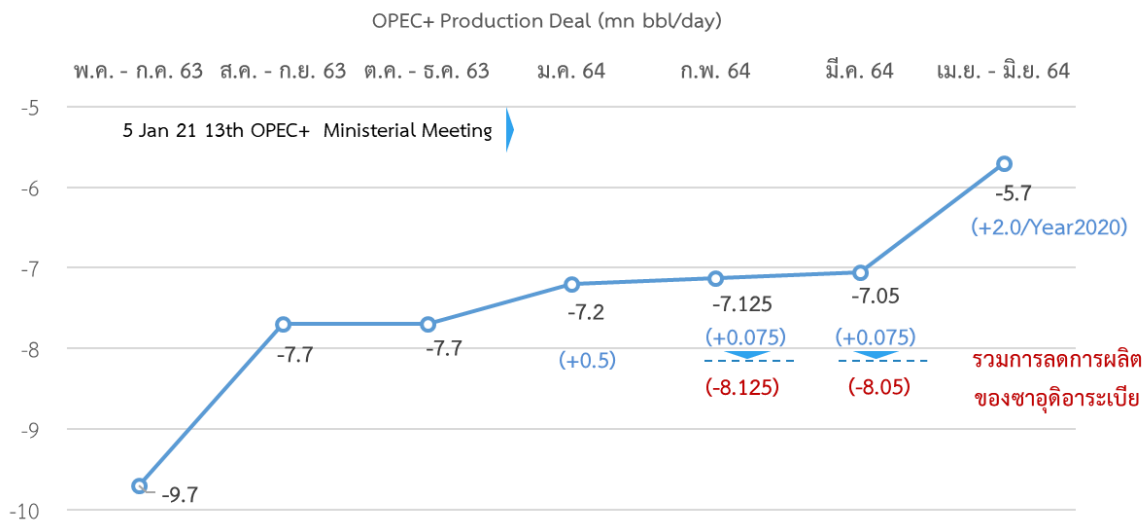
นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 ได้มีสถานการณ์ที่ซ้ำเติมราคาน้ำมันในตลาดโลกอีก ในการประชุมระหว่างกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (Organization of Petroleum Exporting Countries: OPEC) และประเทศนอกกลุ่ม OPEC โดยกลุ่ม OPEC ซึ่งนำโดยซาอุดีอาระเบีย ได้เสนอให้ประเทศสมาชิกและประเทศนอกกลุ่ม OPEC ซึ่งนำโดยรัสเซีย ปรับลดกำลังการผลิตน้ำมันลงเพิ่มเติมอีก 1.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน นับตั้งแต่ต้นเดือนเมษายน 2563 ไปจนถึงสิ้นปี 2563 เพื่อชดเชยอุปสงค์น้ำมันที่ลดลง เนื่องจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างไรก็ตาม รัสเซียไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว และยืนยันให้ประเทศผู้ผลิตน้ำมันคงการผลิตน้ำมันในปริมาณเดิมต่อจนถึงสิ้นไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 จากความล้มเหลวในการหาข้อตกลงดังกล่าว ทำให้ซาอุดีอาระเบียผู้ผลิตน้ำมันยักษ์ใหญ่ของโลกตัดสินใจสงครามราคาน้ำมัน (Oil Price War) โดยประกาศปรับแผนเพิ่มการผลิตน้ำมันกว่า 10 ล้านบาร์เรลต่อวันในเดือนเมษายน 2563 ที่ผ่านมา นอกจากนี้ ซาอุดีอาระเบียได้ปรับลดราคาขายน้ำมันอย่างเป็นทางการ (Official Selling Price: OSP) สำหรับน้ำมันดิบทุกเกรดที่ส่งมอบให้กับลูกค้าทุกประเทศ โดยราคาน้ำมันที่ขายไปยังยุโรป สหรัฐอเมริกา และเอเชีย ได้ปรับลดลงจากปัจจุบัน 8 7 และ 6 ดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ซ้ำเติมภาวะอุปทานน้ำมันส่วนเกินของโลกมากขึ้น ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบโลกปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็ว

และแม้ว่าจะมีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างกลุ่มประเทศ OPEC และประเทศนอกกลุ่ม OPEC เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมันในตลาดโลกอีกครั้ง เมื่อวันที่ 9 - 10 เมษายน 2563 โดยผลการประชุมออกมาว่ากลุ่มประเทศ OPEC และประเทศนอกกลุ่ม OPEC จะลดกำลังการผลิตน้ำมันจำนวน 9.7 ล้านบาร์เรลต่อวัน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2563 ไปจนถึงสิ้นเดือนมิถุนายน 2563 ปรับลดการผลิต 8 ล้านบาร์เรลต่อวันตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2563 ไปจนถึงสิ้นปี 2563 และปรับลดกำลังการผลิต 6 ล้านบาร์เรลต่อวันตั้งแต่เดือนมกราคม 2564 ไปจนถึงเดือนเมษายน 2565 แต่ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกยังคงปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับแรงกดดันจากสต็อกน้ำมันของสหรัฐอเมริกาที่ยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง คลังเก็บน้ำมันของหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกใกล้เต็มขีดความสามารถในการเก็บของคลัง สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ยังไม่คลี่คลายลงในหลายๆ ประเทศ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบของโลกปรับตัวลดลงต่อเนื่องจนถึงสิ้นเดือนเมษายน 2563 และแม้ว่าในระยะเวลาดังกล่าว ราคาน้ำมันดิบดูไบได้มีการปรับตัวเพิ่มขึ้น เป็นผลจากการปรับลดกำลังการผลิตน้ำมัน และความต้องการใช้น้ำมันดิบที่เริ่มฟื้นตัวขึ้นภายหลังจากที่หลาย ๆ ประเทศเริ่มกลับมาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 หลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และหลายประเทศยุโรป ได้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ระลอกที่ 2 อีกครั้ง ส่งผลให้ตลาดกังวลว่าปริมาณการใช้น้ำมันดิบจะชะลอตัวลงตามภาวะเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มฟื้นตัวได้ช้ากว่าที่คาดไว้ ขณะที่การปรับลดกำลังการผลิตของประเทศกลุ่ม OPEC และพันธมิตรยังคงเป็นปัจจัยหนุนให้ราคาน้ำมันอยู่ในระดับที่ทรงตัวได้ ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2563 อยู่ที่ระดับ 42.3 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ลดลงร้อยละ -33.4 จากปีก่อน

ขณะที่ในปี 2564 ราคาน้ำมันดิบดูไบมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการประชุมร่วมระหว่างกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมัน OPEC และ Non-OPEC เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2564 มีมติเพิ่มปริมาณการผลิตน้ำมันอีก 500,000 บาร์เรลต่อวัน มาอยู่ที่ระดับการผลิต 7.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในเดือนมกราคม 2564 และเพิ่มอีก 75,000 บาร์เรลต่อวัน มาอยู่ที่ระดับการผลิต 7.125 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในเดือนกุมภาพันธ์ 2564 และเพิ่มอีก 75,000 บาร์เรล

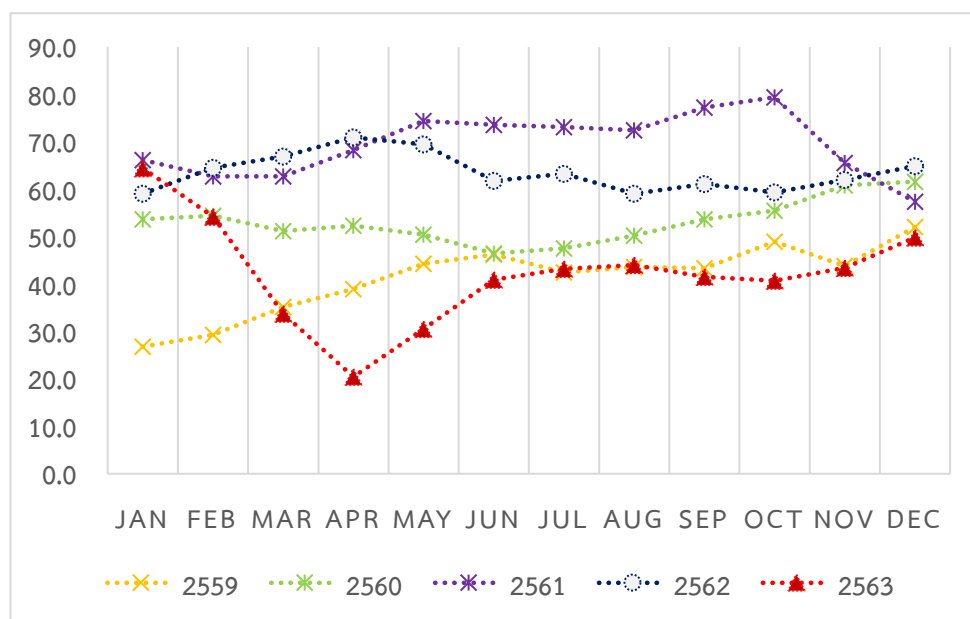
ต่อวัน มาอยู่ที่ระดับการผลิต 7.05 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในเดือนมีนาคม 2564 จากปัจจุบันที่อยู่ระดับ 7.7 ล้านบาร์เรลต่อวัน ทั้งนี้ รัสเซียและซาอุดีอาระเบียจะเพิ่มปริมาณการผลิตน้ำมันดิบรวมกันเดือนละ 75,000 บาร์เรลต่อวัน ขณะที่ซาอุดีอาระเบียจะลดปริมาณการผลิตลงอีก 1 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม 2564 มาอยู่ที่ระดับการผลิต 8.125 ล้านบาร์เรลต่อวัน ต่ำที่สุดตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2563

ภาพที่ 4 การปรับลดการผลิตน้ำมันของกลุ่มพันธมิตรประเทศผู้ผลิตน้ำมัน (OPEC+) เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2564

ผลจากการประชุมดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในข้อตกลงที่ทำให้ประเทศสมาชิก OPEC+ คงระดับการผลิตน้ำมันเอาไว้ได้ ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบดูไบเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2564 ปรับตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 6 และราคาน้ำมันดิบดูไบทรงตัวต่อเนื่อง ล่าสุดเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2564 อยู่ที่ระดับ 58.9 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล และราคาเฉลี่ยตั้งแต่ต้นปี 2564 อยู่ที่ระดับ 55.3 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 30.7

ภาพที่ 5 ราคาน้ำมันดิบดูไบรายเดือน ปี 2559 - 2563

ที่มา: Reuters

ตารางที่ 2 ประมาณการด้านปัจจัยพื้นฐานของตลาดน้ำมันดิบโลกของ EIA

EIA ประมาณการ ณ มกราคม 2564	Supply (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Consumption (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Change in Inventory (ล้านบาร์เรล เทียบกับปีก่อนหน้า)
2563 (ข้อมูลจริง)	94.3	92.2	+234.5
Yoy%	(-6.3%)	(-8.9%)	
2564 (คาดการณ์)	97.1	97.8	-146.3
Yoy%	(+3.0%)	(+6.0%)	

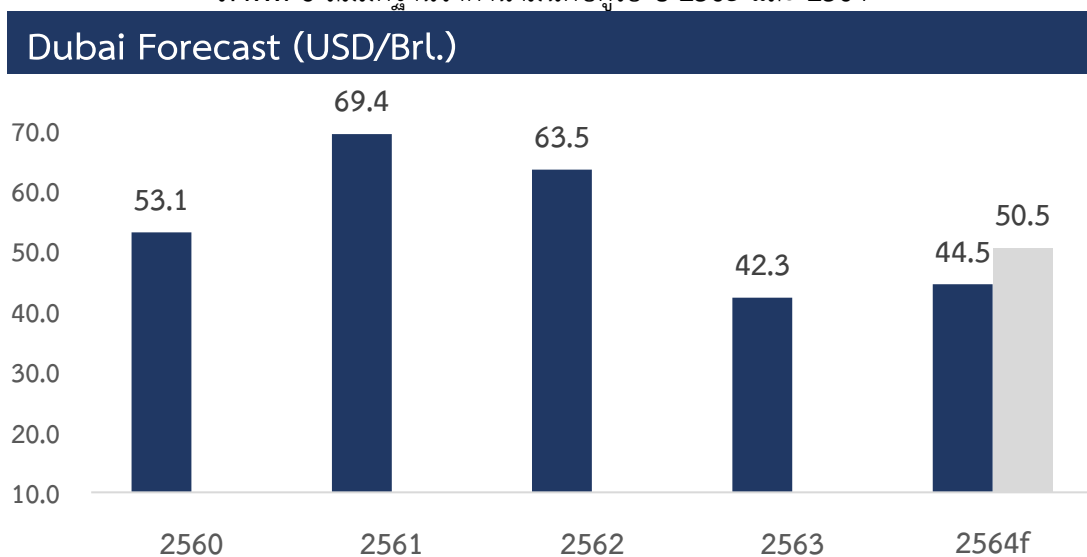
ที่มา: EIA (US Energy Information Administration)

สถานการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลขององค์กรข้อมูลด้านพลังงานของสหรัฐอเมริกา (The Energy Information Administration: EIA) ที่คาดการณ์ไว้เมื่อเดือนมกราคม 2564 ว่าความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกในปี 2564 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 97.8 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้ากว่าร้อยละ 6.0 ต่อปี ขณะที่ปริมาณน้ำมันดิบของโลกในปี 2564 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 97.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 3.0 ต่อปี ทำให้คาดการณ์ว่าในปี 2564 ราคาน้ำมันดิบดูไบจะปรับเพิ่มขึ้นจากปี 2563 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จึงคาดการณ์ว่าราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2564 จะเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 50.5 ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรล เพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 19.5 เนื่องจาก

1) ด้าน Demand คาดว่าเศรษฐกิจโลกที่ค่อย ๆ ฟื้นตัวขึ้น ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันดิบปรับตัวเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับการคาดการณ์ขององค์กรข้อมูลด้านพลังงานของสหรัฐอเมริกา (EIA) และองค์กรพลังงานระหว่างประเทศ (IEA) และกลุ่ม OPEC ที่คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันดิบในปี 2564 จะปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ราว 5 - 7 ล้านบาร์เรลต่อวัน นอกจากนี้ คาดการณ์ว่าในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 การเดินทางทั้งในและระหว่างประเทศจะเริ่มกลับมาฟื้นตัวอีกครั้ง จากความคืบหน้าของการพัฒนาวัคซีนที่เริ่มมีการฉีดวัคซีนให้กับประชาชนแล้วในหลาย ๆ ประเทศ ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันดิบปรับเพิ่มขึ้น

2) ด้าน Supply คาดว่าปริมาณ stock น้ำมันดิบที่ปรับลดลง โดย EIA คาดการณ์ว่าในปี 2564 stock น้ำมันดิบ จะค่อย ๆ ปรับลดลงไปอยู่ในระดับที่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำมัน รวมถึงคาดการณ์ว่ากลุ่มประเทศ OPEC+ จะรักษาระดับกำลังการผลิตน้ำมันให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาน้ำมันดิบโลก

ภาพที่ 6 สมมติฐานราคาน้ำมันดิบดูไบ ปี 2563 และ 2564

ที่มา: Reuters และประมาณการโดย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

4. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

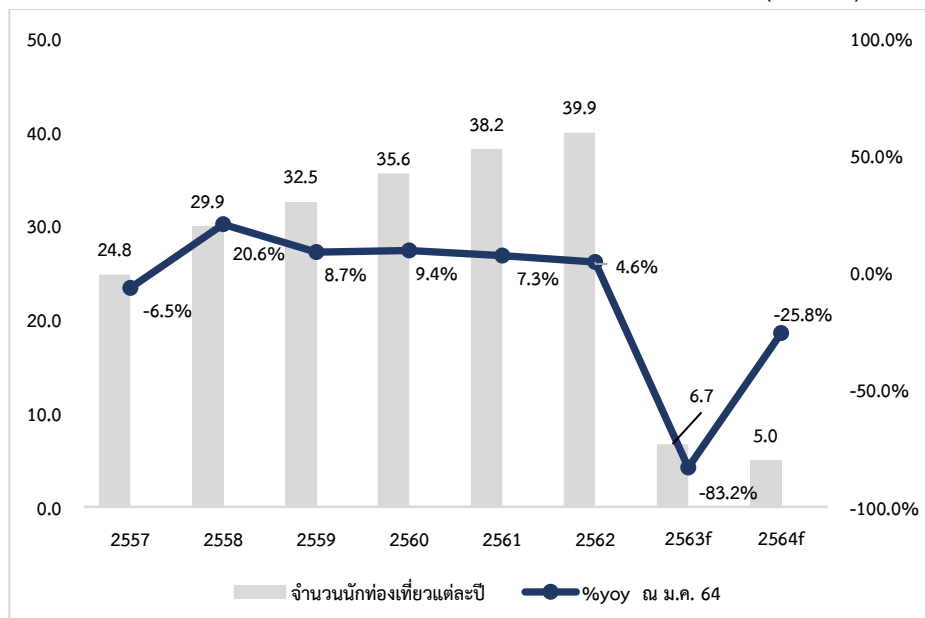
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวทำให้ในช่วงไตรมาส 2 และ 3 ของปี 2563 ไม่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ไตรมาส 4 ปี 2563 มีการอนุญาตให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเภทพิเศษ (Special Tourist Visa: STV) รวมถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มสิทธิพิเศษ (Thailand Privilege Card) และนักธุรกิจ ทำให้คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวไทย 10,822 คน สะท้อนให้เห็นสัญญาณของการกลับมาเปิดประเทศอีกครั้งแม้จะเป็นการเปิดประเทศแบบมีข้อจำกัดก็ตาม โดยสรุปแล้วปี 2563 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย 6.7 ล้านคน ลดลงจากปี 2562 ถึงร้อยละ -83.2 ต่อปี และทำให้ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 3.3 แสนล้านบาท ลดลงร้อยละ -82.6 ต่อปี (ม.ค.-ก.ย. 63)

ในส่วนปี 2564 นั้น คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาเที่ยวประเทศไทย 5 ล้านคน ลดลงร้อยละ -25.8 ต่อปี โดยเป็นการปรับลดจากการคาดการณ์ครั้งที่ 8 ล้านคน เป็นผลจากสถานการณ์ COVID-19 ในต่างประเทศและไทยมีแนวโน้มยืดเยื้อ ทำให้ไทยเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้จำกัดและยังต้องมีมาตรการด้านสาธารณสุขที่เข้มงวด เป็นผลให้การฟื้นตัวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติล่าช้าจากที่เคยคาดไว้

ในส่วนของค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติปี 2564 นั้น คาดว่าจะอยู่ที่ 2.6 แสนล้านบาท ลดลงร้อยละ -22.1 ต่อปี โดยเป็นการปรับลดลงจากการประมาณการในครั้งที่อยู่ที่ 4.0 แสนล้านบาท ซึ่งเป็นการปรับลดลงตามจำนวนนักท่องเที่ยว ขณะที่ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อทริปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ปี 2564 นั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2563 เล็กน้อย จากอาณัติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเภทพิเศษ (Special Tourist Visa: STV) รวมถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มสิทธิพิเศษ (Thailand Privilege Card) และนักธุรกิจ ที่เข้ามาช่วงครึ่งแรกของปี 2564 ซึ่งคาดว่าจะมีการใช้จ่ายต่อคนสูง

อย่างไรก็ตาม ช่วงครึ่งปีหลังของปี 2564 หลังจากมีการกระจายวัคซีนได้มากขึ้นคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ เดินทางเข้ามาเที่ยวไทยในจำนวนที่เพิ่มขึ้นด้วย โดยคาดว่าจะนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามามีความเป็นไปได้ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มค่าใช้จ่ายต่อคนสูงซึ่งมีจำนวนมากกว่ากลุ่มแรก จึงทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อทริปทั้งปี 2564 จะอยู่ที่ระดับ 52,072 บาทต่อคนต่อทริป ขยายตัวเล็กน้อยจากปี 2563 ที่ร้อยละ 5.0 ต่อปี หรือเพิ่มขึ้น 2,455 บาท (โดยค่าใช้จ่ายต่อคนต่อทริปเฉลี่ยปี 2563 อยู่ที่ 49,617 บาท)

ภาพที่ 7 คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ปี 2564 (ล้านคน)

5. รายจ่ายภาคสาธารณะประจำปี 2563 และ 2564

“ปี 2563 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,839,311 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.9 ต่อปี (ตารางที่ 9) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,816,751 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.5 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,052,561 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 9.0 ต่อปี ขณะที่ในปี 2564 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 4,240,927 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 9.6 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,037,682 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.8 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,203,245 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 14.3 ต่อปี”

5.1 รายจ่ายของรัฐบาล

สำหรับปีงบประมาณ 2563 รายจ่ายรัฐบาลเบิกจ่ายงบประมาณรวมได้ทั้งสิ้น 3,568,889 ล้านบาท ขณะที่ปีงบประมาณ 2564 รายจ่ายรัฐบาลคาดว่าจะเบิกจ่ายงบประมาณรวมได้ทั้งสิ้น 3,980,314 ล้านบาท (ตารางที่ 5) ทั้งนี้ รายจ่ายปีงบประมาณ 2563 สามารถเบิกจ่ายได้ 2,943,585 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 92.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 3,200,000 ล้านบาท ทั้งนี้ รายจ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ สามารถเบิกจ่ายได้ 2,575,953 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.3 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 97.4 (2) รายจ่ายลงทุน สามารถเบิกจ่ายได้ 367,961 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -5.1 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 66.2 ขณะที่รายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 224,870 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -11.8 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 91.2 ประกอบด้วย รายจ่ายประจำเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 54,236 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 95.4 และรายจ่ายลงทุนเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 170,634 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 89.9

ขณะที่ในปีงบประมาณ 2564 คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ 3,063,359 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.1 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 93.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 3,285,963 ล้านบาท ทั้งนี้ รายจ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ สามารถเบิกจ่ายได้ 2,631,654 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 99.8 (2) รายจ่ายลงทุน สามารถเบิกจ่ายได้ 431,705 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.4 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 66.5 ขณะที่รายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 204,466 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -9.1 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 95.0 ประกอบด้วย รายจ่ายประจำเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 36,782 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 97.0 และรายจ่ายลงทุนเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 167,684 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 94.5

ในส่วนของการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้ ในปีงบประมาณ 2563 สามารถเบิกจ่ายได้ประมาณ 298,000 ล้านบาท โดยในปี 2563 มีพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยมีกรอบวงเงินกู้ไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท แบ่งออกเป็น ชุดมาตรการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและเยียวยา ประชาชนและเกษตรกร และด้านการแพทย์และสาธารณสุข วงเงิน 600,000 ล้านบาท และชุดมาตรการเพื่อดูแล เศรษฐกิจภายในประเทศ วงเงิน 400,000 ล้านบาท ครอบคลุมโครงการดูแลสนับสนุนเศรษฐกิจในพื้นที่ สร้างความ เข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระดับพื้นที่ โดยโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ได้แก่ การ เยียวยาผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เกษตรกร ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก และผู้ถือบัตรสวัสดิการ ในส่วนของโครงการด้าน สาธารณสุข สนับสนุนเศรษฐกิจในพื้นที่ และฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแล้วบางโครงการ ขณะที่โครงการส่วนใหญ่อยู่ในขั้นตอนของการพิจารณาของ คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการได้ในช่วงที่เหลือของปี 2563 และต่อเนื่องถึงปี 2564

โดยในปีงบประมาณ 2564 คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ประมาณ 493,310 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายจากรายจ่ายนอกงบประมาณในปีงบประมาณ 2563 เบิกจ่ายได้ 326,236 ล้านบาท ขณะที่ในปีงบประมาณ 2564 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้จำนวน 351,645 ล้านบาท (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2563

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2563 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2564	ปีงบประมาณ 2564 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2564
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,568,889	3,908,314
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	3,168,455	3,267,825
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,575,953	2,631,654
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	367,631	431,705
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1.1.1)+(1.1.2)	2,943,585	3,063,359
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	92.0	93.2
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	224,870	204,466
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	299,069	493,310
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	-	-
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	-	-
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	-	-
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	1,491	-
1.2.5 พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563	297,578	493,310
1.3 รายจ่ายนอกงบประมาณ	326,236	351,645

5.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

การเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2563 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 573,770 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.2 ต่อปี ขณะที่ในปีงบประมาณ 2564 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 594,256 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 ต่อปี นอกจากนี้ ในส่วนของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่ (Area) และสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปรายได้ของ อปท. เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น

ตารางที่ 4 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2563 และ 2564

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2563 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2564	ปีงบประมาณ 2564 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2564
รายจ่ายท้องถิ่น	573,770	594,256

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สศม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

5.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ปีงบประมาณ 2563 รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจสามารถเบิกจ่ายได้ 255,761 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.1 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 73.8 ของวงเงินรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ขณะที่ในปีงบประมาณ 2564 รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 229,507 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -10.3 ต่อปี หรือคิดเป็น

อัตราเบิกจ่ายร้อยละ 78.3 ของวงเงินรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ โดยมีมาตรการการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 5 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2563

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2563 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2563	ปีงบประมาณ 2564 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2563
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	255,761	229,507

ที่มา: สำนักงานนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

5.4 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณะ

สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2563 และ 2564 ดังกล่าว ทำให้คาดว่าในปีงบประมาณ 2563 รายจ่ายภาคสาธารณะจะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 4,637,104 ล้านบาท ขณะที่ในปีงบประมาณ 2564 จะเบิกจ่ายได้ 4,779,646 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 ต่อปี

ตารางที่ 6 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2563 และ 2564

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2563 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2564	ปีงบประมาณ 2564 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2564
1. รายจ่ายรัฐบาล	3,568,889	3,908,314
2. รายจ่ายท้องถิ่น	573,770	594,256
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	255,761	229,507
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	4,398,420	4,732,077

ที่มา: สำนักงานนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

5.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบงบประมาณข้างต้น สามารถนำมาประมาณการเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริงได้ดังนี้ ในปี 2563 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,869,311 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.9 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,816,751 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.5 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,052,561 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 9.0 ต่อปี ขณะที่ในปี 2564 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 4,240,927 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 9.6 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,037,682 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.8 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,203,245 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 14.3 ต่อปี

ตารางที่ 7 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

(หน่วย: ล้านบาท)	ปี 2563 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2564	ปี 2564 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2564
1. การบริโภคภาครัฐบาล	2,816,751	3,037,682
อัตราขยายตัว	3.5	7.8
2. การลงทุนภาครัฐบาล	1,052,561	1,203,245
อัตราขยายตัว	9.0	14.3
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	3,869,311	4,240,927
อัตราขยายตัว	4.9	9.6

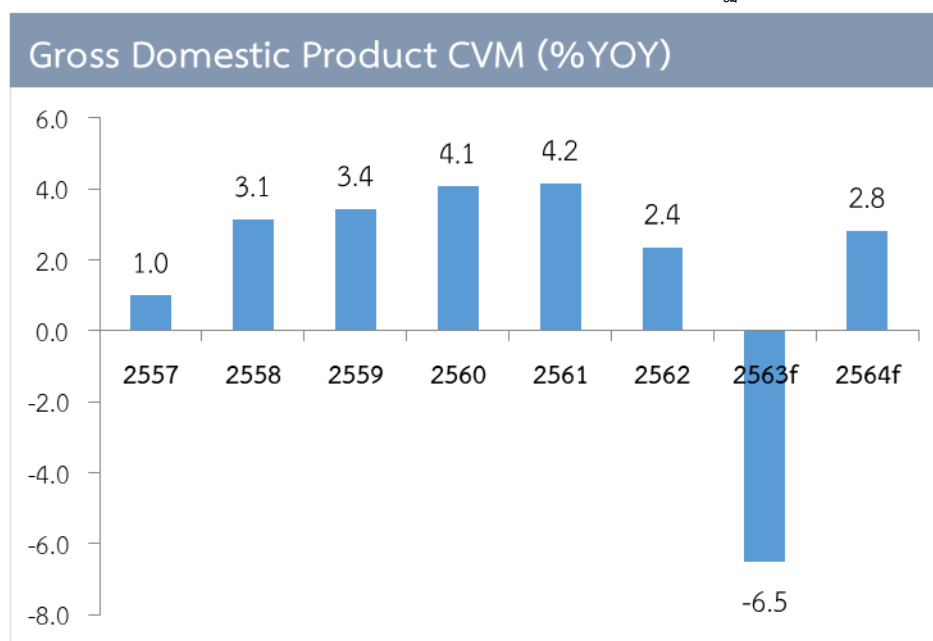
ที่มา: จากการคำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2563 และ 2564

➡ สำหรับเศรษฐกิจไทยปี 2563 คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -6.5 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -6.8 ถึง -6.3) หดตัวน้อยกว่าที่ประมาณการไว้เดิม ณ เดือนตุลาคม 2563 ที่ร้อยละ -7.7 ต่อปี โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของไทยที่อยู่ในเกณฑ์ดี และมาตรการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐที่ส่งผลให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 โดยคาดว่าจะการบริโภคภาคเอกชนและการลงทุนภาคเอกชนจะหดตัวที่ร้อยละ -0.9 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.2 ถึง -0.7) และร้อยละ -8.9 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -9.2 ถึง -8.7) ตามลำดับ ปรับตัวดีขึ้นจากการคาดการณ์ครั้งก่อนที่หดตัวร้อยละ -3.0 ต่อปี และร้อยละ -9.8 ต่อปี ตามลำดับ และมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยปรับตัวดีขึ้นที่ร้อยละ -6.6 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -6.8 ถึง -6.3) ปรับตัวดีขึ้นจากการคาดการณ์ครั้งก่อนที่ร้อยละ -7.8 ต่อปี เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักฟื้นตัวได้เร็วกว่าที่คาด หลังจากที่หลายประเทศมีการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด

➡ สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2564 คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.8 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.3 ถึง 3.3) ปรับลดจากการประมาณการครั้งก่อน เนื่องจากสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ระบาดในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของไทย การเดินทางระหว่างประเทศ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ทำให้คาดการณ์ว่านักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2564 จะลดลง อย่างไรก็ตาม มีสัญญาณบวกจากการได้รับวัคซีนของประชากรในประเทศต่าง ๆ ในระยะต่อไป ประกอบกับภาครัฐได้ดำเนินมาตรการทางการคลังเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ อาทิ โครงการคนละครึ่ง โครงการเราชนะ และมาตรการด้านการเงินเพื่อดูแลและเยียวยาผลกระทบจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ประกอบกับคาดว่าจะมีการเบิกจ่ายเงินจากพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ในส่วนที่เหลืออย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการบริโภคและการจ้างงานให้เพิ่มสูงขึ้น โดยคาดว่าจะการบริโภคภาคเอกชนและการลงทุนภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.0 ถึง 3.0) และ 3.4 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9 ถึง 3.9) ตามลำดับ ขณะที่การบริโภคภาครัฐและการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 6.1 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.6 ถึง 6.6) และ 12.1 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 11.6 ถึง 12.6) ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยจะขยายตัวที่ร้อยละ 6.2 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.7 ถึง 6.7) โดยมีแนวโน้มฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับทิศทางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญ

ภาพที่ 8 ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

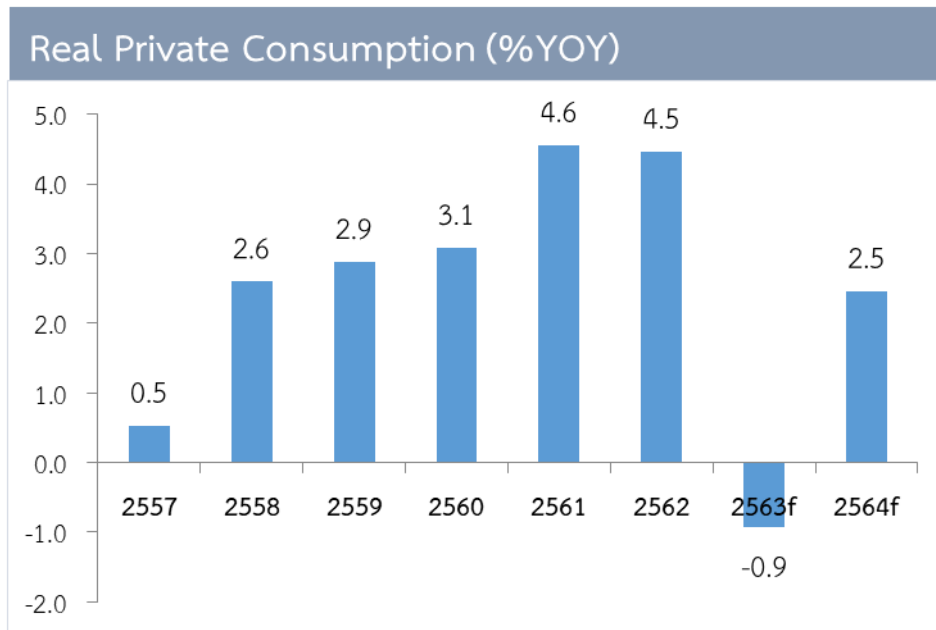
1. การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ สำหรับในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ เริ่มมีสัญญาณฟื้นตัวจากไตรมาสที่ 3 ปี 2563 แต่ยังฟื้นตัวได้เพียงบางส่วน สะท้อนจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ด้านการบริโภคในหมวดสินค้าคงทนอย่างปริมาณการจำหน่ายรถยนต์นั่งหดตัวที่ร้อยละ -5.0 ต่อปี ชะลอลงจากไตรมาสที่ 3 ปี 2563 ที่หดตัวร้อยละ -30.3 ต่อปี ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคที่หดตัวชะลอลงร้อยละ -10.6 ต่อปี และดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ยังปรับตัวดีขึ้น เนื่องจากได้รับปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาครัฐในช่วงปลายปี อย่างไรก็ตาม ภายใต้อิทธิพลของการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ระดับราคาคงที่ ยังคงหดตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ -6.7 ต่อปี เช่นเดียวกับกับปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่หดตัวร้อยละ -4.6 ต่อปี ส่วนหนึ่งได้รับผลกระทบจากกำลังซื้อที่ยังคงมีผู้น้อยจากสถานการณ์ด้านหนี้ครัวเรือนที่ยังอยู่ในระดับสูง และสถานการณ์ด้านการจ้างงานที่ยังคงมีความเปราะบางค่อนข้างมาก

➔ สำหรับในปี 2563 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -0.9 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.2 ถึง -0.7) โดยคาดว่าจะได้รับปัจจัยสนับสนุนเพิ่มเติมจากมาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาครัฐในช่วงปลายปี ซึ่งมาตรการดังกล่าวคาดว่าจะช่วยรักษาระดับการจ้างงานในสถานการณ์ปัจจุบัน และช่วยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศให้สามารถกลับมาฟื้นตัวได้ดีขึ้น

➔ สำหรับในปี 2564 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.8 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.3 ถึง 3.3) โดยคาดว่าจะในปี 2564 จะมีมาตรการเพื่อกระตุ้นการบริโภคและการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการคนละครึ่ง โครงการเราชนะ และมาตรการด้านการเงินเพื่อดูแลและเยียวยาผลกระทบจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ รวมถึงทิศทางที่ดีของการได้รับวัคซีนของประชากรในหลายประเทศ จะช่วยสนับสนุนให้กำลังซื้อกลับมาฟื้นตัวจากการบริโภคสินค้าและบริการต่าง ๆ รวมถึงระดับการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 9 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

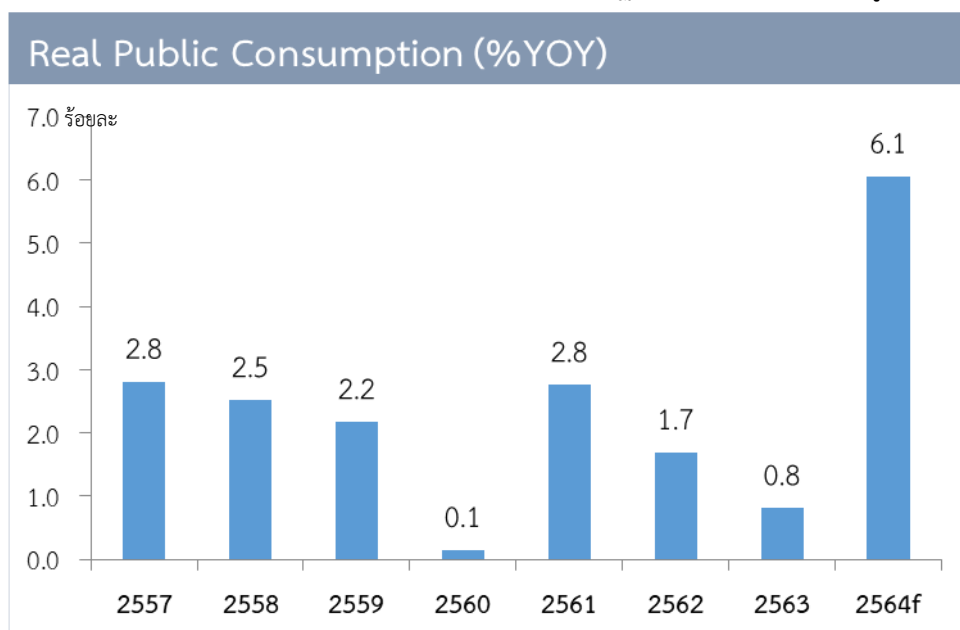
*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

2. การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ ในปี 2563 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ขยายตัวร้อยละ 0.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ตามรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ในส่วนของรายจ่ายประจำปีเบิกจ่ายได้ 2.58 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 7.3 หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 97.4 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ประกอบกับ ในปี 2563 ได้มีการออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจ และสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยมีกรอบวงเงินกู้ไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวช่วยสนับสนุนการบริโภคภาครัฐในปี 2563 ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ 2564 รัฐบาลตั้งกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่าย จำนวน 3,285,962 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.7 โดยในไตรมาส 4 ปี 2563 มีการเบิกจ่ายงบประมาณ 938,543 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีก่อน ร้อยละ 28.6 ซึ่งเป็นรายจ่ายประจำปี 865,525 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.8 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพิ่มขึ้น ร้อยละ 23.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

➔ ในปี 2564 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นร้อยละ 6.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.6 – 6.6) ตามวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2564 วงเงิน 3,285,962 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยวงเงินรายจ่ายประจำปี 2.64 ล้านล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ -0.3 ทั้งนี้ คาดว่ารายจ่ายประจำปีในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จะเบิกจ่ายได้ 2.63 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.2 หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 99.8 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี นอกจากนี้ ในปี 2564 มีการเบิกจ่ายงบประมาณต่อเนื่องจากพระราชกำหนดเงินกู้ฯ ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการบริโภคภาครัฐในปี 2564 ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 10 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในปี 2564

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

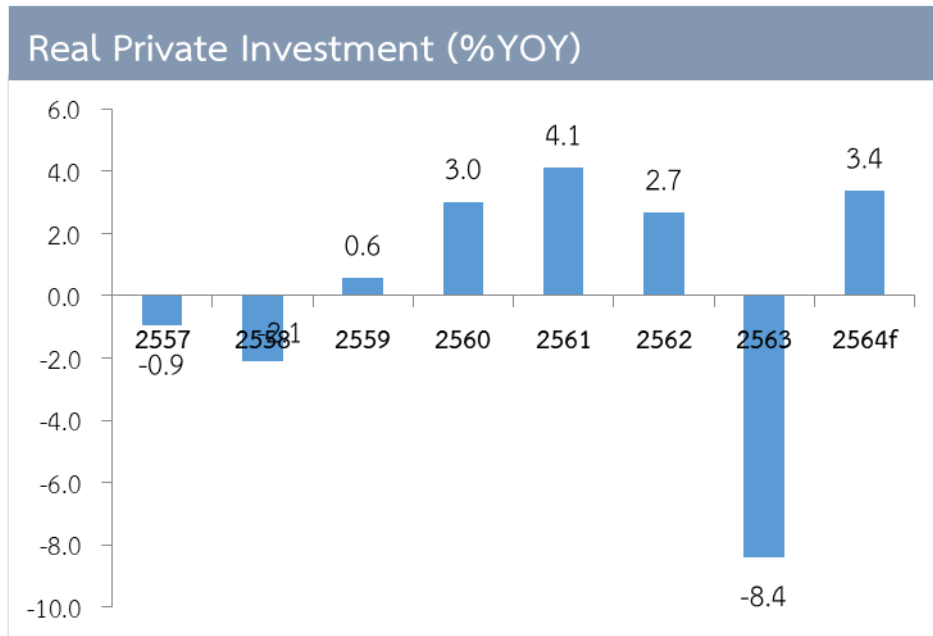
3. การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 แม้จะยังชะลอตัวอยู่ที่ร้อยละ -3.3 ต่อปี แต่ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนที่ร้อยละ -10.6 ต่อปี ส่งผลให้ทั้งปี 2563 หดตัวร้อยละ -8.4 ต่อปี เนื่องจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจสามารถกลับมาดำเนินกิจกรรมได้เป็นปกติ หลังจากที่มีภาครัฐมีการผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงการมีวัคซีนโควิด-19 ที่ส่งผลให้ภาคเอกชนเกิดความเชื่อมั่นต่อการลงทุนภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการลงทุนภาคเอกชนปรับตัวขึ้นเป็นผลมาจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญ จึงทำให้คาดว่าจะการลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักรจะฟื้นตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนสำหรับหมวดการก่อสร้างคาดว่าจะหดตัวมากกว่าไตรมาสก่อน โดยในหมวดเครื่องมือเครื่องจักรฟื้นตัวดีขึ้น สะท้อนจากปริมาณการจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ที่ปรับตัวดีขึ้นร้อยละ 11.7 ต่อปี ซึ่งปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนที่หดตัวร้อยละ -1.3 ต่อปี สอดคล้องกับปริมาณนำเข้าสินค้าทุนหัตถการพิเศษ (เครื่องบิน เรือ รถไฟ) ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ที่ปรับตัวสูงขึ้นร้อยละ 0.1 ต่อปี ซึ่งปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนที่ลดลงร้อยละ -12.8 ต่อปี สำหรับหมวดการก่อสร้างหดตัวสะท้อนจากปริมาณจำหน่ายปูนซีเมนต์ที่หดตัวร้อยละ -3.1 ต่อปี หดตัวจากไตรมาสก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 1.6 ต่อปี เช่นเดียวกับการจัดเก็บภาษีธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์ ที่หดตัวสูงขึ้นร้อยละ -11.3 ต่อปี หดตัวสูงขึ้นจากไตรมาสก่อนที่ร้อยละ -10.4 ต่อปี

สำหรับในปี 2564 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.4 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9 ถึง 3.9 ต่อปี) โดยปรับประมาณการลงทุนจากครั้งก่อนที่คาดการณ์ร้อยละ 4.0 ต่อปี เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ระลอกใหม่ช่วงปลายปีที่ผ่านมา ส่งผลต่อเนื่องมายังปี 2564 ทำให้เศรษฐกิจที่คาดว่าจะฟื้นตัวได้ดีกลับมาชะลอลง อย่างไรก็ตาม การออกมาตรการดูแลและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง คาดว่า จะสามารถพยุงการบริโภคภายในประเทศให้ค่อย ๆ ฟื้นตัวได้ดีขึ้น เช่นเดียวกับการส่งออกมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นตามทิศทางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้เศรษฐกิจภาพรวมมีแนวโน้มฟื้นตัวได้ดีขึ้น และจะเป็นปัจจัยสนับสนุนการฟื้นตัวของการลงทุนภาคเอกชน ขณะที่การออกมาตรการดึงดูดเงินลงทุนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจปี 2564 ที่จะช่วยดึงดูดเม็ดเงินลงทุนจากต่างชาติ โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจเป้าหมายทั้ง ธุรกิจดิจิทัลและธุรกิจต่อเนื่อง ธุรกิจสมาร์ทโลจิสติกส์ และธุรกิจสุขภาพ

ให้เข้ามาลงทุนมากขึ้นและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนโดยเร็ว รวมถึงการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณภาครัฐในโครงการลงทุนทั้งในโครงการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยเฉพาะการเร่งรัดโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ จะช่วยฟื้นความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการและภาคธุรกิจให้เข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของการลงทุนภาคเอกชนในระยะถัดไป

ภาพที่ 11 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

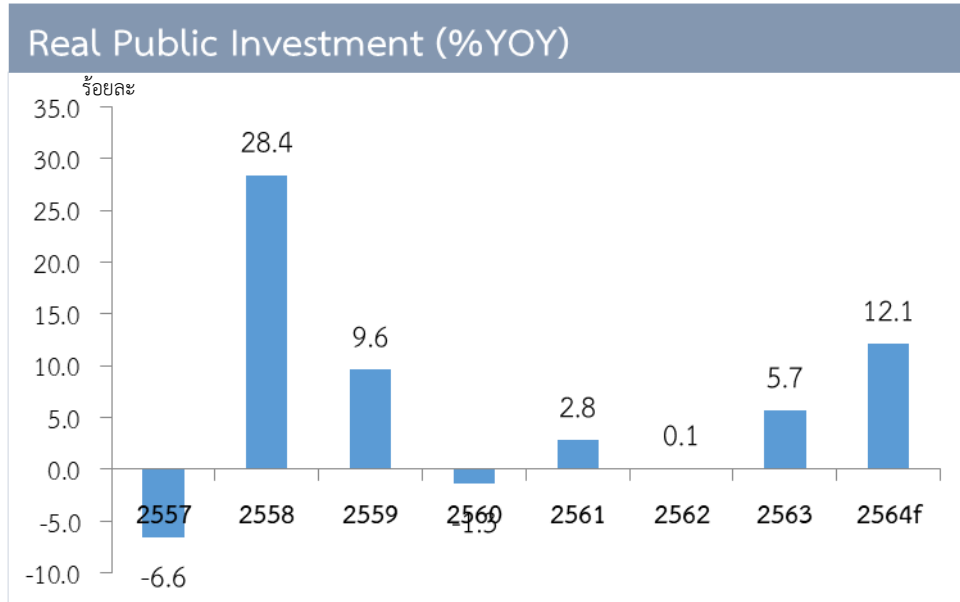
4. การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ ในปี 2563 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 5.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยได้รับการสนับสนุนจากการออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยมีกรอบวงเงินกู้ไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวช่วยสนับสนุนการลงทุนภาครัฐในปี 2563 ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เบิกจ่ายได้ 0.26 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 4.6 หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 75.8 นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ 2564 รัฐบาลตั้งกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่าย จำนวน 3,285,962 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.7 โดยในไตรมาส 4 ปี 2563 มีการเบิกจ่ายงบประมาณ 938,543 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 28.6 ซึ่งเป็นรายจ่ายลงทุน 73,018 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.3 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน เพิ่มขึ้นร้อยละ 180.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

➔ ในปี 2564 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 12.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 11.6 – 12.6) ตามวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 วงเงิน 3.29 ล้านล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยวงเงินรายจ่ายลงทุน 0.65 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 16.9 ทั้งนี้ คาดว่ารายจ่ายลงทุนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จะเบิกจ่ายได้ 0.43 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 17.4 หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 66.5 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน นอกจากนี้ ในปี 2564 มีการเบิกจ่ายงบประมาณต่อเนื่องจากพระราชกำหนดเงินกู้ฯ ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการลงทุนภาครัฐในปี 2564 ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ดี

จากนโยบายเร่งรัดการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ โดยคาดว่าอัตราเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจจะอยู่ที่ร้อยละ 78.3 ของแผนรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ภาพที่ 12 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในปี 2564

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

5. มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➔ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ ไตรมาส 4 ปี 2563 อยู่ที่ 58.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวร้อยละ -2.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน¹ นับเป็นการหดตัวในอัตราที่ชะลอลงต่อเนื่อง สะท้อนสัญญาณการฟื้นตัวของการค้าโลกที่ส่วนหนึ่งเป็นผลจากแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่เริ่มควบคุมได้ในหลายประเทศ ที่ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของโลกเริ่มปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ ประกอบกับภาวะการส่งออกของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยที่มีทิศทางฟื้นตัวที่ชัดเจนสะท้อนจากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อด้านการผลิตทั่วโลก (Global Manufacturing Purchasing Manager Index) ที่ปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องโดยเฉพาะดัชนีในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วที่ยังคงเพิ่มขึ้นในอัตราเร่งต่อเนื่อง รวมถึงดัชนียอดขายคำสั่งซื้อสินค้าส่งออกใหม่ของโลก (Global Manufacturing New Export Orders Index) ซึ่งอยู่เกินกว่าระดับ 50 จุดต่อเนื่อง ทั้งนี้ การส่งออกสินค้าของไทยที่ปรับตัวดีขึ้นในไตรมาส 4 ปี 63 นั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการส่งออกสินค้ารถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบที่กลับมาขยายตัว ประกอบกับสินค้าส่งออกสำคัญอื่น ๆ ที่ยังคงขยายตัวโดยเฉลี่ย อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ยางโดยเฉพาะถุงมือยาง เม็ดพลาสติก แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เป็นต้น หากพิจารณาในด้านมิติรายประเทศ พบว่า การส่งออกไปยังตลาดหลักอย่างสหรัฐฯ ยังคงขยายตัวได้ดีในไตรมาสดังกล่าวที่ร้อยละ 16.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ส่วนตลาดสำคัญอื่น ๆ ส่วนใหญ่มีสัญญาณปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อน โดยเฉพาะตลาดญี่ปุ่น ทวีปออสเตรเลีย เวียดนาม และอินเดีย ที่กลับมาขยายตัวในไตรมาสดังกล่าวเป็นสำคัญ

➔ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐในปี 2563 (เดือนมกราคม - ธันวาคม) อยู่ที่ 231.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ¹ คิดเป็นการหดตัวที่ร้อยละ -6.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยสินค้าที่มีส่วนประกอบหลักของการหดตัวในปี 2563 ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ สินค้าเกี่ยวเนื่องกับน้ำมัน แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรกลและ

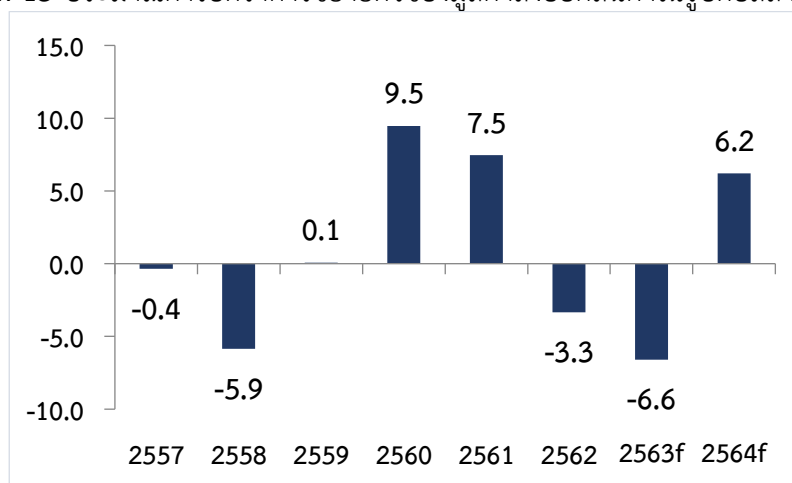
¹มูลค่าการส่งออกตามหลักสถิติการค้าระหว่างประเทศ (Customs basis)

ส่วนประกอบ และเครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ ยางพารา น้ำตาลทราย ข้าว ไม้สัดแช่แข็งและแปรรูป เป็นต้น ขณะที่กลุ่มสินค้าที่มีการขยายตัว อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ทองคำ ผลิตภัณฑ์ยางโดยเฉพาะถุงมือยาง ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง อาหารสัตว์เลี้ยง สิ่งปรุงรสอาหาร ผัก ผลไม้สด แช่แข็ง กระป๋องและแปรรูป ทุ่น่ากระป๋อง เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องมือแพทย์ เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน เป็นต้น ทั้งนี้ หากพิจารณามิติการส่งออกตามประเทศคู่ค้าสำคัญ พบว่า กลุ่มตลาดส่งออกหลักอย่างสหรัฐฯและจีน โดยเฉลี่ยยังคงขยายตัวที่ร้อยละ 9.6 2.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ ขณะที่ตลาดส่งออกสำคัญอื่น ๆ ยังคงอยู่ในระดับการหดตัวโดยเฉลี่ย

➔ ในปี 2563 สศค. คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะหดตัวที่ร้อยละ -6.6² (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -6.8 ถึง-6.3) ส่วนหนึ่งเป็นผลจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต รวมถึงการแพร่ระบาดของไวรัสดังกล่าวที่เกิดขึ้นในหลายประเทศในโลกที่ส่งผลกระทบต่อภาคการใช้จ่ายและท่องเที่ยวในช่วงต้นปี 63 ซึ่งเป็นข้อจำกัดหนึ่งต่อระดับการขยายตัวของการส่งออกสินค้าของไทยโดยรวมในปี 2563

➔ สำหรับในปี 2564 สศค. คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะกลับมาขยายตัวได้ที่ร้อยละ 6.2³ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.7 ถึง 6.7) โดยมีปัจจัยสนับสนุนหลักจากบรรยากาศการค้าโลกที่มีแนวโน้มดีขึ้นกว่าปีก่อนหน้า จากหลายปัจจัยประกอบกัน อาทิ (1) ปัจจัยด้านฐานในช่วงปีก่อน (2) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่คาดว่าจะสามารถควบคุมได้ในกลุ่มประเทศส่วนใหญ่ (3) การกระจายวัคซีนและเริ่มดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคดังกล่าวแก่ประชาชนไปยังหลายประเทศที่เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ต้นปี 64 ทำให้คาดว่าจะส่งผลดีให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคส่วนต่าง ๆ กลับมาดำเนินการได้ในระดับปกติมากขึ้น และ (4) กิจกรรมด้านการผลิตโลกมีสัญญาณการฟื้นตัวที่ชัดเจนนับตั้งแต่ปลายปี 63 เป็นต้นมา สะท้อนจากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคการผลิตโลกและดัชนียอดขายคำสั่งซื้อสินค้าส่งออกใหม่ของโลกที่กลับมาเกินกว่า 50 จุดต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในหลายประเทศจะเริ่มฟื้นตัวจากการแพร่ระบาดแล้วก็ตาม แต่ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดการล็อกดาวน์จากการแพร่ระบาดรอบสอง ที่อาจส่งผลกระทบต่อกิจกรรมเศรษฐกิจในบางสาขาและบางพื้นที่ที่ชะงักลงชั่วคราว รวมทั้ง ทิศทางการดำเนินนโยบายการค้าของสหรัฐฯภายใต้การนำของประธานาธิบดีคนใหม่ ความขัดแย้งทางภูมิศาสตร์ และความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนในบางช่วงเวลา ยังคงเป็นประเด็นที่ต้องติดตามต่อไป

ภาพที่ 13 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน

²มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

³มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

6. มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

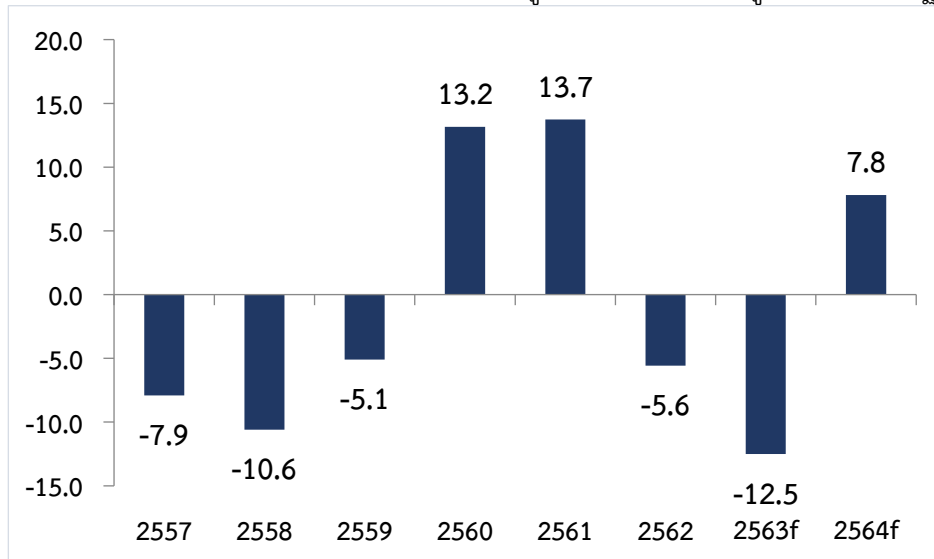
➔ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ ไตรมาส 4 ปี 2563 อยู่ที่ 55.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ -4.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน⁴ โดยเป็นการหดตัวในอัตราที่ชะลอลงต่อเนื่อง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการนำเข้าในรายการสินค้าสำคัญในไตรมาสดังกล่าว พบว่า สินค้านำเข้าที่ยังคงหดตัว ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ก๊าซธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องตกแต่งภายในบ้านเรือน เป็นต้น ขณะที่หมวดสินค้านำเข้าที่ยังขยายตัวในไตรมาสดังกล่าว ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ น้ำมันดิบ เคมีภัณฑ์ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ และส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ เป็นต้น

➔ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐปี 2563 (เดือนมกราคม - ธันวาคม) อยู่ที่ 207.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ -12.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน¹ เมื่อพิจารณารายสินค้านำเข้าสำคัญ พบว่า สินค้านำเข้าที่หดตัวโดยเฉลี่ยในช่วงดังกล่าว ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ น้ำมันดิบ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ แผงวงจรไฟฟ้า ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ และเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน เป็นต้น

➔ ในปี 2563 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะหดตัวที่ร้อยละ -12.5⁵ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -12.7 ถึง -12.2) โดยคาดว่าจะหดตัวตามภาวะการส่งออกที่หดตัวจากผลของสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

➔ สำหรับในปี 2564 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะกลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 7.8⁶ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 7.3 ถึง 8.3) โดยคาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นตามแนวโน้มของการส่งออกที่เริ่มฟื้นตัวจากปีก่อนหน้า ประกอบกับแนวโน้มกิจกรรมการผลิตที่เริ่มทยอยกลับสู่ภาวะปกติมากขึ้น เป็นสำคัญ

ภาพที่ 14 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน

⁴มูลค่าการส่งออกตามหลักสถิติการค้าระหว่างประเทศ (Customs basis)

⁵มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

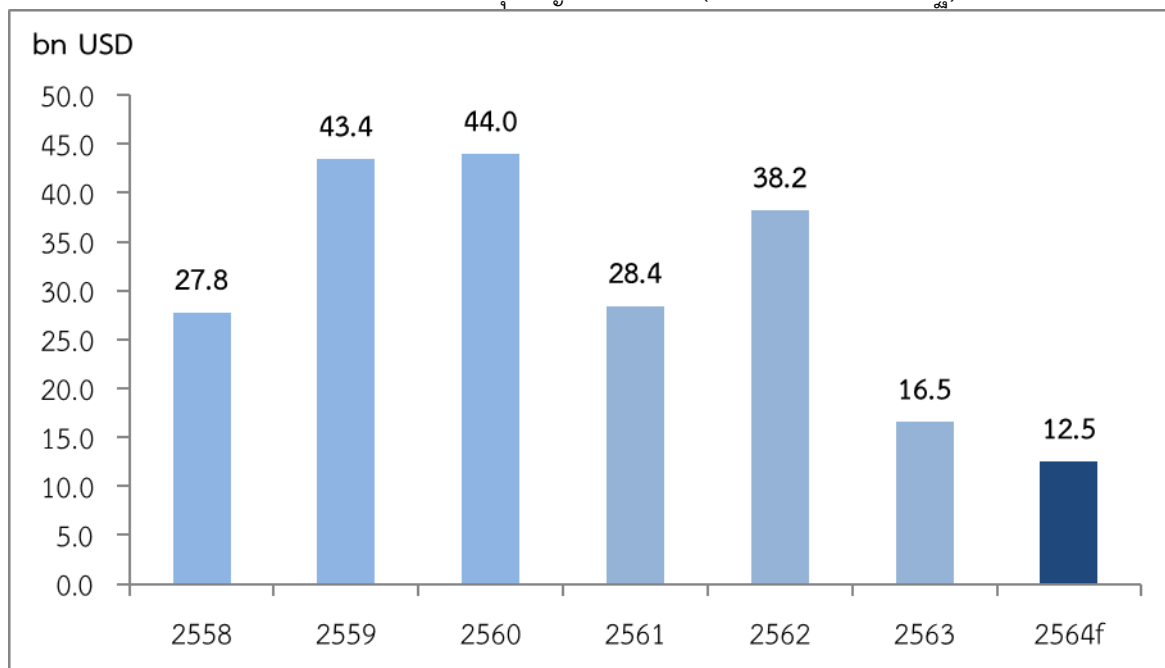
⁶มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

7. ดุลบัญชีเดินสะพัด

➡ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลทั้งสิ้น -1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลทั้งสิ้น 8.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าจากมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นน้อยกว่ามูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนขาดดุลอยู่ที่ -9.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขาดดุลเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดในปี 2563 เกินดุล 16.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

➡ ในปี 2564 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 12.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.3 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 9.8 ถึง 15.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 1.8 ถึง 2.8 ของ GDP) เกินดุลลดลงจากปี 2563 (ภาพที่ 15) โดยคาดว่า ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 37.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลลดลงจากปี 2563 เนื่องจากคาดว่า มูลค่าการนำเข้าจะเพิ่มสูงขึ้น สำหรับดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะขาดดุลอยู่ที่ -13.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวชะลอลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากคาดว่า รายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นในปีนี้ หลังวิกฤติการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 คลี่คลายลงทั่วโลก ซึ่งจะส่งผลให้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกและนักท่องเที่ยวต่างชาติจะกลับมาฟื้นตัวอีกครั้ง

ภาพที่ 15 ประมาณการดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา: ธปท. รวบรวมและคาดการณ์โดย สศค.

8. อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ในปี 2563 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ -0.8 เป็นผลจากราคาในหมวดพาหนะ ขนส่ง และการสื่อสารที่หดตัวร้อยละ -4.55 โดยเป็นผลจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศที่ปรับลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ขณะที่ราคาในหมวดเคสสถานปรับตัวลดลงร้อยละ -1.02 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยเป็นผลจากมาตรการลดค่ากระแสไฟฟ้าและค่าน้ำประปาเพื่อช่วยเหลือและเยียวยาประชาชนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างไรก็ดี ราคาในหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.23 โดยเป็นผลจากราคาข้าว แป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้ง เนื้อสัตว์ เป็ดไก่ และสัตว์น้ำ และไข่และผลิตภัณฑ์นม ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.13 2.31 และ 0.71 ตามลำดับ

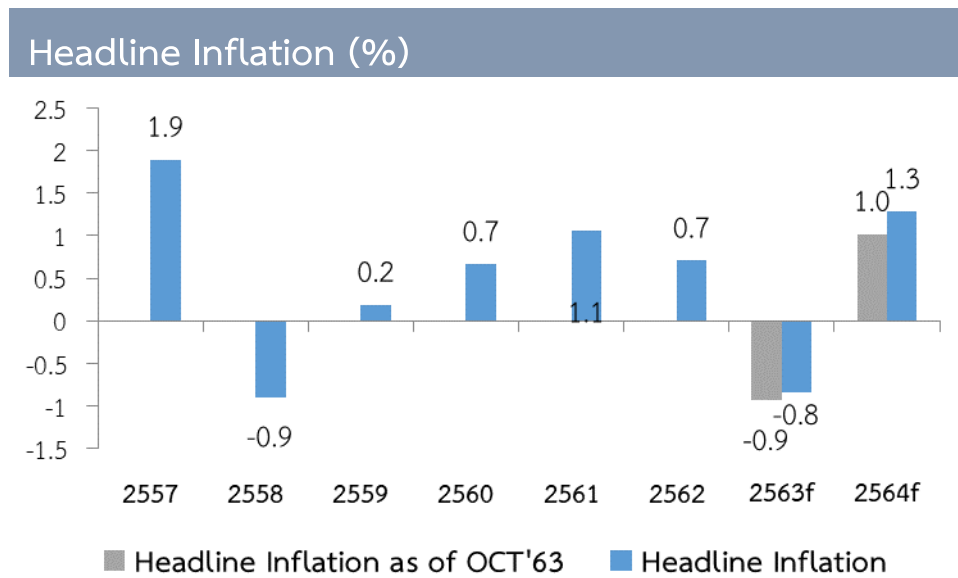
ตารางที่ 8 อัตราการขยายตัวของราคาสินค้าหมวดต่าง ๆ ในปี 2563

หมวด	trend	%YoY	%Contribution
อาหารและเครื่องดื่ม		1.23	0.41
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า		0.04	0.00
หมวดเคสสถาน		-1.02	-0.25
ตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล		0.26	0.02
พาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร		-4.55	-1.16
การบันเทิง การศึกษา และศาสนา		0.06	0.00
หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์		0.02	0.00

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ สรุปโดย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ขณะที่อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในเดือนมกราคม 2564 อยู่ที่ร้อยละ -0.34 เป็นการหดตัวต่อเนื่องจากร้อยละ -0.27 ในเดือนก่อนหน้า โดยมีปัจจัยสำคัญจากราคาพลังงานที่ยังต่ำกว่าปีก่อน (ลดลงร้อยละ -4.82) จากการปรับลดค่าไฟฟ้าผันแปร (Ft) ลงอีกเป็น -15.32 สตางค์ต่อหน่วย จากมาตรการด้านไฟฟ้าที่ช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปจนถึงเดือนเมษายน 2564 รวมทั้งราคาข้าวสารเจ้าและข้าวสารเหนียวที่ยังลดลงต่อเนื่องมาตั้งแต่ปลายปี 2563 ตามปริมาณผลผลิตที่กลับเข้าสู่ปกติและไม่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งเหมือนปีก่อน ประกอบกับความต้องการของตลาดต่างประเทศยังทรงตัว สำหรับราคาสินค้าและบริการในหมวดอื่น ๆ ยังคงเคลื่อนไหวตามกลไกตลาด อย่างไรก็ตาม ราคาสินค้าในบางกลุ่ม โดยเฉพาะผักสดและเครื่องประกอบอาหารยังปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากเกิดอุทกภัยในภาคใต้ และน้ำมันพืชปรับตัวตามราคาผลปาล์มสดที่สูงขึ้นตามความต้องการใช้ภายในประเทศทั้งนี้ เมื่อหักอาหารสดและพลังงานออกแล้ว เงินเฟ้อพื้นฐานขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 0.21 สำหรับทั้งปี 2564 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ตามการคาดการณ์ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น และการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ โดยคาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปของปี 2564 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.3 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.8 ถึง 1.8) ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 0.4 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -0.1 ถึง 0.9)

ภาพที่ 16 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2564

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง ไตรมาสที่ 1
ปีงบประมาณ 2564
(ตุลาคม 2563–ธันวาคม 2563)

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563–ธันวาคม 2563)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

○ พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2564 กำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 3,285,962.5 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 19.5 ของ GDP⁷ โดยเป็นการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) จำนวน 608,926 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 3.6 ของ GDP เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2563 ร้อยละ 2.7 โดยแบ่งออกเป็น รายจ่ายประจำ 2,537,652.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ 5.6 รายจ่ายลงทุน 649,310.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ 0.8 และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ 99,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ 11.0

○ ในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 - ธ.ค. 63) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 515,749 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 39,998 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -7.2 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -15.2 ต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณรวม สามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 1,018,300 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 208,217 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 25.7 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 938,543 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 28.7 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 28.6 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (3,285,962 ล้านบาท) ทั้งนี้ ดุลเงินงบประมาณขาดดุล จำนวน 412,504 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2563 มีจำนวน 8,136,115 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 52.1 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 210,737 ล้านบาท ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 98.3 และ (2) หนี้สาธารณะคงค้างแบ่งตามอายุคงเหลือเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 83.2 นอกจากนี้ หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP

ผลการดำเนินนโยบายการคลังใน ปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ธ.ค. 63)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลในปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63–ธ.ค. 63) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 515,749 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 39,998 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -7.2 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -15.2 ต่อปี ทั้งนี้ผลการจัดเก็บรายได้ตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 353,016 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 18,460 ล้านบาท หรือร้อยละ -5.0 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -10.2 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการที่สำคัญได้แก่ (1) **ภาษีเงินได้นิติบุคคล** จัดเก็บได้ 83,838 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 8,479 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -9.2 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ -18.8 ต่อปี เนื่องจากผลประกอบการของนิติบุคคลได้รับผลกระทบจาก

⁷ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ปี 2564 เท่ากับ 16,468,800 ล้านบาท

ภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 การขยายเวลาการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 51 ผ่านอินเทอร์เน็ตออกไปอีก 8 วัน และลดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด. 53) จากอัตราร้อยละ 3 เหลือร้อยละ 2 (2) **ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา** จัดเก็บได้ 66,484 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 4,364 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -6.2 ต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ -5.6 ต่อปี และ (3) **ภาษีมูลค่าเพิ่ม** จัดเก็บได้ 183,012 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 6,520 ล้านบาท หรือร้อยละ -3.4 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -7.6 เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้าได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจและการค้าที่หดตัวเนื่องจากการแพร่ระบาดของ โควิด 19 รวมทั้งการลดลงของราคาน้ำมันดิบ

กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 145,591 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 3,777 ล้านบาท หรือร้อยละ -2.5 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ร้อยละ -7.7 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บต่ำกว่าประมาณการที่สำคัญได้แก่ (1) **ภาษีเครื่องดื่ม** จัดเก็บได้ 5,453 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 675 ล้านบาท หรือร้อยละ -11.0 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -11.4 ต่อปี (2) **ภาษีน้ำมัน** จัดเก็บได้ 55,322 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 6,763 ล้านบาท หรือร้อยละ -10.9 ต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ -12.3 ต่อปี (3) **ภาษีอื่น ๆ** จัดเก็บได้ 297 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 2,003 ล้านบาท หรือร้อยละ -87.1 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ -17.0 ต่อปี จากการจัดเก็บภาษีสถานบริการ (สนามกอล์ฟ) ที่ลดลงจากการแพร่ระบาดของโควิด 19

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 25,074 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 826 ล้านบาท หรือร้อยละ -3.2 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -4.0 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการหดตัวของมูลค่าการนำเข้า

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 30,711 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 20,279 ล้านบาท และต่ำกว่าปีก่อนร้อยละ -57.6 เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 การดำเนินมาตรการเพื่อบรรเทาภาระค่าครองชีพของประชาชน และการนำส่งรายได้ของรัฐวิสาหกิจกลุ่มพลังงานลดลงตามผลประกอบการในปีพ.ศ. 2563 ที่ลดลง อย่างไรก็ตาม รัฐวิสาหกิจ ที่นำส่งรายได้สูง 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (2) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และ (3) บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 36,363 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 5,305 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -12.7 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -2.9 ต่อปี จากการจัดเก็บรายได้ของ (1) **ส่วนราชการอื่น** จัดเก็บได้ 32,944 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 3,531 ล้านบาทหรือร้อยละ -9.7 แต่สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 5.4 เนื่องจากรายได้สัมปทานปิโตรเลียม (ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม) ต่ำกว่าประมาณการ ตามราคาน้ำมันที่ลดลง และรายได้ค่าธรรมเนียมวีซ่า ณ ด่านตรวจคนเข้าเมืองลดลง (2) **กรมธนารักษ์** จัดเก็บได้ 3,419 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 1,774 ล้านบาท หรือร้อยละ -34.2 และต่ำกว่าปีก่อนร้อยละ -44.8 ต่อปี

ตารางที่ 9 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 - ธ.ค. 63)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2564		เปรียบเทียบกับปีงบประมาณการตาม เอกสารงบประมาณ	
	(ต.ค. 63-ธ.ค. 63)	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละ
1. กรมสรรพากร	353,016	-10.2	-18,460	-5.0
2. กรมสรรพสามิต	145,591	-7.7	-3,777	-2.5
3. กรมศุลกากร	25,074	-4.0	-826	-3.2
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	523,681	-9.3	-23,063	-4.2
4. รัฐวิสาหกิจ	30,711	-57.6	-20,279	-39.8
5. หน่วยงานอื่น	36,363	-2.9	-5,305	-12.7
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	590,755	-14.0	-48,647	-7.6
หัก	75,006	-5.0	-8,649	-10.3
รวมรายได้สุทธิ (Net)	515,749	-15.2	-39,998	-7.2

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63-ธ.ค. 63)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 - ธ.ค. 63) เท่ากับ 1,018,300 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 208,217 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 25.7 ต่อปี ประกอบด้วย (1) รายจ่ายปีปัจจุบัน เบิกจ่ายได้จำนวน 938,543 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 28.6 ของวงเงินงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2564 (3,285,962 ล้านบาท) สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 209,053 ล้านบาท หรือร้อยละ 28.7 ต่อปี และ (2) รายจ่ายปีก่อน เบิกจ่ายได้จำนวน 79,758 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเบิกจ่าย ร้อยละ 37.0 ของวงเงินรายจ่ายปีก่อน (215,275 ล้านบาท) ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 836 ล้านบาท หรือร้อยละ -1.0 ต่อปี

ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 938,543 ล้านบาท ประกอบด้วย (1.1) รายจ่ายประจำ 865,525 ล้านบาท คิดเป็นอัตรการเบิกจ่ายร้อยละ 32.8 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,636,979 ล้านบาท) สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 162,034 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 23.0 ต่อปี และ (1.2) รายจ่ายลงทุน 73,018 ล้านบาท คิดเป็นอัตรการเบิกจ่ายร้อยละ 11.3 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง (648,983 ล้านบาท) สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 47,019 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 180.9 ต่อปี โดยในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 - ธ.ค. 63) มีรายจ่ายที่สำคัญ อาทิ รายจ่ายชำระหนี้ของกระทรวงการคลัง จำนวน 131,422 ล้านบาท รายจ่ายอื่นของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 78,957 ล้านบาท รายจ่ายอื่นของกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 78,234 ล้านบาท

ตารางที่ 10 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 – ธ.ค. 63)

ประเภทรายจ่าย (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงินงบประมาณ รายจ่าย	ปีงบประมาณ		
		2564 (ต.ค. 63– ธ.ค. 63)	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี	ร้อยละต่อวงเงิน งบม.
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	3,285,962	938,543	28.7	28.6
1.1 รายจ่ายประจำ	2,636,979	865,525	23.0	32.8
1.2 รายจ่ายลงทุน	648,983	73,018	180.9	11.3
2. รายจ่ายปีก่อน	215,275	79,758	-1.0	37.0
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,501,237	1,018,300	25.7	29.1

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

3. ฐานะการคลังในช่วงไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 - ธ.ค. 63)

ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดในช่วงไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63 - ธ.ค. 63) พบว่า รัฐบาลมีรายได้นำส่งคลังจำนวน 605,797 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,018,301 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 412,504 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินนอกงบประมาณที่ขาดดุล 27,409 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน 439,913 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการออกพันธบัตร จำนวน 340,810 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลจำนวน 99,103 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2563 มีจำนวน 473,001 ล้านบาท

ตารางที่ 11 ฐานะการคลังในไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค. 63–ธ.ค. 63)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	ปีงบ. 2564	ปีงบ. 2563	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี
1. รายได้	605,797	648,298	-42,501	-6.6
2. รายจ่าย	-1,018,301	-810,084	-208,217	-25.7
3. ดุลเงินงบประมาณ	-412,504	-161,785	-250,719	155.0
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	-27,409	-61,114	33,705	55.2
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	-439,913	-222,899	-217,014	-97.4
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	340,810	26,314	314,496	1,195.2
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	-99,103	-196,585	97,482	49.6
8. เงินคงคลังต้นงวด	572,104	512,955	59,149	11.5
9. เงินคงคลังปลายงวด	473,001	316,370	156,631	49.5

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2563 มีจำนวน 8,136,115 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 52.1 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 210,737 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้รัฐบาลจำนวน 7,054,937 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจจำนวน 787,187 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 286,377 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 7,614 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็น

หนี้ในประเทศถึงร้อยละ 98.3 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวแบ่งตามอายุคงเหลือ ร้อยละ 83.2 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบวินัยทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

ตารางที่ 12 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2563

หนี้สาธารณะคงค้าง	ณ สิ้นเดือน ธ.ค. 63	% of GDP
(หน่วย: ล้านบาท)		
1.หนี้รัฐบาล	7,054,937	45.2
2.หนี้รัฐวิสาหกิจ	787,187	5.04
3.หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	286,377	1.83
4.หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	7,613	0.05
หนี้สาธารณะรวม	8,136,115	52.1

หมายเหตุ: สัดส่วนต่อ GDP คำนวณโดย สบย. ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทย
ในไตรมาส 3 ปี 2563

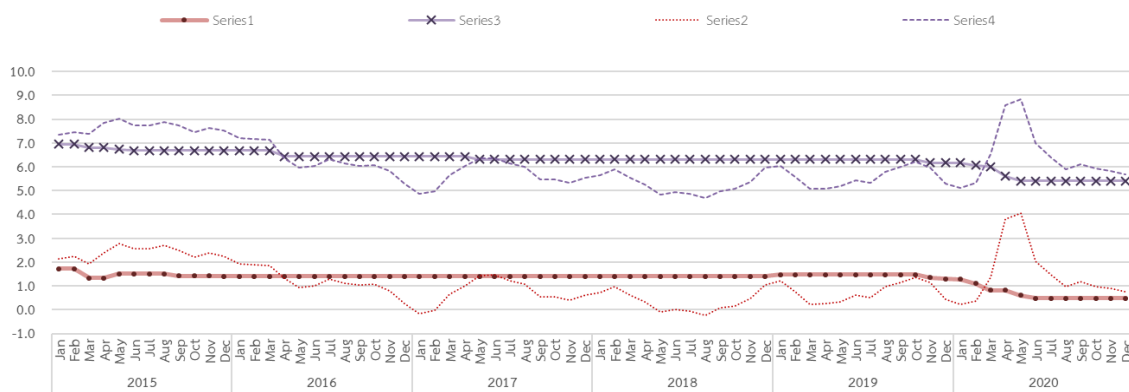
ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 4 ปี 2563

○ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 0.50 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 5.42 ต่อปี (ภาพที่ 17) ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง⁸ ณ เดือนธันวาคม 2563 อยู่ที่ร้อยละ 0.75 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 5.69 ต่อปี

○ ในปี 2564 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้อาจคงตัวในระดับ ตามกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงิน และเพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ต่ำเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ไวรัสโควิด-19

ภาพที่ 17 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

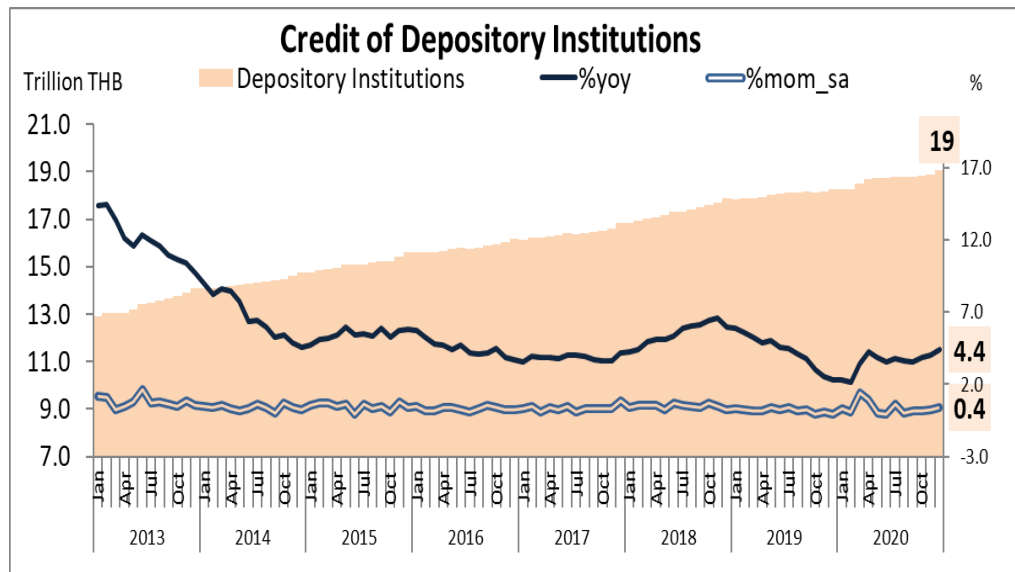
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ ยอดเงินรับฝากและยอดคงค้างสินเชื่อในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน⁹ (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2563 ขยายตัวเร่งขึ้น (ภาพที่ 18 และภาพที่ 19) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 19.0 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.8 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อพบว่าสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์และสินเชื่อในสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการขยายตัวในอัตราเร่งขึ้น ทางด้านเงินรับฝาก ณ เดือนธันวาคม 2563 มียอดคงค้างจำนวน 22.5 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 10.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 1.1 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่เงินรับฝากในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวในอัตราคงที่

⁸คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเฟ้อในช่วงเดียวกัน

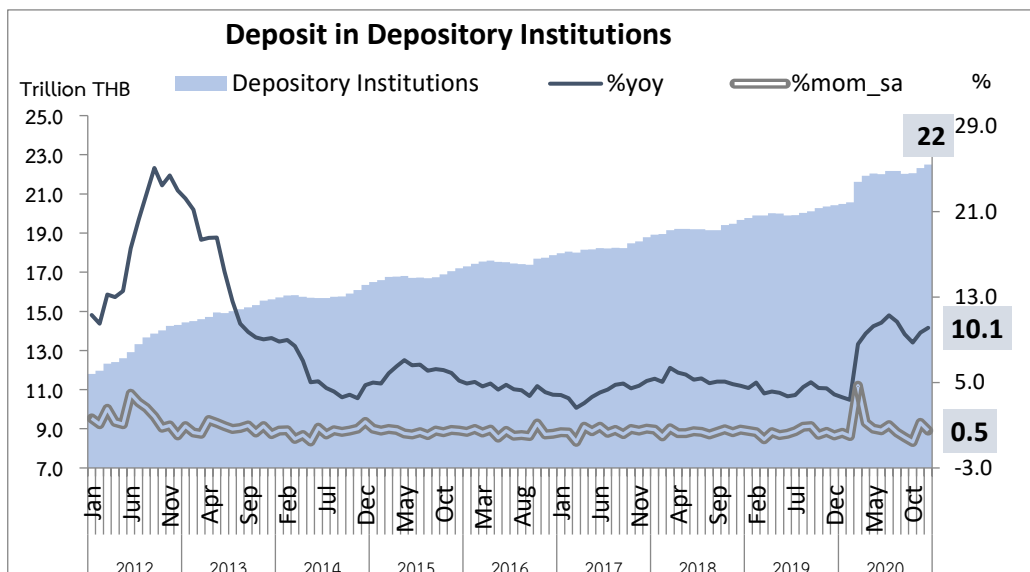
⁹ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ และกองทุนรวมตลาดเงิน

ภาพที่ 18 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

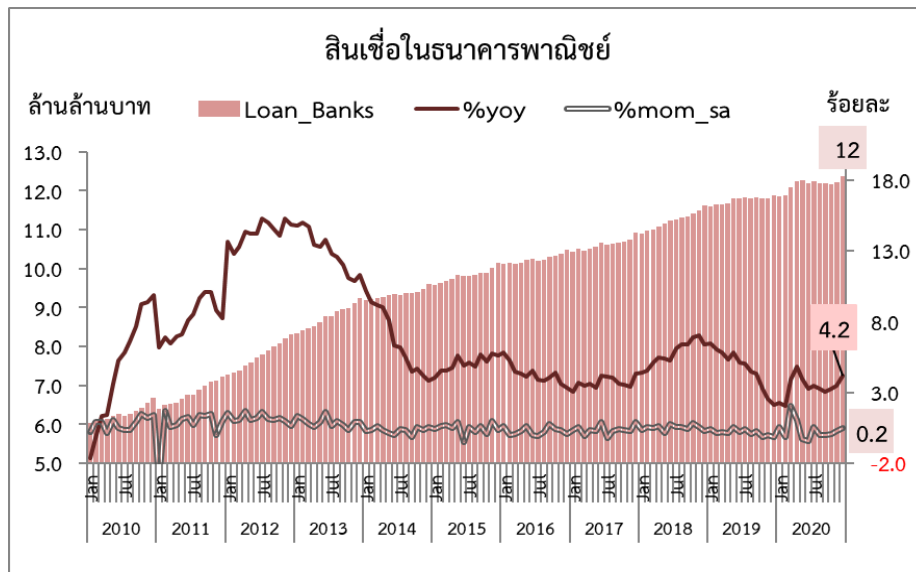
ภาพที่ 19 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

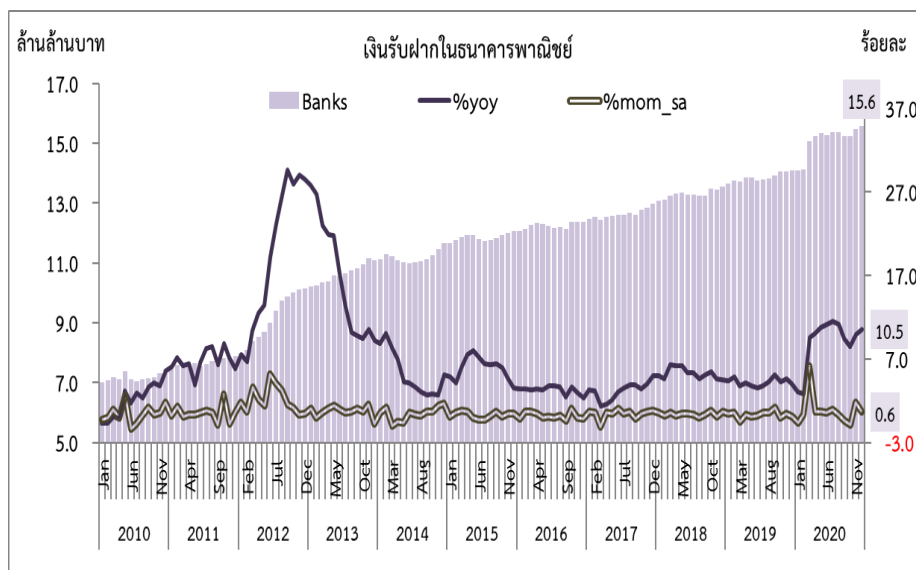
○ หากพิจารณาตามประเภทของสถาบันการเงินพบว่ายอดคงค้างสินเชื่อและเงินฝาก ในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2563 ขยายตัวชะลอลงเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 20 และภาพที่ 21) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อจำนวน 12.3 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 0.8 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ด้านเงินรับฝากมียอดคงค้างจำนวน 15.6 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 10.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 1.6 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาลแล้ว)

ภาพที่ 20 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

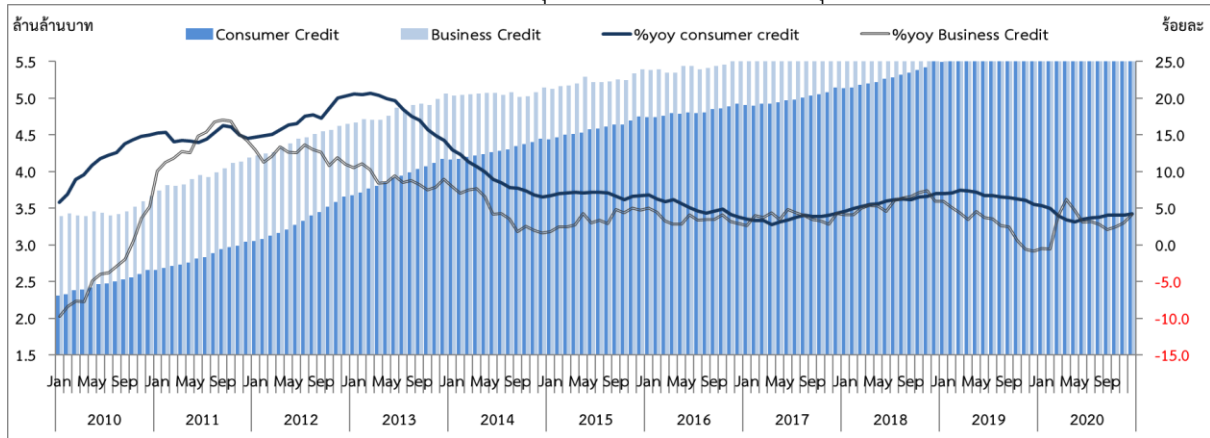
ภาพที่ 21 เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2563 พบว่าสินเชื่อธุรกิจชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่สินเชื่ออุปโภคบริโภคขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 22) โดยสินเชื่อที่ให้แกภาคธุรกิจซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 36.0 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวเร่งขึ้นร้อยละ 2.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 64.0 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 4.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

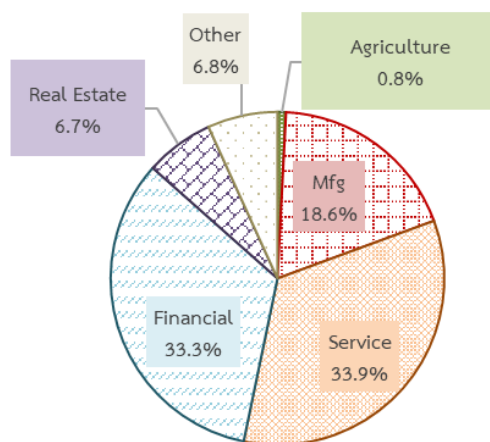
ภาพที่ 22 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

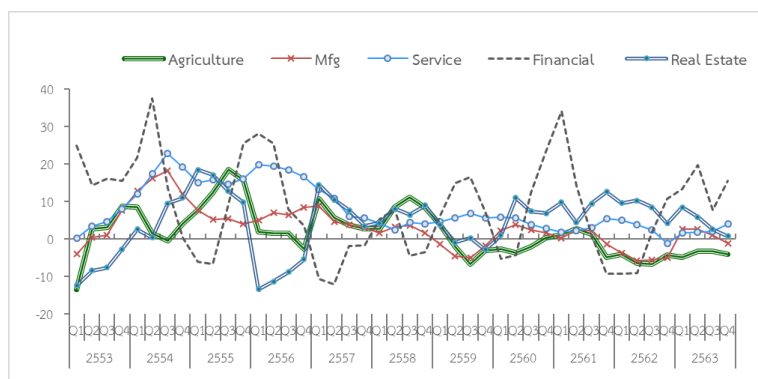
○ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเร่งขึ้น จากการเร่งขึ้นของสินเชื่อภาคสถาบันการเงิน สินเชื่อภาคบริการ และสินเชื่อภาคเกษตร (ภาพที่ 23 และภาพที่ 24) โดยยอดคงค้างสินเชื่อภาคสถาบันการเงินที่มีสัดส่วนร้อยละ 33.3 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวที่ร้อยละ 15.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต มีสัดส่วนร้อยละ 18.6 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวร้อยละ -1.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 0.8 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ -4.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 33.9 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 4.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ มีสัดส่วนร้อยละ 6.7 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอื่น ๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 6.8 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 62.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 23 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

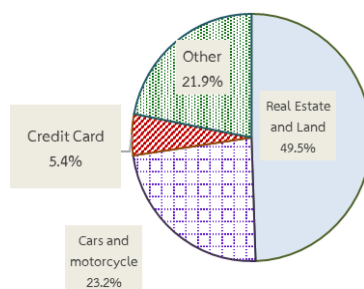
ภาพที่ 24 การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

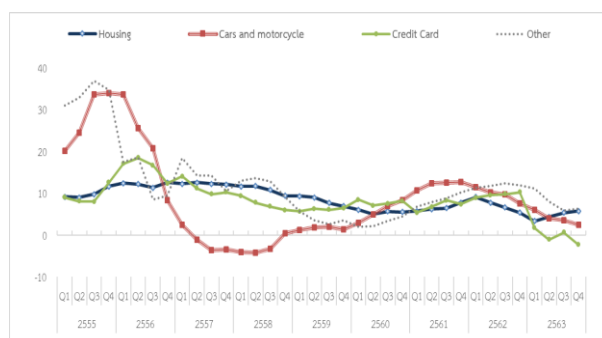
○ ในไตรมาส 4 ปี 2563 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 25 และภาพที่ 26) โดยสินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.2 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวที่ร้อยละ 2.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า และยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.5 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 5.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เติบโตจากไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.4 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค หดตัวร้อยละ -2.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน (ภาพที่ 27)

ภาพที่ 25 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

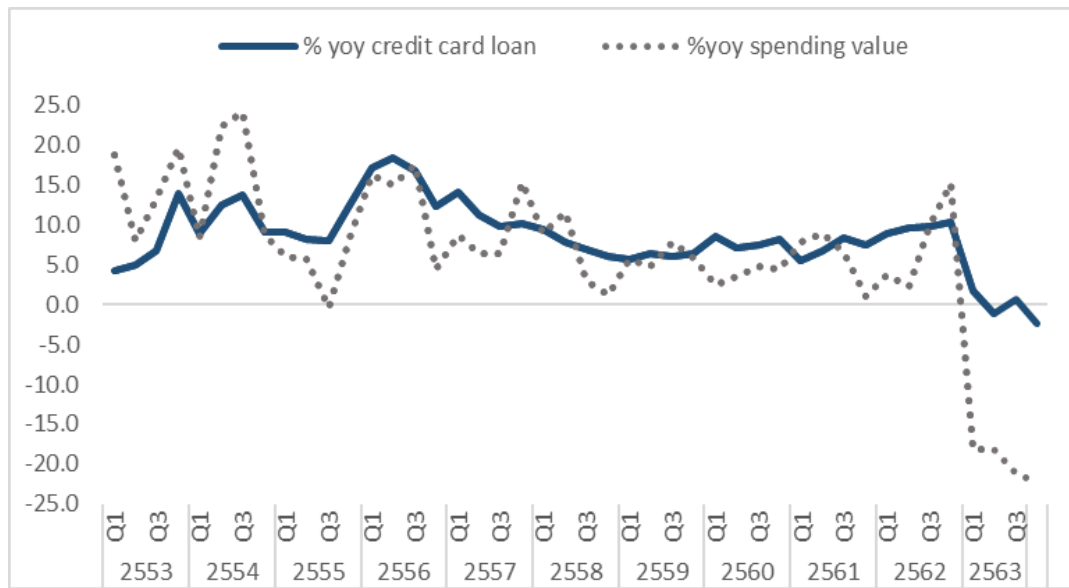
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 26 การขยายตัวของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

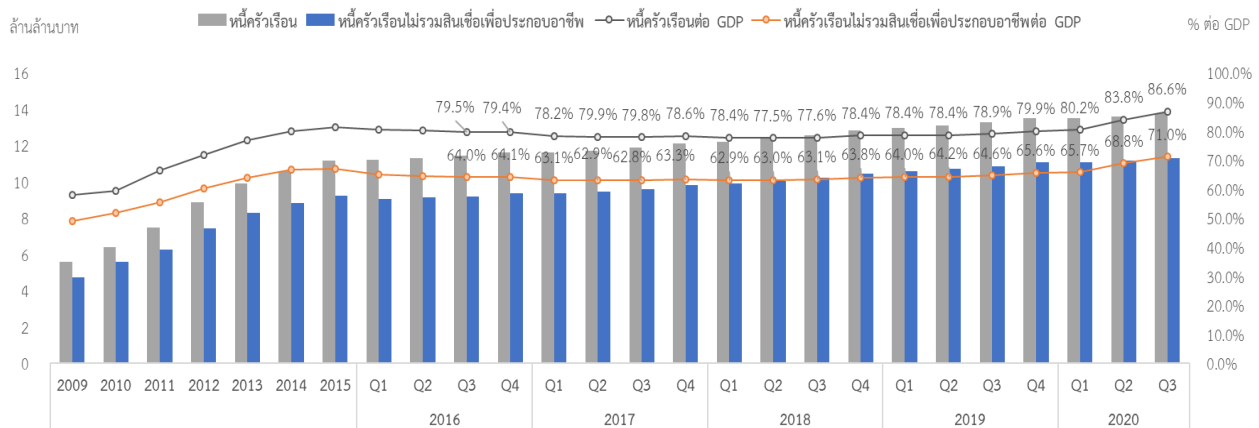
ภาพที่ 27 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาส 3 ปี 2563 มียอดคงค้างอยู่ที่ 13.77 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 86.6 ของ GDP เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 11.30 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 71.0 ของ GDP (ภาพที่ 28)

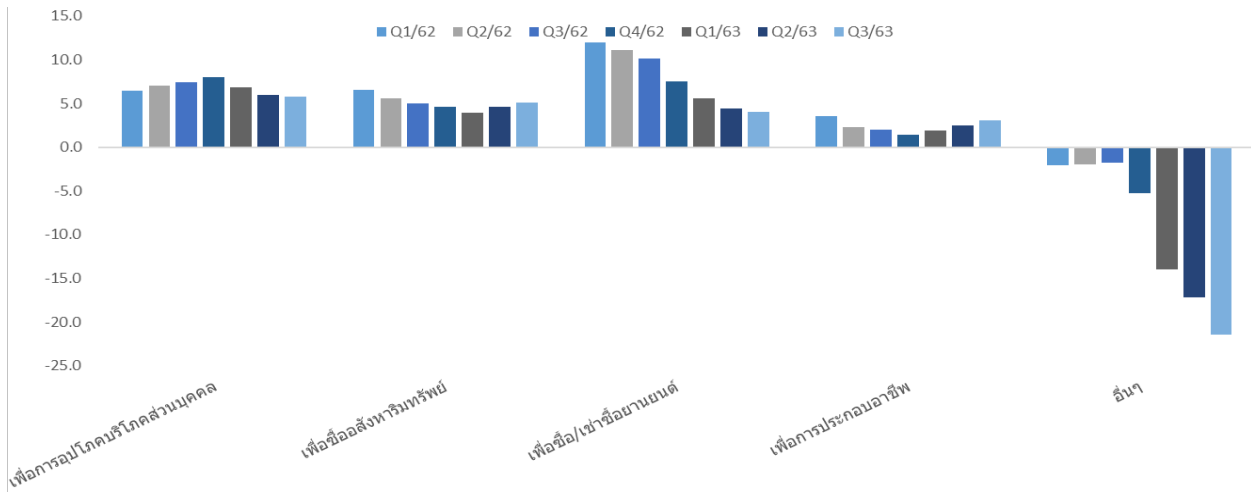
ภาพที่ 28 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

○ การขยายตัวของหนี้ครัวเรือนในภาพรวมเพิ่มขึ้นลงจากไตรมาสก่อนหน้าเล็กน้อย โดยสินเชื่อรถยนต์และจักรยานยนต์ และสินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 4.0 และ 5.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ ในขณะที่สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพและสินเชื่อเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 3.1 และ 5.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

ภาพที่ 29 อัตราการเติบโตของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

○ กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 4 ปี 2563 เงินฝากและสินเชื่อมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น โดยที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจมีอัตราการขยายตัวที่เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ คาดว่าการคงอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ให้อยู่ในระดับต่ำ จะช่วยสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา สำหรับความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันพบว่ายังคงมีความแข็งแกร่ง อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนธันวาคม 2563 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 20.1 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดสำหรับในปี 2563 ที่ร้อยละ 11.0

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ

Macroeconomic Analysis Briefings

ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจไทยหลังโควิด 19¹⁰

บทสรุปผู้บริหาร

○ ในปี 2562 เศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจระดับภูมิภาค และเศรษฐกิจไทย ต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงหลายด้าน ทั้งจากปัญหาความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน และปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)

○ ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก ได้แก่ 1) ความผันผวนและเน้นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก 2) จำนวนคนจนของโลกเพิ่มมากขึ้น 3) โลกอยู่ในช่วงสังคมผู้สูงอายุ 4) ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีเติบโตแบบ Exponential Growth และ 5) ความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก

○ ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ได้แก่ 1) ศูนย์กลางเศรษฐกิจโลกจะย้ายมาสู่ภูมิภาคเอเชีย 2) ผลจากวิกฤต COVID-19 ทำให้ปัญหาความยากจนในภูมิภาคเอเชียรุนแรงมากขึ้น 3) เอเชียกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ และ 4) เอเชียกำลังเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

○ จากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน และจะส่งผลกระทบมายังเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะ 1) ความเสี่ยงต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายใต้สถานการณ์ VUCA 2) ความเสี่ยงต่อความมั่นคงของรายได้และการจ้างงานทำ และ 3) ความเสี่ยงจากช่องว่างของเทคโนโลยีที่นำไปสู่ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

○ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการรับมือกับความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ได้แก่ 1) ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ลดการพึ่งพาเศรษฐกิจโลกแล้วหันมาพึ่งพาเศรษฐกิจภายในประเทศ 2) การกระจายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปยังเมืองรองให้มากขึ้น 3) ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อสร้างตำแหน่งงานในภูมิภาค ยกกระตือรือร้นพัฒนาคุณภาพแรงงาน และ 4) ยกกระตือรือร้นภาคการเกษตรสู่เกษตรมูลค่าสูง โดยสร้างแพลตฟอร์มการตลาดดิจิทัล พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

ในช่วงรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน) ประเทศไทยเผชิญความท้าทายสำคัญทั้งภายนอกและภายใน อันได้แก่ ด้านการส่งออกสินค้าที่หดตัวต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งเกิดจากปัญหาความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน และด้านการท่องเที่ยวและการบริโภคที่หดตัวต่อเนื่องนับตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ปี 2563 ซึ่งเกิดจากปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ความท้าทายทั้ง 2 ด้านข้างต้นทำให้เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าในปี พ.ศ. 2563 เศรษฐกิจจะหดตัวที่ร้อยละ -6.5 ต่อปี และคาดว่าจะเริ่มฟื้นตัวแบบค่อยเป็นค่อยไปในปี พ.ศ. 2564 ตามแนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกหลังมีการฉีดวัคซีนและการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของหลาย ๆ ประเทศ นอกจากนี้ เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยยังเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน อาทิ ด้านความยากจน สังคมผู้สูงอายุ เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และภัยพิบัติธรรมชาติ ซึ่งแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละประเทศ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะต่อไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น บทความฉบับนี้ จึงได้ทำการศึกษาและประเมินปัจจัยเสี่ยง/กดดันในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหารวมถึงจัดทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไป

สำหรับปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจระดับภูมิภาค และเศรษฐกิจไทย มีรายละเอียด ดังนี้

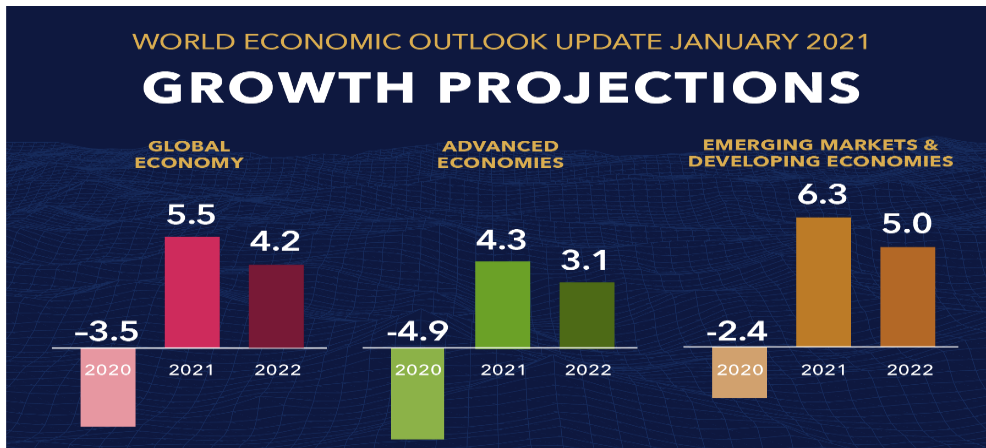
¹⁰ส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

1. สถานการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจระดับโลก

1.1 ความผันผวนและเน้นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก

ในปี พ.ศ. 2564 เป็นช่วงเวลาของความผันผวนทางเศรษฐกิจ สะท้อนจากการคาดการณ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ณ วันที่ 25 มกราคม 2564 ว่าในปี 2563 เศรษฐกิจโลกจะหดตัวร้อยละ -3.5 และฟื้นตัวในปี 2564 ที่ร้อยละ 5.5 และชะลอตัวลงเล็กน้อยในปี 2565 ที่ร้อยละ 4.2 ดังแสดงในภาพที่ 30

ภาพที่ 30 ประมาณการการเติบโตของเศรษฐกิจโลกปี พ.ศ. 2563 2564 และ 2565

ที่มา: กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)

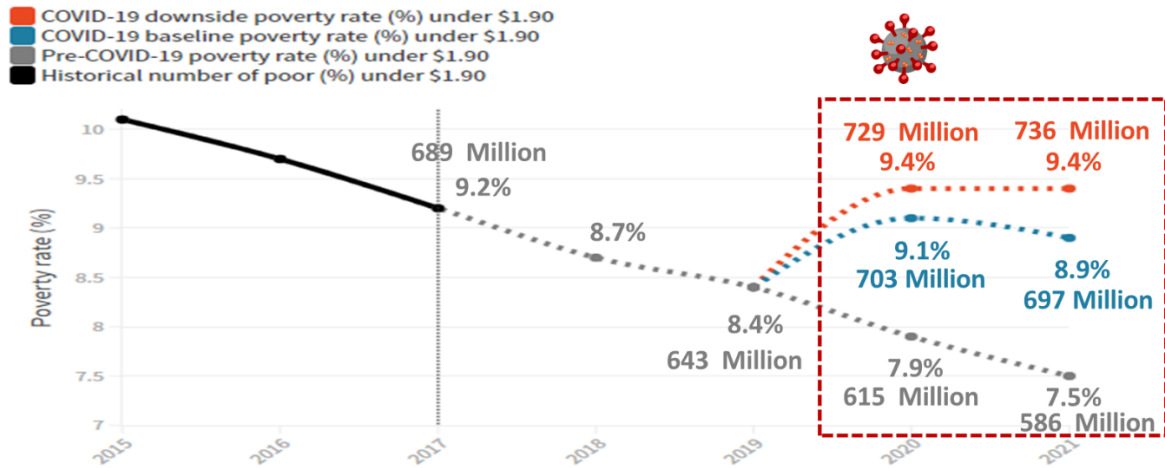
การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกจะส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ตลอดจนการเคลื่อนย้ายเงินทุนอัตราแลกเปลี่ยน ขณะที่ด้านการท่องเที่ยว หลายฝ่ายคาดการณ์ว่าการเดินทางท่องเที่ยวจะยังไม่กลับสู่ภาวะปกติแม้จะมีวัคซีนออกมาแล้ว แต่ก็ต้องใช้เวลาระยะหนึ่งจึงจะทั่วถึงประชากรทั้งหมด ดังนั้น เศรษฐกิจโลกในช่วงปี พ.ศ. 2566-2570 จึงเป็นช่วงเวลาแห่งการฟื้นตัวเพื่อกลับไปสู่แนวโน้มเดิมก่อนเกิดวิกฤต COVID-19 แต่ละประเทศจึงจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจ ทำให้แต่ละประเทศที่พึ่งพาการส่งออกหันมาพึ่งพาเศรษฐกิจภายในประเทศกันมากขึ้น โดยเฉพาะการบริโภคและการลงทุนภายในประเทศ เชื่อมโยงไปถึงการผลิตและการจ้างงานภายในประเทศ

1.2 จำนวนคนจนของโลกเพิ่มมากขึ้น

จากการคาดการณ์ของธนาคารโลก (World Bank) พบว่า ก่อนเกิดวิกฤต COVID-19 จำนวนคนจนของโลกยังคงมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องจาก 689 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2560 เหลือ 615 ล้านคนในปี พ.ศ. 2563 แต่ผลกระทบจาก COVID-19 จะทำให้คนจนของโลกเพิ่มขึ้นเป็น 729 คน ในปี พ.ศ. 2563 และ 736 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2564 หรือเพิ่มขึ้นกว่า 100 ล้านคนในช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2564 ทั้งนี้ เส้นความยากจนของโลก (Global Poverty Line) อยู่ที่ 1.9 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อวัน ผลของจำนวนคนจนของโลกที่เพิ่มขึ้นจากแนวโน้มปกติจึงเป็นปัญหาต่อเนื่องไปยังช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 ด้วย ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวประเทศต่าง ๆ ต้องออกนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจไปพร้อม ๆ กับการป้องกันการตกงานและว่างงานมากขึ้น เพื่อรักษาระดับการจ้างงานและรายได้ของคนจำนวนมากถอยร่นลงไปต่ำกว่าเส้นความยากจน ดังแสดงในภาพที่ 31

ภาพที่ 31 ประมาณการจำนวนคนจนของโลกหลังวิกฤต COVID-19

Nowcast of the Global Poverty Rate at the \$1.90 Line, 2015–21

ที่มา: ธนาคารโลก (World Bank)

1.3 โลกอยู่ในช่วงสังคมผู้สูงอายุ

นิยามของผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติ (UN) หมายถึง ประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป และได้แบ่งระดับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ

2) ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) หมายถึง สังคมหรือประเทศ ที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ

3) ระดับสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (Super-aged society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ

จากข้อมูลของ UN พบว่า ปี พ.ศ. 2562 โลกมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป ร้อยละ 9 ของประชากรโลก ถือว่าเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ดังตารางที่ 1 และ UN ยังคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ. 2593 สัดส่วนดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16 แปลว่า โลกจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในอีก 20 – 30 ปี ข้างหน้า

ตารางที่ 13 จำนวนผู้สูงอายุของโลก

ปี ค.ศ.	ปี พ.ศ.	ประชากรโลก	จำนวนผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป	สัดส่วนต่อประชากรโลก
1950	2493	2,536,431	128,709	5.1%
1955	2498	2,773,020	139,828	5.0%
1960	2503	3,034,950	151,154	5.0%
1965	2508	3,339,584	168,928	5.1%
1970	2513	3,700,437	196,215	5.3%
1975	2518	4,079,480	227,552	5.6%
1980	2523	4,458,003	262,532	5.9%
1985	2528	4,870,922	289,243	5.9%
1990	2533	5,327,231	328,211	6.2%

ปี ค.ศ.	ปี พ.ศ.	ประชากรโลก	จำนวนผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป	สัดส่วนต่อประชากรโลก
1995	2538	5,744,213	374,679	6.5%
2000	2543	6,143,494	422,209	6.9%
2005	2548	6,541,907	474,872	7.3%
2010	2553	6,956,824	526,688	7.6%
2015	2558	7,379,797	607,548	8.2%
2020	2563	7,794,799	727,606	9.3%

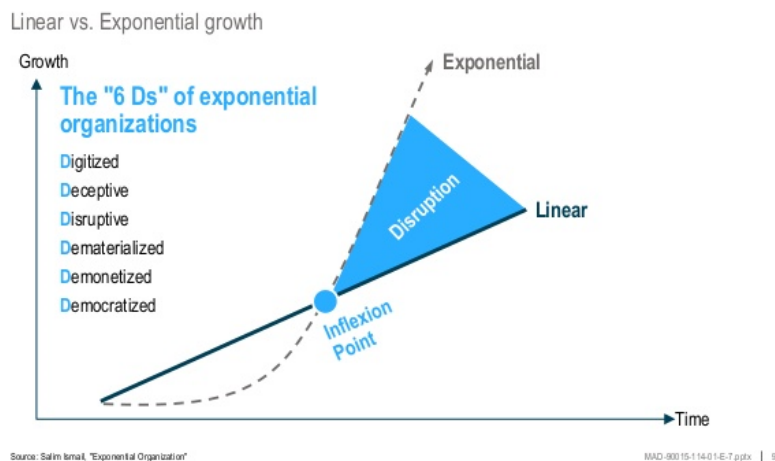
ที่มา: องค์การสหประชาชาติ

1.4 ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีเติบโตแบบ Exponential Growth

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด (Exponential Growth) เช่น Internet of Things (IoT) Big Data Blockchain เป็นต้น ทำให้ประชากรโลกเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากขึ้น ส่งผลให้ผู้บริโภคมีความต้องการที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ผลิตและผู้ประกอบการต้องปรับตัวโดยการผลิตสินค้าที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น มีช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้มาก และสามารถดำเนินธุรกรรมได้ทุกสถานที่และทุกเวลาไม่ว่าจะอยู่ที่ใดของโลก ช่วยให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจมีความหลากหลาย รวดเร็ว และสะดวกมากขึ้น ดังนั้น ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการที่ปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอาจจะล้มละลายหรือถูกขจัดออกไปในที่สุด (Disruption) ดังภาพที่ 32

ภาพที่ 32 การเติบโตแบบก้าวกระโดดของเทคโนโลยีแบบ Exponential

Change is no longer linear but exponential

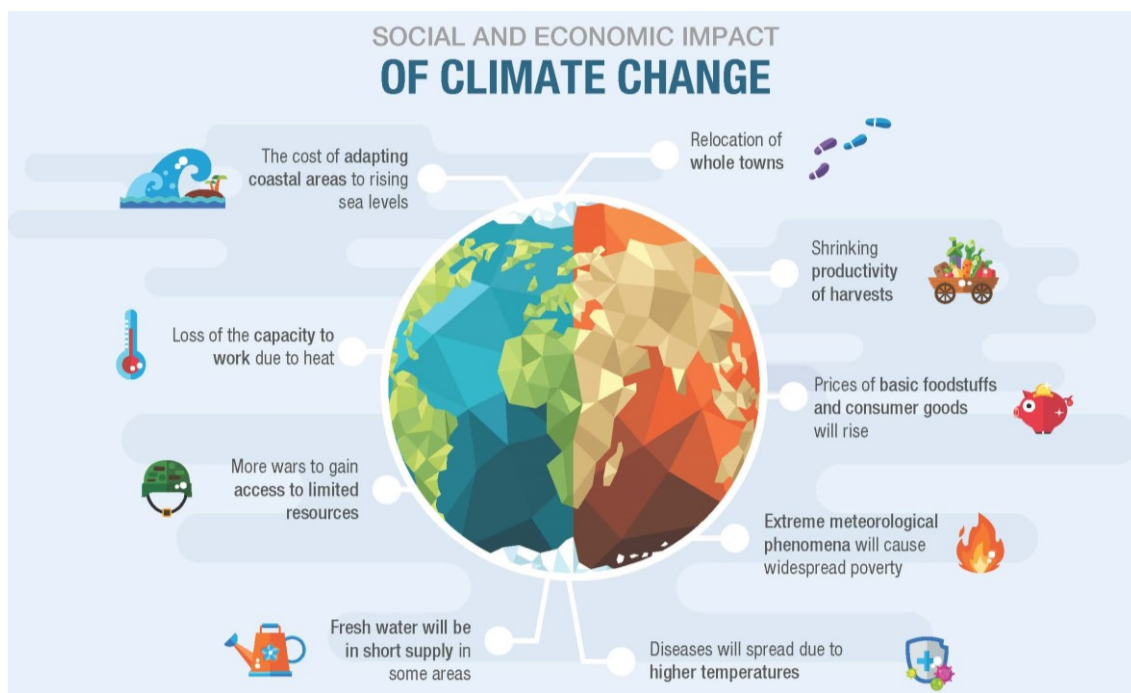
ที่มา: Roland Berger Strategy Consultants

1.5 ความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) เป็นความท้าทายระดับโลก โดยความตกลงปารีสมีเป้าหมายในการเสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกันต่อภัยคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งหวังที่จะควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกให้ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียส และพยายามไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส เพราะการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องของอุณหภูมิผิวโลก ทำให้การเกิดภัยพิบัติต่างๆ ต่อเศรษฐกิจและสังคมโลกตามมา เช่น ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง อาหารขาดแคลน ราคาสินค้า ความยากจน การแย่งชิงทรัพยากร เป็นต้น ดัง

ภาพที่ 33 ดังนั้น โลกยังคงเผชิญปัญหาดังกล่าวต่อไปตราบใดที่โลกยังคงเติบโตไปข้างหน้าโดยไม่คำนึงถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างจริงจัง

ภาพที่ 33 ผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพภูมิอากาศ

ที่มา: <https://www.iberdrola.com/>

2. สถานการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาค

2.1 ศูนย์กลางเศรษฐกิจโลกจะย้ายมาสู่ภูมิภาคเอเชีย

บทบาทของเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกมากขึ้นเรื่อย ๆ สะท้อนจากขนาดของเศรษฐกิจที่วัดจากผลิตภัณฑ์มวลรวมของเศรษฐกิจประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกรวมกันในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2552 ขนาดของเศรษฐกิจกลุ่มประเทศยุโรป สหรัฐฯ และเอเชียแปซิฟิก อยู่ที่ร้อยละ 32 28 และ 22 ตามลำดับ แต่ในช่วง 10 ปีหลัง พ.ศ. 2553 – 2564 สัดส่วนเปลี่ยนเป็นร้อยละ 25 24 และ 30 ตามลำดับ จะเห็นว่าสัดส่วนของขนาดเศรษฐกิจกลุ่มประเทศยุโรปและสหรัฐฯ ลดลงในขณะที่เอเชียแปซิฟิกมีขนาดใหญ่ขึ้น นำโดย 3 ประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่สุด ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และอินเดีย ซึ่ง 3 ประเทศนี้มีขนาดทางเศรษฐกิจรวมกันประมาณร้อยละ 25 ของเศรษฐกิจโลก มากกว่าสหรัฐฯ ที่มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 24 ของเศรษฐกิจโลก

นอกจากนี้ ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2563 สมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ร่วมกับประเทศพันธมิตรทางเศรษฐกิจสำคัญอีก 5 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย ได้ลงนามสัญญาความร่วมมือ Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) เพื่อร่วมมือกันพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้หลักเกณฑ์และกติกาที่สมาชิกทุกคนสามารถปฏิบัติร่วมกันโดยมีประสิทธิภาพ โดยอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกัน ลดหรือกำจัดการกีดกันทางการค้าขายระหว่างกัน โดยอาเซียน 10 ประเทศ และ 5 ประเทศพันธมิตร มีขนาดจำนวนประชากรประมาณ 2.2 พันล้านคน (หรือประมาณร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรโลก) มีขนาดเศรษฐกิจรวมกันประมาณ 26.2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (หรือประมาณร้อยละ 30 ของเศรษฐกิจโลก) และคาดว่าจะ

สามารถเพิ่มปริมาณการค้าระหว่างกันภายในภูมิภาคได้สูงถึง 100 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี ภายในปี ค.ศ. 2050 หรือปี พ.ศ. 2593 ซึ่งจะทำให้ภูมิภาคเอเชียมีความโดดเด่นขึ้นในการเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจโลก

ยิ่งไปกว่านั้น สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจทั่วโลกหดตัว โดยเฉพาะสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปที่สถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ยังไม่คลี่คลายลง ส่งผลให้เศรษฐกิจทั้ง 2 ประเทศฟื้นตัวช้ากว่าที่หลายฝ่ายคาดการณ์ไว้ โดย IMF คาดการณ์ ณ เดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ว่า ในปี พ.ศ. 2564 เศรษฐกิจสหรัฐฯ และยูโรโซน จะขยายตัวได้ร้อยละ 5.1 และ 4.2 ตามลำดับ ในขณะที่จีน อินเดีย และอาเซียน 5 จะขยายตัวได้ร้อยละ 8.1 11.5 และ 5.2 ตามลำดับ ส่วนปี พ.ศ. 2565 คาดการณ์ว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ และยูโรโซน จะขยายตัวได้ร้อยละ 2.5 และ 3.6 ตามลำดับ ในขณะที่จีน อินเดีย และอาเซียน 5 จะขยายตัวได้ร้อยละ 5.6 6.8 และ 6.0 ตามลำดับ จะเห็นว่า 3 เสาหลักของภูมิภาคเอเชียมีอัตราการเติบโตที่สูงกว่า ดังภาพที่ 34

ภาพที่ 34 ประมาณการอัตราการขยายตัวของภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก ในปี พ.ศ. 2563 - 2565

(real GDP, annual percent change)	ESTIMATE	PROJECTIONS	
	2020	2021	2022
World Output	-3.5	5.5	4.2
Advanced Economies	-4.9	4.3	3.1
United States	-3.4	5.1	2.5
Euro Area	-7.2	4.2	3.6
Germany	-5.4	3.5	3.1
France	-9.0	5.5	4.1
Italy	-9.2	3.0	3.6
Spain	-11.1	5.9	4.7
Japan	-5.1	3.1	2.4
United Kingdom	-10.0	4.5	5.0
Canada	-5.5	3.6	4.1
Other Advanced Economies	-2.5	3.6	3.1
Emerging Markets and Developing Economies	-2.4	6.3	5.0
Emerging and Developing Asia	-1.1	8.3	5.9
China	2.3	8.1	5.6
India	-8.0	11.5	6.8
ASEAN-5	-3.7	5.2	6.0
Emerging and Developing Europe	-2.8	4.0	3.9
Russia	-3.6	3.0	3.9
Latin America and the Caribbean	-7.4	4.1	2.9
Brazil	-4.5	3.6	2.6
Mexico	-8.5	4.3	2.5
Middle East and Central Asia	-3.2	3.0	4.2
Saudi Arabia	-3.9	2.6	4.0
Sub-Saharan Africa	-2.6	3.2	3.9
Nigeria	-3.2	1.5	2.5
South Africa	-7.5	2.8	1.4
Memorandum			
Low-Income Developing Countries	-0.8	5.1	5.5

Source: IMF, World Economic Outlook Update, January 2021

ที่มา: กองทุนการเงินระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ในรายงานการวิเคราะห์ของศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์และธุรกิจ (The Centre for Economics and Business Research : CEBR) ที่ออก ณ วันที่ 28 ธันวาคม ปี พ.ศ. 2563 คาดการณ์ว่า เศรษฐกิจจีนจะเติบโตแซงหน้าเศรษฐกิจสหรัฐฯ ในปี 2571 หรือในอีก 8 ปีข้างหน้า เนื่องจากจีนรับมือกับวิกฤต COVID-19 ได้ดีกว่าสหรัฐฯ ที่กำลังประสบปัญหาอย่างรุนแรง โดย CEBR คาดการณ์ว่า เศรษฐกิจจีนในช่วง 5 ปีต่อจากนี้ คือปี พ.ศ.2564 – 2568 เศรษฐกิจจีนจะมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 5.7 ต่อปี และจะเติบโตลดลงเป็นร้อยละ 4.5 ในช่วงปี พ.ศ. 2569 –

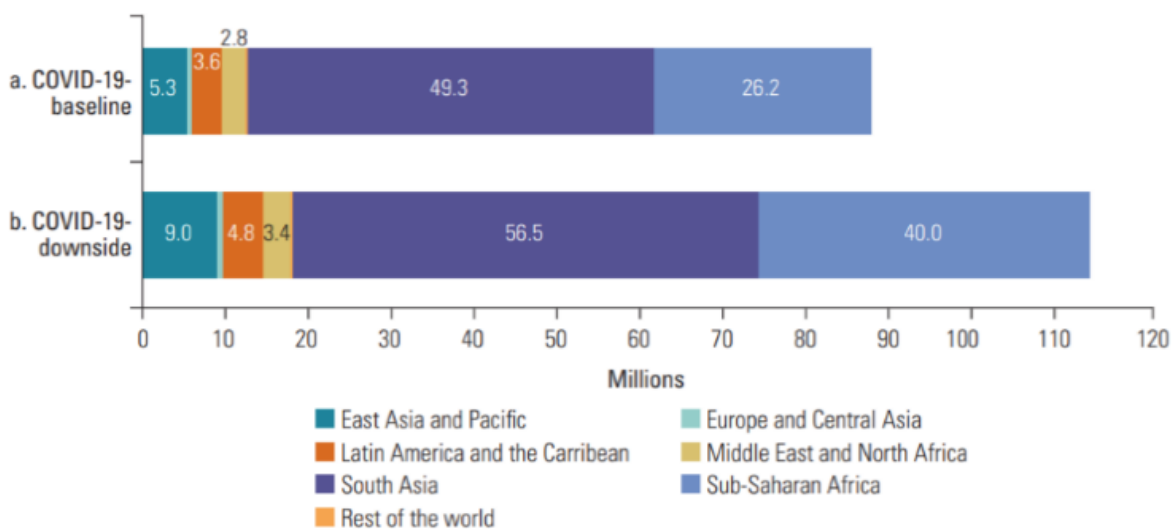
2573 ในขณะที่เศรษฐกิจอินเดียจะมีขนาดทางเศรษฐกิจแซงหน้าญี่ปุ่นและเยอรมนีขึ้นเป็นอันดับ 3 ของโลก ภายในระยะเวลา 10 กว่าปีนับจากนี้

อย่างไรก็ตาม การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของจีนและอินเดีย ซึ่งมีประชากรรวมกันมากถึง 2.8 พันล้านคน คิดเป็นร้อยละ 36 ของประชากรโลก ย่อมส่งผลต่อการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านพลังงาน ปัญหาการอพยพเข้ามาหางานทำในเมืองใหญ่ และปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ตามมา ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของเศรษฐกิจและสังคมต่อเนื่องไปยังช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.2 ผลจากวิกฤต COVID-19 ทำให้ปัญหาความยากจนในภูมิภาคเอเชียรุนแรงมากขึ้น

วิกฤต COVID-19 ทำให้จำนวนคนจนของโลกในช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2564 เพิ่มขึ้นกว่า 100 ล้านคน ธนาคารโลกยังได้คาดการณ์จำนวนคนจนที่เพิ่มขึ้นแยกเป็น 7 ภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคเอเชียใต้เป็นภูมิภาคที่มีคนจนเพิ่มขึ้นมากที่สุด 56.5 ล้านคน รองลงมาคือภูมิภาคแอฟริกา 40 ล้านคน และหากนำภูมิภาคเอเชียใต้รวมกับเอเชียแปซิฟิก จำนวนคนจนจะเพิ่มขึ้นถึง 65.5 ล้านคน มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนคนจนที่เพิ่มขึ้นทั้งโลก ดังภาพที่ 35

ภาพที่ 35 ประมาณการการเพิ่มขึ้นของจำนวนคนจนแยกรายภูมิภาค

ที่มา: ธนาคารโลก

ดังนั้น ความยากจนที่เป็นผลพวงจากวิกฤต COVID-19 จะยังเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไปในระยะ 4 – 5 ปีข้างหน้า รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจึงต้องดำเนินการต่อสู้กับความยากจนอย่างเข้มข้นต่อไป

2.3 เอเชียกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์

ปัจจุบันภูมิภาคเอเชียมีผู้สูงอายุ 411 ล้านคน จากประชากร 4.6 พันล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9 ซึ่งถือเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้ว และกำลังจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ภายในปี 2573 หรืออีก 10 ปีข้างหน้า นำโดยจีนในฐานะที่กำลังก้าวขึ้นมาเป็นเศรษฐกิจอันดับ 1 ของโลกได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมานานแล้วและภายในปี พ.ศ. 2568 จีนจะมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 204 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมด หมายความว่า

อีก 4 ปีข้างหน้า จีนจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในขณะที่ญี่ปุ่นเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ไปแล้ว ส่วนสิงคโปร์จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ในปี พ.ศ. 2573 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนประชากรผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป (หน่วยล้านคน วงเล็บ % ต่อประชากร)

	ปี พ.ศ. 2563		ปี พ.ศ. 2568		ปี พ.ศ. 2573		ปี พ.ศ. 2573	
	ประชากร	ผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป	ประชากร	ผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป	ประชากร	ผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป	ประชากร	ผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป
โลก	7,794.8	727.6 (9%)	8,184.4	852.9 (10%)	8,548.5	997.5 (12%)	8,887.5	1,154.5 (13%)
เอเชีย	4,641.0	411.6 (9%)	4,822.6	491.5 (10%)	4,974.1	587.4 (12%)	5,096.3	699.8 (14%)
- ญี่ปุ่น	126.5	35.9 (28%)	124.0	36.7 (30%)	120.7	37.3 (31%)	117.1	38.1 (33%)
- จีน	1,439.3	172.3 (12%)	1,457.9	204.6 (14%)	1,464.3	247.0 (17%)	1,461.1	302.1 (21%)
- อินเดีย	1,380.0	90.7 (7%)	1,445.0	109.2 (8%)	1,503.6	128.9 (9%)	1,553.7	149.2 (10%)
อาเซียน 10	668.6	47.6 (7%)	699.8	60.4 (9%)	727.3	74.9 (10%)	750.5	90.3 (12%)
- สิงคโปร์	5.8	0.8 (13%)	6.0	1.1 (18%)	6.2	1.4 (22%)	6.4	1.6 (26%)
- เวียดนาม	97.3	7.7 (8%)	101.1	9.1 (10%)	104.2	12.4 (12%)	106.3	15.0 (14%)
- ไทย	69.8	9.0 (13%)	70.3	11.3 (16%)	70.3	13.8 (20%)	69.9	16.2 (23%)

ที่มา: องค์การสหประชาชาติ

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์และอย่างเต็มที่ ทำให้กำลังแรงงานของภูมิภาคเอเชียลดลง โดยเฉพาะในจีนและอินเดีย ดังนั้น จุดแข็งด้านกำลังแรงงานของภูมิภาคเอเชียกำลังถูกบั่นทอนลง ถือเป็นปัจจัยลบที่มากกระทบความมั่นคงด้านการผลิตและตลาดแรงงานของภูมิภาคและของโลก ทางออกจึงอยู่ที่การเพิ่มประสิทธิภาพของกำลังแรงงานให้สูงขึ้น (Labour Productivity) และนำหุ่นยนต์และเครื่องจักรมาทดแทนกำลังแรงงานที่ลดลง

2.4 เอเชียกำลังเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

ประชากรของเอเชียประมาณ 4 พันล้านคน กำลังจะเผชิญกับความร้อนและระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูง ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ระบุว่า สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงและมีความรุนแรง จะทำให้ขาดความมั่นคงด้านอาหารในอนาคตอันใกล้ หากยังไม่มีความพยายามที่เข้มงวดจริงจังในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีการคาดการณ์ว่า อุณหภูมิในช่วงฤดูร้อนของเอเชียอาจเพิ่มขึ้นได้ถึง 6 องศาเซลเซียส ภายในปี พ.ศ. 2643 ส่วนระดับน้ำทะเลทั่วโลกคาดว่าจะเพิ่มประมาณ 2.3 เมตร เมื่อธารน้ำแข็งละลายลง สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกระแสลมเจ็ต สตรีม (jet stream) ซึ่งเป็นลมที่มีความเร็วสูงถึง 300 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ก่อให้เกิดฝนตกชุกและน้ำท่วมใหญ่เป็นประวัตการณ์ ซึ่งประเทศในแถบเอเชียทางตอนใต้จะได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุดในเอเชีย ในขณะที่พื้นที่บางแห่งกลับประสบกับภาวะแห้งแล้ง นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศและอุณหภูมิที่ร้อนขึ้นจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล เกิดปัญหาการทำประมงและเกิดภาวะกรดในมหาสมุทร (อ้างอิงจาก : องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน))

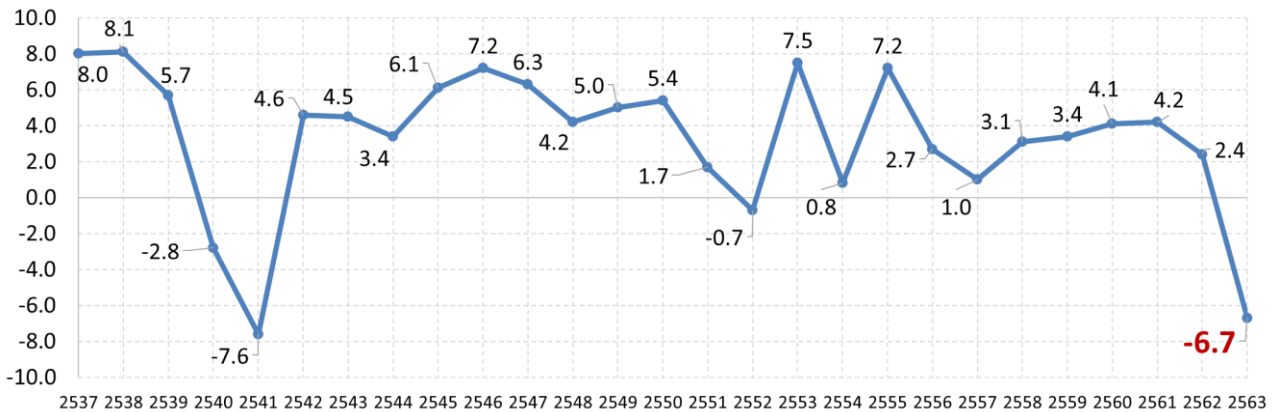
3. สถานการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงภายในประเทศ

3.1 การฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังวิกฤต COVID-19

ผลจากวิกฤต COVID-19 ในปี พ.ศ. 2563 ทำให้เศรษฐกิจไทยหดตัวอย่างรุนแรงนับตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 – 2541 โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2563 เศรษฐกิจหดตัวถึงร้อยละ -12.1 ต่อปี ซึ่งเป็นผล

จากการหยุดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ไม่มีการเดินทางท่องเที่ยว การใช้จ่ายใช้สอยลดลง และเริ่มฟื้นตัวในไตรมาสที่ 3 ที่หดตัวร้อยละ -6.4 ต่อปี ดังนั้น วิกฤต COVID-19 ในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2563 เศรษฐกิจไทยหดตัวร้อยละ -6.7 ต่อปี ใกล้เคียงกับวิกฤตต้มยำกุ้งที่หดตัวร้อยละ -7.6 ต่อปี ดังภาพที่ 36

ภาพที่ 36 อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 – 2563

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ผลจากวิกฤต COVID-19 ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังรายได้ของประชาชน การจ้างงาน และการประกอบกิจการของภาคเอกชนโดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการค้าขาย ซึ่งคาดว่าจะสถานการณ์ดังกล่าวจะทอดยาวไปยังปี พ.ศ. 2565 จึงจะกลับเข้าสู่แนวโน้มปกติของเศรษฐกิจ ดังนั้น ในช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2565 จึงเป็นช่วงที่มีการฟื้นฟูเศรษฐกิจอย่างเข้มข้น โดยในปี พ.ศ. 2563 รัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดเงินกู้จำนวน 1 ล้านล้านบาท ซึ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การแพทย์และสาธารณสุข จำนวน 45,000 ล้านบาท 2) ช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชย จำนวน 565,000 ล้านบาท และ 3) ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม 390,000 ล้านบาท ทั้ง 3 ส่วนยังคงมีการเบิกจ่ายอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ทั้งนี้ กระทรวงการคลัง คาดการณ์ ณ เดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ว่า เศรษฐกิจไทยในปี พ.ศ. 2563 จะหดตัวที่ร้อยละ -6.5 อยู่ในช่วงร้อยละ -6.8 ถึง -6.3 และในปี พ.ศ. 2564 เศรษฐกิจจะกลับมาขยายตัวได้ร้อยละ 2.8 อยู่ในช่วงร้อยละ 2.3 ถึง 3.3

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ซึ่งจะเริ่มในเดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2564 นี้ ได้ให้ความสำคัญใน 4 ประเด็น ที่ต้องเร่งดำเนินการ เพื่อให้สามารถรับมือและเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือเยียวยา ผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 และการฟื้นฟูกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากภายในประเทศ (Local Economy) 2) การยกระดับขีดความสามารถของประเทศเพื่อรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว (Future Growth) 3) การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนให้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (Human Capital) และ 4) การปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ (Enabling Factors) ซึ่งคาดว่าทั้ง 4 ประเด็น จะได้รับการสานต่อในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 ด้วย เพื่อให้การฟื้นฟูและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมีความต่อเนื่อง

3.2 การปรับเปลี่ยนเครื่องยนต์เศรษฐกิจที่พึ่งพาการใช้จ่ายภายในประเทศมากขึ้น

หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 – 2541 เป็นต้นมา เศรษฐกิจไทยถูกขับเคลื่อนโดยอุปสงค์จากต่างประเทศเป็นสำคัญ สะท้อนได้จากสัดส่วนการส่งออกสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจากร้อยละ 45 ของเศรษฐกิจไทย ในปี พ.ศ. 2538 (ก่อนเกิดวิกฤต) เป็นร้อยละ 71 ของเศรษฐกิจไทยในปี 2562 ขณะที่สัดส่วนการ

ลงทุนภาคเอกชนต่อ GDP ปรับตัวลดลงมากกว่าครึ่งจากร้อยละ 41 ของเศรษฐกิจไทยในปี พ.ศ. 2538 (ก่อนเกิดวิกฤต) เหลือเพียงร้อยละ 18 ของเศรษฐกิจไทยในปี พ.ศ. 2562 ดังภาพที่ 37 โครงสร้างเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้เศรษฐกิจมีความผันผวนไปตามสถานการณ์โลกอย่างมีนัยสำคัญ

ภาพที่ 37 สัดส่วนของเครื่องยนต์เศรษฐกิจต่อ GDP

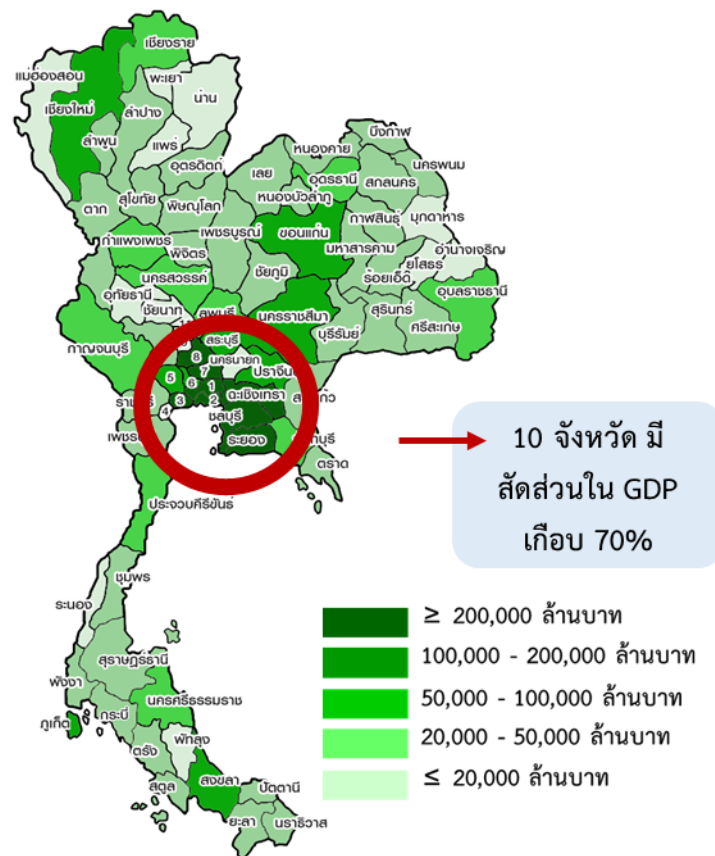
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

แต่อย่างไรก็ตาม หากรวมสัดส่วนของการใช้จ่ายภายในประเทศ อันประกอบไปด้วย การบริโภคภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชน การบริโภคภาครัฐ และการลงทุนภาครัฐ จะอยู่ที่ร้อยละ 91 ของ GDP ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าการส่งออกสินค้าและบริการพอสมควร ดังนั้น หากเศรษฐกิจไทยปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจมาเน้นการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีสัดส่วนรวมกันร้อยละ 24 ของ GDP มากขึ้น จะช่วยให้เศรษฐกิจเติบโตได้จากภายใน และลดความเสี่ยงจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลกได้

3.3 การกระจายความเจริญไปยังภูมิภาคให้มากขึ้น

เศรษฐกิจไทยยังกระจายตัวในเชิงของมูลค่าเศรษฐกิจไม่มากนัก สะท้อนได้จากผลรวมของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ยังกระจุกตัวในกรุงเทพฯ และปริมณฑล และจังหวัดในพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวม 9 จังหวัด มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 70 ของ GDP ในขณะที่ 68 จังหวัดที่เหลือมีสัดส่วนรวมกันเพียงร้อยละ 30 ของ GDP เท่านั้น ดังภาพที่ 38

ภาพที่ 38 ผลผลิตมวลรวมของจังหวัด

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ปัญหาความไม่สมดุลเชิงโครงสร้างจึงเป็นปัญหาความมั่นคงของเศรษฐกิจภูมิภาคของไทยด้วย ดังนั้น ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 เศรษฐกิจไทยต้องมุ่งเน้นการกระจายความเจริญไปยังภูมิภาคอื่นให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ โครงสร้างพื้นฐานในชนบท พัฒนาเมืองรองให้เป็นเมืองหลัก เดินหน้าเรื่องเมืองอัจฉริยะ (Smart City) อย่างต่อเนื่อง

3.4 ปัญหาความยากจนเรื้อรังในบางจังหวัด

จากรายงานล่าสุดของธนาคารโลก ได้วิเคราะห์ความยากจนและแนวโน้มความเหลื่อมล้ำของไทย พบว่า ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการลดความยากจนตลอดช่วง 30 ปีที่ผ่านมา จากเมื่อปี พ.ศ. 2531 ที่มีสัดส่วนคนยากจนมากกว่าร้อยละ 65 เป็นต่ำกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2561 อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากCOVID-19 ทำให้ธนาคารโลกคาดการณ์ว่า ประเทศไทยจะมีคนจนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 ที่มีจำนวน 3.7 ล้านคน อีกจำนวน 1.5 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2563 เนื่องจากมีคนว่างงานมากขึ้น ชั่วโมงทำงานลดลง ทำให้รายได้ลดลง

ทั้งนี้ หากพิจารณาจำนวนคนจนและสัดส่วนคนจนต่อประชากรรายจังหวัดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2553 – 2562) จะพบว่า 10 จังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนต่อประชากรสูงสุด 10 จังหวัดแรก เป็นจังหวัดเดิม สะท้อนถึงความยากจนเรื้อรังยาวนาน ดังภาพที่ 39

ภาพที่ 39 จังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนต่อประชากรสูงสุด 10 อันดับแรกในช่วง 10 ปีหลังสุด

ปี	ลำดับ1	ลำดับ2	ลำดับ3	ลำดับ4	ลำดับ5	ลำดับ6	ลำดับ7	ลำดับ8	ลำดับ9	ลำดับ10
2562	ปัตตานี (29.72)	นราธิวาส (25.53)	แม่ฮ่องสอน (25.26)	ตาก (21.13)	กาฬสินธุ์ (20.21)	สระแก้ว (18.74)	พัทลุง (18.67)	ชัยนาท (17.89)	อ่างทอง (17.32)	ระนอง (16.43)
2561	แม่ฮ่องสอน (49.13)	ปัตตานี (39.27)	กาฬสินธุ์ (31.26)	นราธิวาส (30.10)	ตาก (28.97)	ชัยนาท (27.72)	สระแก้ว (26.68)	พัทลุง (24.93)	อำนาจเจริญ (23.55)	อ่างทอง (23.40)
2560	ปัตตานี (34.20)	นราธิวาส (34.17)	แม่ฮ่องสอน (33.33)	กาฬสินธุ์ (32.96)	นครพนม (27.78)	ตาก (27.18)	ชัยนาท (26.21)	บุรีรัมย์ (20.99)	สระแก้ว (19.03)	พัทลุง (18.67)
2559	แม่ฮ่องสอน (39.21)	นราธิวาส (37.30)	ปัตตานี (35.98)	กาฬสินธุ์ (31.99)	นครพนม (30.24)	ชัยนาท (28.34)	ตาก (27.54)	บุรีรัมย์ (24.32)	อำนาจเจริญ (24.00)	น่าน (22.73)
2558	ปัตตานี (34.91)	แม่ฮ่องสอน (32.19)	ตาก (24.48)	บุรีรัมย์ (23.34)	ยะลา (21.34)	น่าน (21.01)	ชัยนาท (19.64)	นราธิวาส (19.50)	กาฬสินธุ์ (17.78)	กาญจนบุรี (17.63)
2557	แม่ฮ่องสอน (46.08)	นราธิวาส (45.13)	กาฬสินธุ์ (42.67)	ปัตตานี (39.15)	บุรีรัมย์ (39.13)	ตาก (36.53)	ยะลา (32.83)	น่าน (28.80)	เชียงราย (26.83)	นครพนม (24.89)
2556	แม่ฮ่องสอน (65.16)	ปัตตานี (37.44)	นราธิวาส (35.31)	ตาก (34.00)	นครพนม (31.13)	กาฬสินธุ์ (31.03)	มุกดาหาร (29.26)	หนองบัวลำภู (27.38)	บุรีรัมย์ (25.35)	อุบลราชธานี (24.25)
2555	แม่ฮ่องสอน (63.17)	ปัตตานี (46.80)	นราธิวาส (42.73)	กาฬสินธุ์ (39.80)	ศรีสะเกษ (36.07)	ตาก (35.93)	นครพนม (35.28)	สกลนคร (34.25)	บุรีรัมย์ (31.61)	มุกดาหาร (30.80)
2554	แม่ฮ่องสอน (58.85)	ตาก (43.50)	ศรีสะเกษ (35.89)	บุรีรัมย์ (33.67)	ปัตตานี (33.39)	ยโสธร (32.45)	กาญจนบุรี (32.19)	นครพนม (32.11)	ราชบุรี (30.10)	กาฬสินธุ์ (28.55)
2553	แม่ฮ่องสอน (70.39)	ศรีสะเกษ (55.79)	ปัตตานี (54.26)	กาฬสินธุ์ (51.64)	นครพนม (46.41)	ตาก (45.87)	สระแก้ว (40.70)	นราธิวาส (35.24)	บุรีรัมย์ (32.82)	อุดรธานี (30.69)

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

แม้จังหวัดส่วนใหญ่จะมีสัดส่วนคนจนต่อประชากรลดลงอย่างชัดเจน แต่ผลจากวิกฤต COVID-19 ย่อมส่งผลให้จำนวนคนจนและสัดส่วนคนจนต่อประชากรกลับมาเพิ่มขึ้นอีกครั้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2564 โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 10 จังหวัดข้างต้น สถานการณ์ดังกล่าวย่อมซ้ำเติมปัญหาความยากจนให้รุนแรงมากขึ้น และกระทบต่อความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและสังคมในระยะต่อไปด้วย

3.5 ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แล้ว 30 จังหวัด

จากนิยามของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของ UN ที่ระบุไว้ในหัวข้อ 1.3 พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 12.3 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19 ของจำนวนประชากรไทยทั้งหมด ฉะนั้น ปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ หากนำข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สศช.) มาวิเคราะห์เป็นรายจังหวัด จะพบว่า มีจังหวัดที่ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ล่วงหน้าไปแล้ว 30 จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือและภาคกลาง โดยอันดับ 1 – 5 ได้แก่ ลำปาง ร้อยละ 26.1 ลำพูนร้อยละ 25.8 สิงห์บุรี ร้อยละ 25.7 แพร่ ร้อยละ 25.7 และสมุทรสงคราม ร้อยละ 24.8 ดังตารางที่ 15

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 ประเทศไทยจะเผชิญกับปัญหาค่าจ้างแรงงานขาดแคลน (Labour Shortage) ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ และถ้าไม่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงาน (Labour Productivity) หรือหาปัจจัยทุน เครื่องมือเครื่องจักร และหุ่นยนต์มาทดแทนได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขัน

ตารางที่ 15 จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนประชากร

อันดับ	จังหวัด	จำนวนประชากรทั้งหมด	จำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป	สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด
1	ลำปาง	725,710	189,683	26.14%
2	ลำพูน	398,660	102,981	25.83%
3	สิงห์บุรี	205,406	52,749	25.68%
4	แพร่	436,489	111,959	25.65%
5	สมุทรสงคราม	189,958	47,015	24.75%
6	ชัยนาท	321,925	79,252	24.62%
7	พะเยา	464,550	111,685	24.04%
8	อ่างทอง	275,958	65,790	23.84%
9	อุดรดิตถ์	447,067	105,487	23.60%
10	เชียงใหม่	1,621,749	372,081	22.94%
11	พิจิตร	529,776	120,114	22.67%
12	สุโขทัย	586,930	132,320	22.54%
13	นครสวรรค์	1,035,918	230,988	22.30%
14	สุพรรณบุรี	835,008	185,681	22.24%
15	น่าน	474,602	105,093	22.14%
16	อุทัยธานี	325,139	70,729	21.75%
17	เชียงราย	1,165,632	253,476	21.75%
18	กรุงเทพมหานคร	5,439,481	1,177,113	21.64%
19	นครนายก	257,893	55,483	21.51%
20	ลพบุรี	735,331	155,974	21.21%
21	ราชบุรี	840,162	177,271	21.10%
22	พิษณุโลก	844,516	177,292	20.99%
23	เพชรบุรี	476,642	99,705	20.92%
24	นนทบุรี	1,252,021	255,062	20.37%
25	พัทลุง	521,477	105,694	20.27%
26	พระนครศรีอยุธยา	814,304	164,590	20.21%
27	ตราด	218,368	43,730	20.03%
28	จันทบุรี	530,430	106,197	20.02%
29	ชัยภูมิ	1,122,638	224,749	20.02%
30	เพชรบูรณ์	977,468	195,594	20.01%

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.)

4. ความเชื่อมโยงระหว่างกันของปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบมายังเศรษฐกิจไทยและแนวนโยบาย

ความท้าทายที่สำคัญของเศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย และเศรษฐกิจไทย ที่มีความเชื่อมโยงแบบพลวัตรและส่งผลกระทบซึ่งกันและกันได้ มีอยู่ 2 เรื่อง ได้แก่

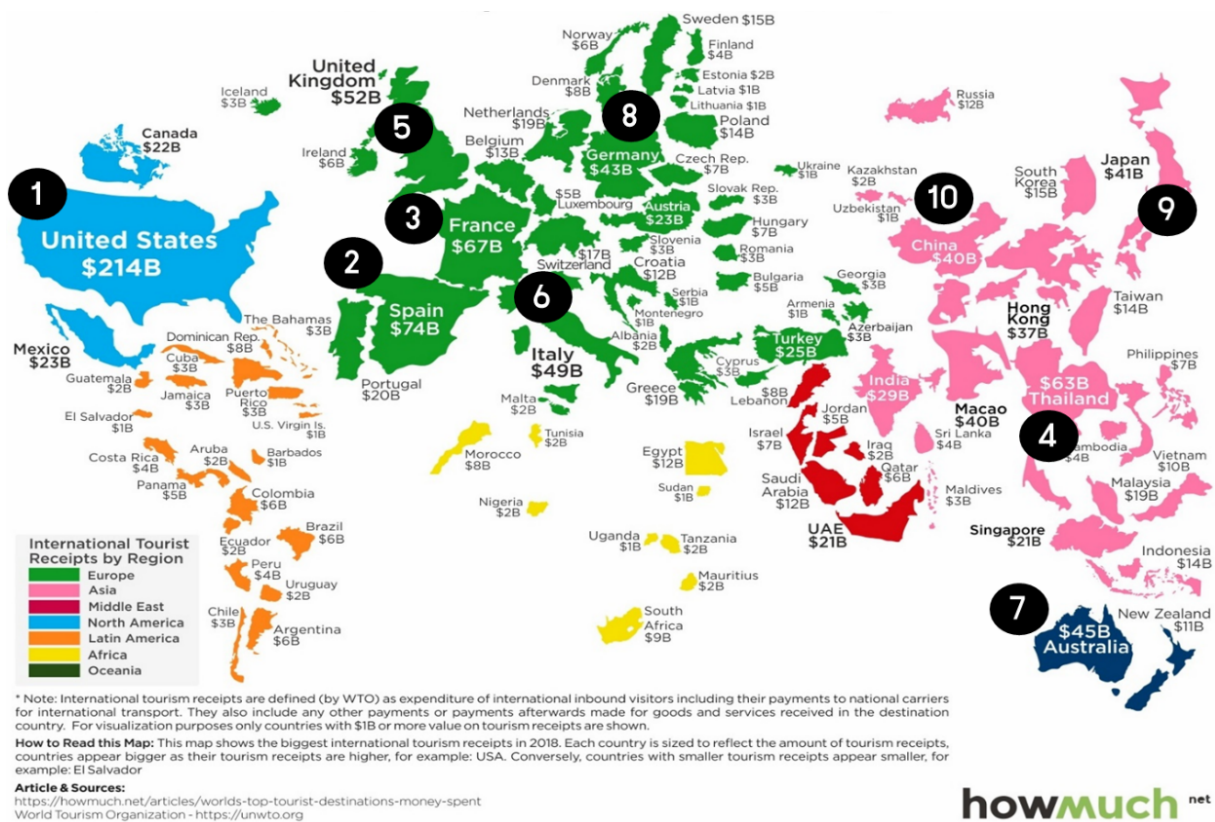
4.1 ความเสี่ยงต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายใต้สถานการณ์ VUCA

สถานการณ์ VUCA ประกอบด้วย Volatile คือความผันผวน Uncertain คือความไม่แน่นอน Complex คือความซับซ้อน และ Ambiguous คือความคลุมเครือไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เศรษฐกิจโลกกำลังเผชิญอยู่ เช่น ความท้าทายในการต่อสู้กับวิกฤต COVID-19 ความท้าทายในการรับมือกับสงครามการค้า (Trade

War) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว การค้า การลงทุน การเคลื่อนย้ายเงินทุน ตลาดหุ้น อัตราแลกเปลี่ยน และปัญหาความท้าทายทั้งหมดส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยให้ตกอยู่ในสถานการณ์ VUCA ด้วย

ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน เป็นที่ทราบกันดีว่า ภาคการท่องเที่ยวซึ่งเป็นสาขาเศรษฐกิจที่สร้างรายได้เข้าประเทศประมาณ 2 ล้านล้านบาท ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุด เนื่องจากการห้ามเดินทางระหว่างประเทศ ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวหายไป ทั้งนี้ จากข้อมูลปี พ.ศ. 2561 พบว่า เศรษฐกิจไทยพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยวสูงเป็นอันดับ 4 ของโลก คิดเป็นเม็ดเงิน 63 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 2 ล้านล้านบาท) รองจากสหรัฐฯ 214 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 6.8 ล้านล้านบาท) สเปน 74 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 2.4 ล้านล้านบาท) และฝรั่งเศส 67 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 2.1 ล้านล้านบาท) ดังภาพที่ 40

ภาพที่ 40 ขนาดของรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศในปี พ.ศ. 2561 โดยเปรียบเทียบ

ที่มา: www.howmuch.net

เมื่อวิเคราะห์จากโครงสร้างเศรษฐกิจรายจังหวัดจาก GPP พบว่า ร้อยละ 85 ของ GDP ที่เกี่ยวข้องกับสาขาท่องเที่ยว 1.9 ล้านล้านบาท (สาขาท่องเที่ยว หมายถึง สาขาโรงแรม ที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร รวมกับสาขาคมนาคมขนส่ง) กระจุกตัวอยู่กับจังหวัดเพียง 10 จังหวัดเท่านั้น ได้แก่ กรุงเทพฯ ร้อยละ 48.1 จ.สมุทรปราการ ร้อยละ 9.8 จ.ภูเก็ต ร้อยละ 8.1 จ.ชลบุรี ร้อยละ 7.7 จ.สุราษฎร์ธานี ร้อยละ 3.0 จ.พังงา ร้อยละ 2.1% จ.เชียงใหม่ ร้อยละ 2.0 จ.กระบี่ ร้อยละ 1.8 จ.ระยอง ร้อยละ 1.4% และ จ.สงขลา ร้อยละ 1.1 แล้ว 10 จังหวัดเหล่านี้ พึ่งพาเม็ดเงินท่องเที่ยวจากต่างประเทศมาหล่อเลี้ยงเศรษฐกิจของจังหวัด และเมื่อจังหวัดที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการบริโภคและการลงทุนอ่อนแรงลง กิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยรวมจะไปได้ไม่เต็มที่

ดังนั้น ประเทศไทยควรเน้นปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ลดการพึ่งพาเศรษฐกิจโลกแล้วหันมาพึ่งพาเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะด้านการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนให้มากขึ้น โดยเน้นการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล โครงสร้างพื้นฐานเชิงระบบบริหารจัดการโลจิสติกส์ ทั้งใน

ภาพรวมทั้งประเทศและพื้นที่ EEC เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ ขณะเดียวกันควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภูมิภาคให้มากขึ้นควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะประเทศนอกกลุ่ม RCEP อย่างอินเดีย ที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

4.2 ความเสี่ยงต่อความมั่นคงของรายได้และการมีงานทำ

ผลกระทบจาก COVID-19 ส่งผลให้จำนวนคนจนของโลก ของภูมิภาค และของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการหยุดตัวของเศรษฐกิจทำให้แรงงานถูกเลิกจ้าง ลดกะการทำงาน รายได้ลดลง จะส่งผลให้กลุ่มคนเสี่ยงที่จะจนกลายเป็นคนจนในที่สุด ส่วนผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่มีรายได้ไม่แน่นอน ย่อมเผชิญกับปัญหารายได้ลดลงตามจำนวนลูกค้าที่ลดลง ทำให้กำลังซื้อของประชาชนทั้งระบบเศรษฐกิจลดลง ในด้านผู้ประกอบการที่ไม่มีเงินทุนมากพอหรือเข้าถึงแหล่งสินเชื่อได้ยากก็จำเป็นต้องเลิกกิจการหรือปิดกิจการชั่วคราว ทำให้มีแรงงานจำนวนมากถูกออกจากงานซ้ำเติมปัญหาที่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกัน นักเรียนนักศึกษาที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานประมาณ 400,000 – 500,000 คน ก็ไม่สามารถหางานทำได้ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้แนวโน้มคนจนสูงขึ้นหลัง COVID-19 ผ่านพ้นไป และท้ายที่สุดปัญหาหนี้ครัวเรือน นั้นนอกระบบ จะบั่นทอนความมั่นคงของเสถียรภาพเศรษฐกิจ ดังภาพที่ 41

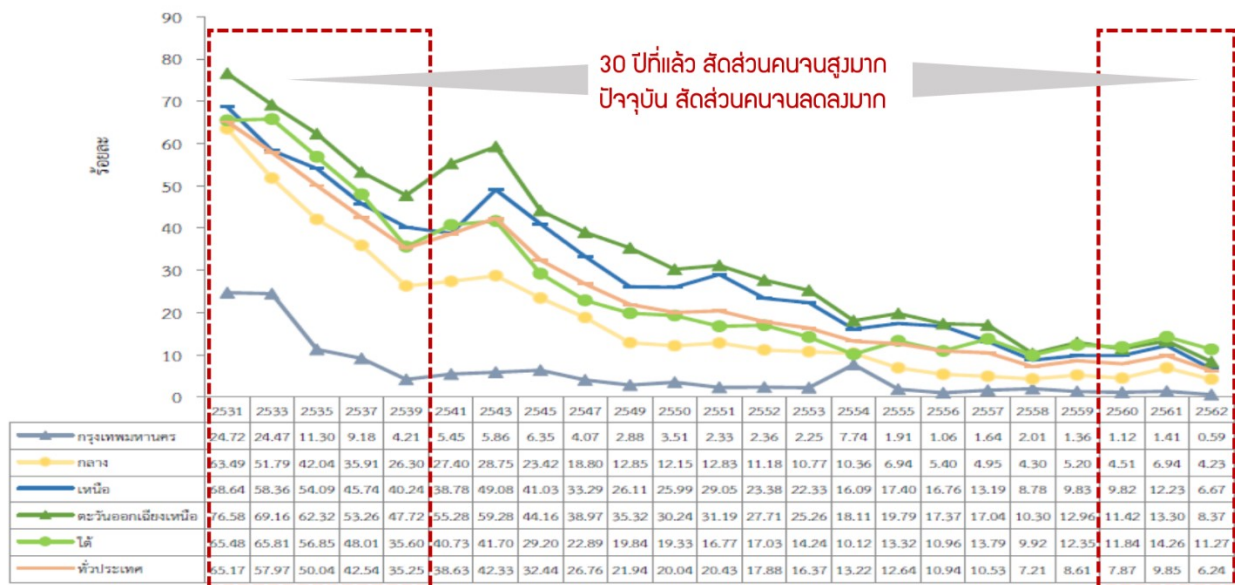

ดังนั้น เศรษฐกิจไทยต้องการมาตรการที่เปรียบเสมือนตาข่ายแห่งความปลอดภัยทางเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Safety Nets) เพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการยกระดับการพัฒนาคุณภาพแรงงาน โดยการเน้นการปรับเพิ่มทักษะ และส่งเสริมการเรียนรู้โดยส่งเสริมแรงงานให้ได้รับการฝึกอบรมทักษะ ส่วนในระยะยาวต้องเน้นการยกระดับคุณภาพมาตรฐานศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานโดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ส่งเสริมการเข้าถึง เทคโนโลยีดิจิทัล และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของแรงงาน

4.3 ความเสี่ยงจากช่องว่างของเทคโนโลยีที่นำไปสู่ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะก่อให้เกิดการพัฒนาคิดค้นสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในทุกด้าน โดยเฉพาะก่อให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ บนแพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น ทำให้รูปแบบการค้า การลงทุนและการประกอบการของผู้ประกอบการมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ช่วยให้เศรษฐกิจขยายตัวมากขึ้น และเมื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขยายวงไปในภูมิภาคต่าง ๆ จะช่วยให้สัดส่วนคนจนลดลง สะท้อนจากสัดส่วนคนจนต่อประชากรในภูมิภาคต่าง ๆ ลดลง ดังภาพที่ 42

ภาพที่ 42 สัดส่วนคนจนต่อประชากรในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีคนจำนวนมากที่ยังใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีไม่เต็มที่ ทำให้เกิดช่องว่างของการพัฒนา (Development Gap) ระหว่างคนที่สามารถเข้าถึงและได้ผลประโยชน์จากเทคโนโลยีและคนที่เข้าไม่ถึงเทคโนโลยีดังกล่าว ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมุ่งการกระจายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปยังเมืองรองให้มากขึ้น ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อสร้างตำแหน่งงานในภูมิภาค และช่วยสร้างจุดเด่นทางเศรษฐกิจของแต่ละภาค/กลุ่มจังหวัด เป็นต้น รวมถึงการยกระดับภาคการเกษตรสู่เกษตรมูลค่าสูง โดยสร้างแพลตฟอร์มการตลาดดิจิทัล พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

วิเคราะห์ผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อ ตลาดแรงงานไทย¹¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างรุนแรงโดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดแรงงาน โดยเครื่องชี้แรงงานส่วนใหญ่บ่งชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า ในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เป็นช่วงที่ตลาดแรงงานได้รับผลกระทบมากที่สุด ก่อนที่จะปรับตัวขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปในไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ด้านตลาดแรงงานยังคงเปราะบางเนื่องมาจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ระลอกใหม่ในช่วงปลายเดือนธันวาคม 2563 สร้างความกังวลต่อนายจ้างให้เริ่มปรับชั่วโมงการทำงานของแรงงานลง ส่งผลให้จำนวนแรงงานที่ไม่ได้ทำงานแต่ยังได้รับค่าจ้าง (ทำงาน 0 ชั่วโมง) และจำนวนผู้เสมือนว่างงานในเดือนธันวาคม 2563 เริ่มปรับเพิ่มขึ้นอีกครั้ง หลังจากปรับลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ปี 2563 เป็นต้นมา

○ จากการศึกษาผลกระทบด้านตลาดแรงงานในเชิงลึกพบว่า กลุ่มแรงงานอายุน้อย (15-24 ปี) จะได้รับผลกระทบจากวิกฤตการแพร่ระบาดของ COVID-19 มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานในกลุ่มช่วงอายุอื่น นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบในเชิงโครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างตลาดแรงงานในระบบและนอกระบบ และโครงสร้างเศรษฐกิจ พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อการจ้างงานในภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด แต่ไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนโครงสร้างการจ้างงานของแรงงานในระบบและนอกระบบอย่างมีนัยสำคัญ

○ ในปี 2563 และต้นปี 2564 รัฐบาลได้ออกมาตรการมาทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยมีทั้งมาตรการให้ความช่วยเหลือแรงงานในวงกว้าง รวมถึงมาตรการที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือแก่กลุ่มแรงงานอายุน้อย ซึ่งค่อนข้างครอบคลุมและเพียงพอต่อการบรรเทาผลกระทบของ COVID-19 ที่มีต่อตลาดแรงงาน อย่างไรก็ตาม เมื่อมองไปข้างหน้า ในปี 2564 ประเทศไทยได้เข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ดังนั้น รัฐบาลจึงควรมีมาตรการสนับสนุนการจ้างงานผู้สูงอายุเพิ่มเติม โดยมุ่งเน้นการจ้างงานใน Care Sector ซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มเติบโตต่อไปในยุคสังคมผู้สูงอายุ

1. บทนำ

นับตั้งแต่ต้นปี 2563 เศรษฐกิจไทยต้องเผชิญกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยค่อนข้างมาก และส่งผลให้เครื่องชี้ทางเศรษฐกิจหลายตัว เช่น การท่องเที่ยว และการผลิตในภาคอุตสาหกรรมต้องดิ่งลง ทำให้ GDP หดตัวร้อยละ -2.0 ต่อปี ในไตรมาสที่ 1 และหดตัวร้อยละ -12.1 ต่อปี ในไตรมาสที่ 2 ซึ่งถือเป็นจุดต่ำสุดของเศรษฐกิจไทย

ผลกระทบดังกล่าวทำให้ภาคธุรกิจและภาคการผลิตต้องหยุดกิจการชั่วคราว ส่งผลกระทบต่อการจ้างงาน ทำให้จำนวนผู้ว่างงานในช่วงไตรมาสที่ 2 เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยมีผู้ว่างงานประมาณ 7.5 แสนคน ซึ่งเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่า เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า หลังจากนั้นสถานการณ์เริ่มทรงตัวในไตรมาสที่ 3 ปี 2563 โดยมีผู้ว่างงานอยู่ที่ 7.3 แสนคน ก่อนที่จะปรับตัวดีขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ทางด้านอัตราการว่างงานในไตรมาสที่ 2 ปี 2563

¹¹ผู้เขียน: นายธนพล กาลเนาวกุล เศรษฐกรปฏิบัติการ ส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ นายพงศ์นคร โภชากรณ์ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อแนะนำ อนึ่ง บทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

ปรับตัวสูงขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 2.0 ของอัตรากำลังแรงงานรวม เพิ่มขึ้น 2 เท่า เมื่อเทียบกับเดือนมีนาคม 2563 ที่อยู่ที่ร้อยละ 1.0 หลังจากนั้นสถานการณ์เริ่มทรงตัวในช่วงไตรมาสที่ 3 และปรับตัวขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 4 โดยจำนวนผู้ว่างงานปรับลดลงมาอยู่ที่ 5.9 แสนคนในเดือนธันวาคม 2563

ถึงแม้ว่าสำนักเศรษฐศาสตร์หลายแห่งได้ประเมินว่าเศรษฐกิจไทยได้ผ่านจุดต่ำสุดมาแล้วในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบันจะมีการฟื้นตัวอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม กระทบของ COVID-19 ต่อตลาดแรงงานไทยยังคงมีอยู่ และสถานการณ์การแพร่ระบาดในระยะต่อไปยังคงมีความไม่แน่นอนสูงสืบเนื่องมาจากการแพร่ระบาดระลอกใหม่ส่งผลให้แนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจอาจมีการสะดุดและเป็นไปอย่างล่าช้า ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของตลาดแรงงานในช่วงเวลาต่อไป

บทความนี้จะนำเสนอการวิเคราะห์ผลกระทบ COVID-19 ที่มีต่อตลาดแรงงานไทยทั้งในด้านการจ้างงาน โครงสร้างตลาดแรงงาน และผลกระทบต่อชั่วโมงการทำงาน รวมทั้งเสนอแนะนโยบายหรือมาตรการที่เหมาะสมสำหรับแก้ไขปัญหาในตลาดแรงงานให้ตรงจุดต่อไป

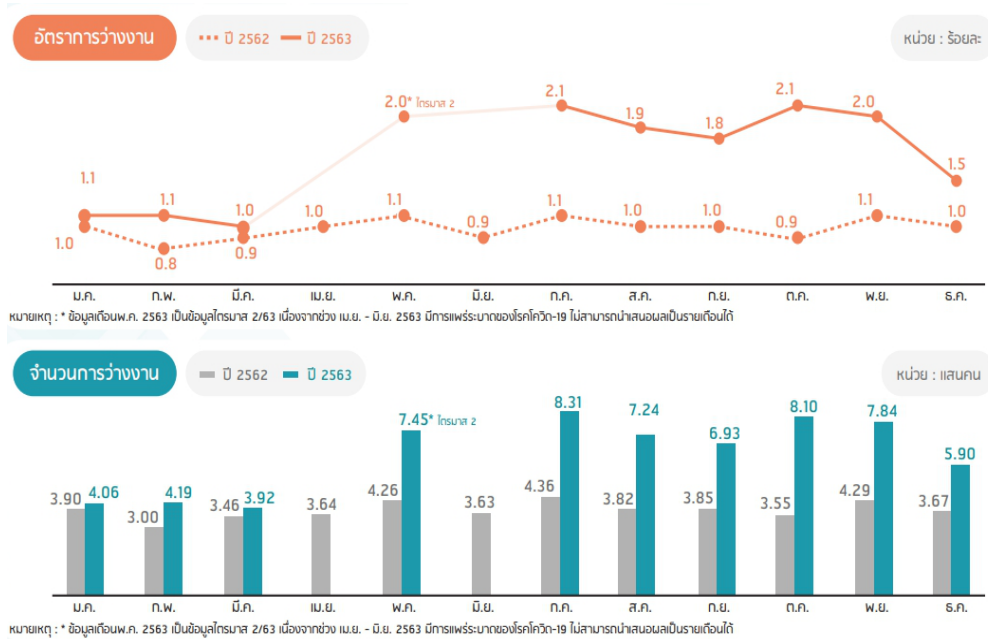
2. ผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อตลาดแรงงานไทยในปี 2563 สะท้อนผ่านเครื่องชี้แรงงานต่าง ๆ

นอกจากผลกระทบเชิงเศรษฐกิจที่หดตัวในระดับสูงในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2563 แล้ว สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ยังส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานอย่างมีนัยสำคัญ โดยในช่วงเริ่มต้นของการแพร่ระบาด ธุรกิจเป็นจำนวนมากต้องหยุดการประกอบกิจการชั่วคราว ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของแรงงานในตลาดแรงงานค่อนข้างมากสะท้อนผ่านอัตราการว่างงาน ข้อมูลจำนวนว่างงานและจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ที่รับผลประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานที่เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่า เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาข้อมูลจำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์และข้อมูลจำนวนผู้เสมือนว่างงาน พบว่า ข้อมูลดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงการลดชั่วโมงการทำงานของแรงงานค่อนข้างมากในช่วงไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ปี 2563 เช่นเดียวกัน ซึ่งผู้เขียนจะอธิบายรายละเอียดผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีต่อเครื่องชี้แรงงานต่าง ๆ โดยละเอียดในลำดับถัดไป

2.1 อัตราการว่างงานและจำนวนผู้ว่างงาน

ในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2563 ซึ่งเป็นช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ระลอกแรก และรัฐบาลได้ออกมาตรการเพื่อควบคุมและยับยั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว อัตราการว่างงานของไทยเพิ่มขึ้นประมาณสองเท่าอยู่ที่ร้อยละ 2 ของกำลังแรงงานรวม ก่อนที่จะลดลงเล็กน้อยในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2563 อยู่ที่ร้อยละ 1.9 ของกำลังแรงงานรวม หลังจากนั้นสถานการณ์เริ่มปรับตัวดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2563 สอดคล้องกับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจเนื่องมาจากการปรับตัวขึ้นทั้งในด้านอุปสงค์จากต่างประเทศและอุปสงค์ภายในประเทศ โดยในเดือนธันวาคม 2563 อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.5 ของกำลังแรงงานรวม อย่างไรก็ตาม อัตราการว่างงานยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าเล็กน้อยเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า

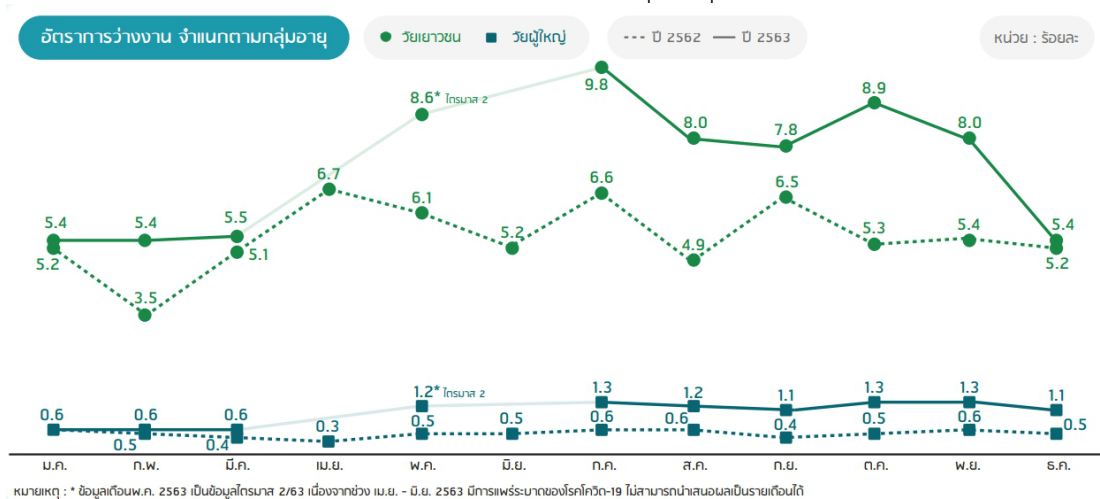
ภาพที่ 43 อัตราการว่างงานและจำนวนการว่างงานปี 2562 และ 2563

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาอัตราการว่างงานตามกลุ่มอายุ พบว่า แรงงานที่อยู่ในช่วงวัย 15-24 ปี มีอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นค่อนข้างมากโดยเฉพาะในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2563 และเพิ่มขึ้นสู่ระดับสูงสุดในเดือนกรกฎาคม 2563 อยู่ที่ร้อยละ 9.8 หลังจากนั้นเริ่มทรงตัวในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2563 และปรับตัวขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2563 โดยในเดือนธันวาคม 2563 อัตราการว่างงานของแรงงานที่อยู่ในช่วงวัย 15-24 ปี อยู่ที่ร้อยละ 5.4 ใกล้เคียงกับเดือนธันวาคม 2562 ที่ร้อยละ 5.2 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาอัตราการว่างงานของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ (อายุ 25 ปีขึ้นไป) พบว่า อัตราการว่างงานในกลุ่มดังกล่าวตลอดปี 2563 เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับช่วงปี 2562 จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การจ้างงานของกลุ่มแรงงานที่มีอายุน้อยจะได้รับผลกระทบค่อนข้างมากในช่วงวิกฤตการณ์ COVID-19 เนื่องมาจากการยุติสัญญาการจ้างงานในกลุ่มแรงงานดังกล่าวมีต้นทุนที่ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะกลุ่มบัณฑิตจบใหม่ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานน้อย รวมทั้งมีความรู้เฉพาะเกี่ยวกับบริษัทที่ทำงานด้วยต่ำกว่ากลุ่มแรงงานในช่วงอายุอื่น

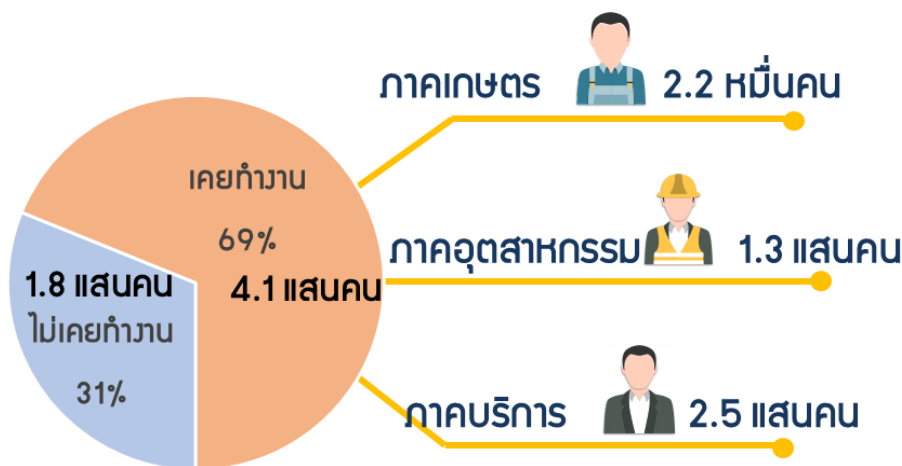
ภาพที่ 44 อัตราการว่างงานจำแนกตามกลุ่มอายุปี 2562 และ 2563

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

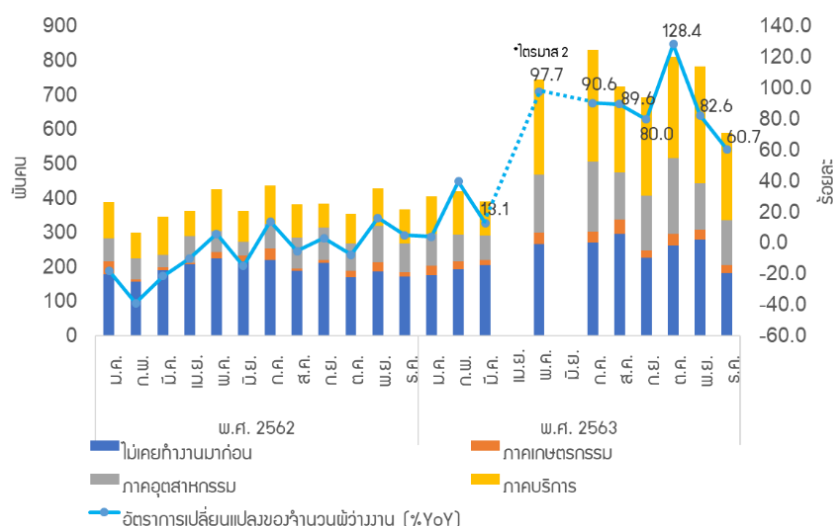
การสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า จำนวนผู้ว่างงานในเดือนธันวาคม 2563 มีผู้ว่างงาน 5.9 แสนคน โดยเป็นผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำมาก่อนที่ร้อยละ 31 และผู้ว่างงานที่เคยทำงานร้อยละ 69 ทั้งนี้ ผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อนจะมาจากภาคบริการมากที่สุดที่ 2.5 แสนคน ภาคอุตสาหกรรม 1.3 แสนคน และภาคเกษตร 2.2 หมื่นคน นอกจากนี้ พบว่า ในปี 2563 มีจำนวนคนว่างงาน 5.9 แสนคน เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ที่มีจำนวนคนว่างงาน 3.7 แสนคน โดยจำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นค่อนข้างมากในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2563 อยู่ที่ 7.45 แสนคน ขยายตัวในระดับสูงถึงร้อยละ 97.70 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า หลังจากนั้นสถานการณ์เริ่มทรงตัวในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2563 และปรับตัวดีขึ้นในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 โดยในเดือนธันวาคม 2563 จำนวนผู้ว่างงานอยู่ที่ 5.9 แสนคน ลดลงจากเดือนก่อนหน้าร้อยละ -5.9 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าพบว่า จำนวนผู้ว่างงานยังคงเพิ่มขึ้นร้อยละ 60.7

ภาพที่ 45 โครงสร้างแสดงสัดส่วนผู้ว่างงาน

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

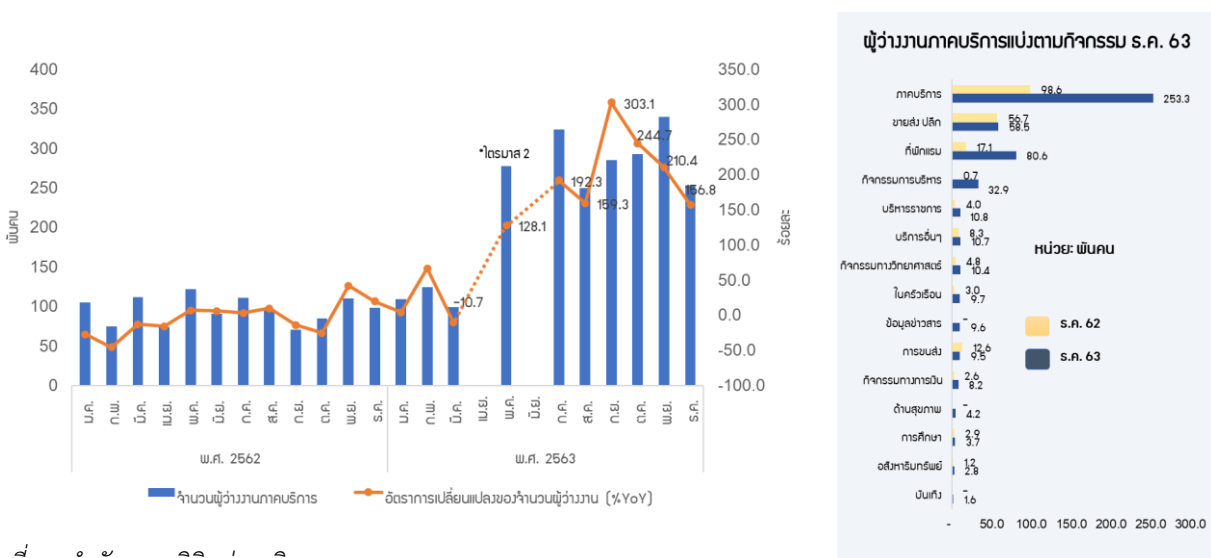
ภาพที่ 46 จำนวนผู้ว่างงาน จำแนกตามประสบการณ์และอุตสาหกรรมที่เคยทำปี 2563

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาการว่างงานในเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจ พบว่า ภาคบริการได้รับผลกระทบมากที่สุด รองลงมาจะเป็นภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตร ตามลำดับ โดยในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 ผู้ว่างงานที่เคยทำงานในภาคบริการอยู่ที่ 2.77 แสนคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 199.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า และขยายตัวสู่ระดับสูงสุดในเดือนพฤศจิกายนปี 2563 อยู่ที่ 3.40 แสนคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 210.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า หลังจากนั้นเริ่มปรับตัวดีขึ้นในเดือนธันวาคมปี 2563 โดยลดลงจากเดือนก่อนหน้าที่ร้อยละ -14.0 แต่ยังคงขยายตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 156.8 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผู้ว่างงานภาคบริการแบ่งตามกิจกรรมในเดือนธันวาคม 2563 พบว่า กิจกรรมที่แพคเกจได้รับผลกระทบมากที่สุด รองลงมาจะเป็นกิจกรรมการบริหาร บริหารราชการและบริการอื่น ๆ ตามลำดับ

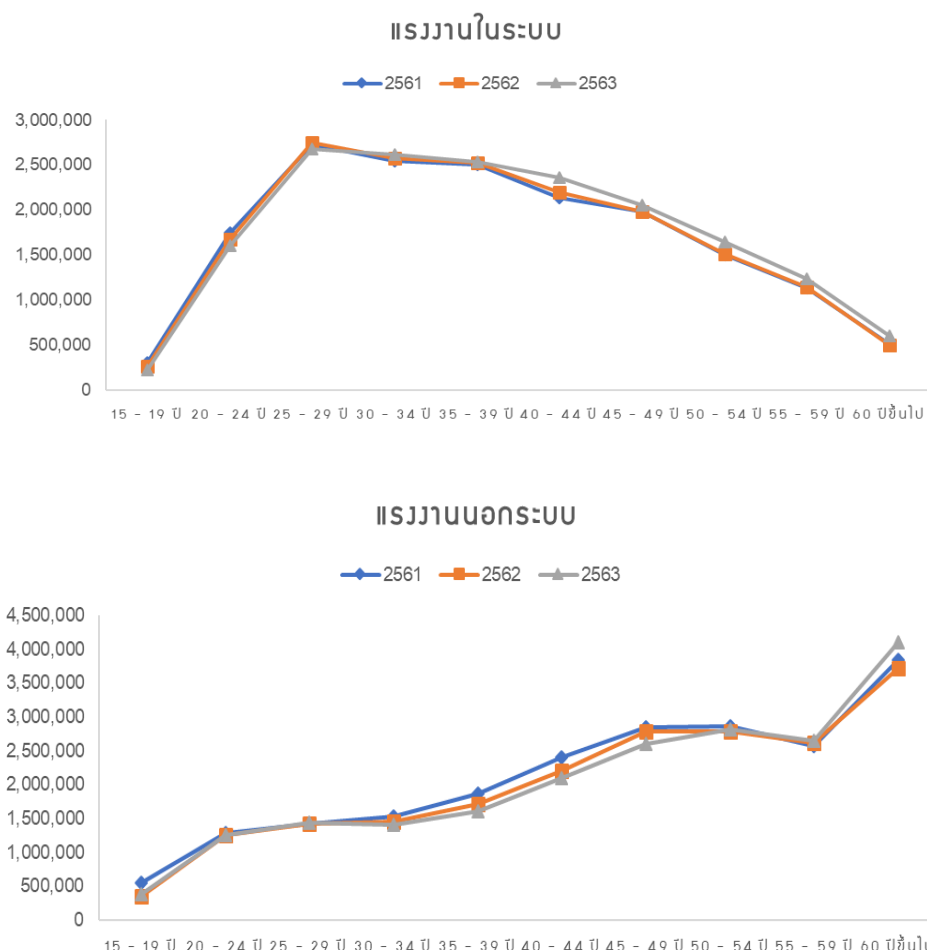
ภาพที่ 47 จำนวนผู้ว่างงานที่เคยทำงานในภาคบริการปี 2563

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในเชิงโครงสร้างของอายุแรงงานและการทำงานในระบบหรือนอกระบบ พบว่า การแพร่ระบาดของ COVID-19 ไม่ส่งผลกระทบให้แรงงานเปลี่ยน (Shift) จากการทำงานในระบบเป็นทำงานนอกระบบ รวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อให้นายจ้างตัดสินใจเลิกจ้างแรงงานที่มีอายุสูงเพื่อไปจ้างแรงงานที่มีอายุน้อย สะท้อนจากสัดส่วนของจำนวนผู้ที่มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบและแรงงานนอกระบบจำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2562 และปี 2563 ที่ไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนัก โดยสัดส่วนแรงงานในระบบปี 2563 พบว่า เป็นแรงงานที่อยู่ในช่วงอายุ 25-29 ปี มากที่สุดที่ 2.67 ล้านคน รองลงมาจะเป็นแรงงานที่อยู่ในช่วงอายุ 30-34 ปี และ 35-39 ปี อยู่ที่ 2.61 ล้านคน และ 2.53 ล้านคน ตามลำดับ ในขณะที่แรงงานที่มีอายุในช่วง 60 ปีขึ้นไป และ 15-19 ปี จะมีจำนวนน้อยที่สุดที่ 6 แสนคน และ 2.2 แสนคน ด้านสัดส่วนแรงงานนอกระบบปี 2563 พบว่า เป็นแรงงานที่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป มากที่สุดที่ 4.1 ล้านคน รองลงมาจะเป็นแรงงานที่มีอายุในช่วง 50-54 ปี และ 45-49 ปี อยู่ที่ 2.81 ล้านคน และ 2.66 ล้านคน ตามลำดับ ในขณะที่แรงงานที่มีอายุในช่วง 20-24 ปี และ 15-19 ปี จะมีจำนวนน้อยที่สุดที่ 1.26 ล้านคน และ 3.8 แสนคน

ภาพที่ 48 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบและแรงงานนอกระบบจำแนกตามกลุ่มอายุ

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตามโครงสร้างแรงงานในลักษณะดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ประชากรไทยเมื่อมีอายุน้อยจะตัดสินใจเลือกทำงานเป็นแรงงานในระบบมากกว่าที่จะทำงานเป็นแรงงานนอกระบบ แต่เมื่ออายุเริ่มมากขึ้น ประชากรไทยเริ่มออกจากการทำงานเป็นแรงงานในระบบและหันมาทำงานเป็นแรงงานนอกระบบมากขึ้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในเชิงโครงสร้างของตลาดแรงงานไทยประการหนึ่ง เนื่องจากแรงงานนอกระบบจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมเช่นเดียวกับแรงงานในระบบ รวมทั้งไม่ต้องเสียภาษี ส่งผลให้รัฐบาลอาจเสียรายได้จากภาษีในปริมาณมหาศาลจากการที่แรงงานที่มีอายุมากขึ้นหันมาทำงานเป็นแรงงานนอกระบบเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องออกมาตรการจูงใจให้แรงงานในกลุ่มสูงอายุดังกล่าวหันกลับมาทำงานในระบบมากขึ้น

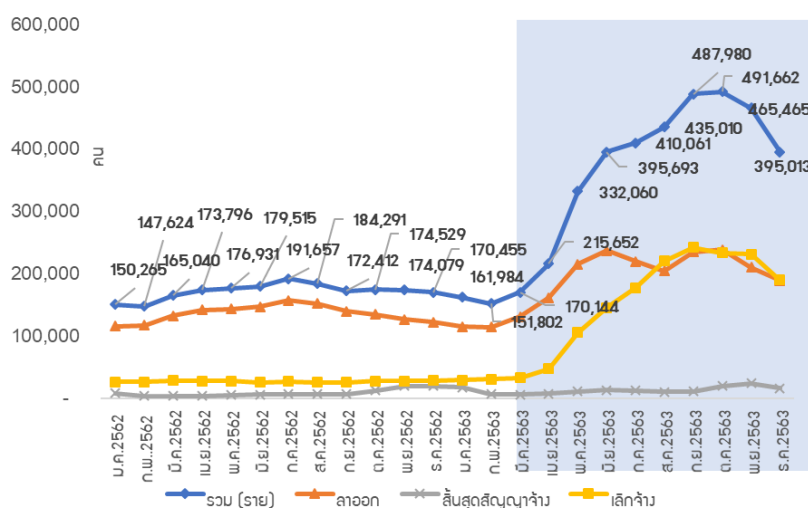
2.3 จำนวนผู้ประกันตนที่รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน จำแนกตามสาเหตุ ณ เดือนธันวาคม 2563

นอกจากข้อมูลจำนวนผู้ว่างงานดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นซึ่งสามารถสะท้อนสถานการณ์ตลาดแรงงานได้ในระดับหนึ่ง พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 78 - 79/1 ระบุเอาไว้ว่า ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนในประกันสังคมมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน ซึ่งข้อมูลของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ที่รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน สำนักงานประกันสังคมได้จัดเก็บเป็นประจำทุกเดือน ดังนั้น ข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นอีกเครื่องชี้หนึ่งที่สามารถสะท้อนสถานการณ์ของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานในระบบได้เป็นอย่างดี

สถานการณ์แรงงานในระบบสะท้อนผ่านผู้ประกันตนที่รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน พบว่า เริ่มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในเดือนพฤษภาคม 2563 โดยเพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า เมื่อเทียบกับเดือนมีนาคม 2563 แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการแพร่ระบาด COVID-19 ที่มีต่อภาคธุรกิจและการจ้างงาน ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายจังหวัดพบว่า เกือบทุกจังหวัดมีจำนวนผู้ประกันตนที่รับประโยชน์ทดแทนเพิ่มขึ้นประมาณ 2-3 เท่า ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า แรงงานในระบบในทุกจังหวัดทั่วประเทศต่างได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ จังหวัดส่วนใหญ่ที่ได้รับผลกระทบอย่างมากและเห็นได้ชัดจะเป็น จังหวัดที่พึ่งพาภาคบริการและการท่องเที่ยวเป็นหลัก อาทิ กรุงเทพมหานคร (64,008 คน) ชลบุรี (16,393 คน) และภูเก็ต (15,166 คน) และจำนวนดังกล่าวเพิ่มขึ้นสู่ระดับสูงสุดในเดือนตุลาคม 2563 หลังจากนั้นสถานการณ์เริ่มปรับตัวดีขึ้นในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม 2563 ตามลำดับ โดยในเดือนธันวาคม 2563 จำนวนผู้ประกันตนที่รับประโยชน์ทดแทน กรณีลาออก สิ้นสุดสัญญาจ้าง และเลิกจ้าง ลดลงร้อยละ -10.0 -34.4 และ -17.8 เมื่อเทียบกับเดือนพฤศจิกายน 2563 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันจากปีก่อนหน้า จำนวนผู้ประกันตนที่รับประโยชน์กรณีลาออกและเลิกจ้างยังคงเพิ่มขึ้นร้อยละ 54.6 และ 563.9 นอกจากนี้ จำนวนผู้ประกันตนที่รับประโยชน์ทดแทนกรณีลาออกและเลิกจ้างยังอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่า สถานการณ์ตลาดแรงงานในระบบยังไม่กลับเข้าสู่ภาวะปกติ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณารายจังหวัดที่มีผู้ประกันตนที่รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานมากที่สุด 10 อันดับแรกในเดือนธันวาคม 63 ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร (79,352 คน) ภูเก็ต (26,696 คน) ชลบุรี (20,977 คน) สมุทรปราการ (17,735 คน) ปทุมธานี (14,831 คน) ระยอง (12,478 คน) เชียงใหม่ (11,924 คน) นครราชสีมา (11,265 คน) สุราษฎร์ธานี (9,940 คน) และนนทบุรี (9,929 คน) ซึ่งตามรายงานการศึกษาของศูนย์วิจัยกรุงศรี พบว่ามีจำนวน 4 จังหวัดจากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ที่กลุ่มผู้มีรายได้น้อยได้รับผลกระทบจากการสูญเสียรายได้ค่อนข้างมาก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี (-12.7%) กรุงเทพฯ (-12.3%) ภูเก็ต (-12.2%) และเชียงใหม่ (-9.8%)

ภาพที่ 49 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33 ที่รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

ภาพที่ 49 (ต่อ) จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33 ที่รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

Top 10 จังหวัดที่มีจำนวนผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานมากที่สุด							
เดือนมีนาคม 2563		เดือนพฤษภาคม 2563		เดือนตุลาคม 2563		เดือนธันวาคม 2563	
จังหวัด	จำนวนคน	จังหวัด	จำนวนคน	จังหวัด	จำนวนคน	จังหวัด	จำนวนคน
1. กรุงเทพมหานคร	35,714	1. กรุงเทพมหานคร	64,008	1. กรุงเทพมหานคร	96,106	1. กรุงเทพมหานคร	79,352
2. ปทุมธานี	7,610	2. ชลบุรี	16,393	2. ชลบุรี	23,587	2.ภูเก็ต	26,296
3.สมุทรปราการ	7,298	3. ภูเก็ต	15,166	3.สมุทรปราการ	20,588	3.ชลบุรี	20,977
4.ชลบุรี	6,357	4.สมุทรปราการ	13,906	4.ภูเก็ต	19,572	4.สมุทรปราการ	17,735
5.นนทบุรี	5,582	5.เชียงใหม่	12,122	5.ปทุมธานี	16,838	5.ปทุมธานี	14,831
6.เชียงใหม่	5,311	6.ปทุมธานี	12,005	6.ฉะเชิงเทรา	16,763	6.ระยอง	12,478
7.ระยอง	5,059	7.ระยอง	10,564	7.เชียงใหม่	15,923	7.เชียงใหม่	11,924
8.นครราชสีมา	4,963	8.นครราชสีมา	8,507	8.นครราชสีมา	15,409	8.นครราชสีมา	11,265
9.ภูเก็ต	3,975	9.นนทบุรี	8,461	9.ระยอง	14,688	9.สุราษฎร์ธานี	9,940
10.สมุทรสาคร	3,779	10.สุราษฎร์ธานี	7,508	10.นนทบุรี	11,815	10.นนทบุรี	9,929
รวม 10 จังหวัดแรก	85,648	รวม 10 จังหวัดแรก	168,640	รวม 10 จังหวัดแรก	251,289	รวม 10 จังหวัดแรก	214,727
รวมจังหวัดอื่น ๆ	84,496	รวมจังหวัดอื่น ๆ	163,420	รวมจังหวัดอื่น ๆ	240,373	รวมจังหวัดอื่น ๆ	180,286
รวมทั้งหมด	170,144	รวมทั้งหมด	332,060	รวมทั้งหมด	491,662	รวมทั้งหมด	395,013

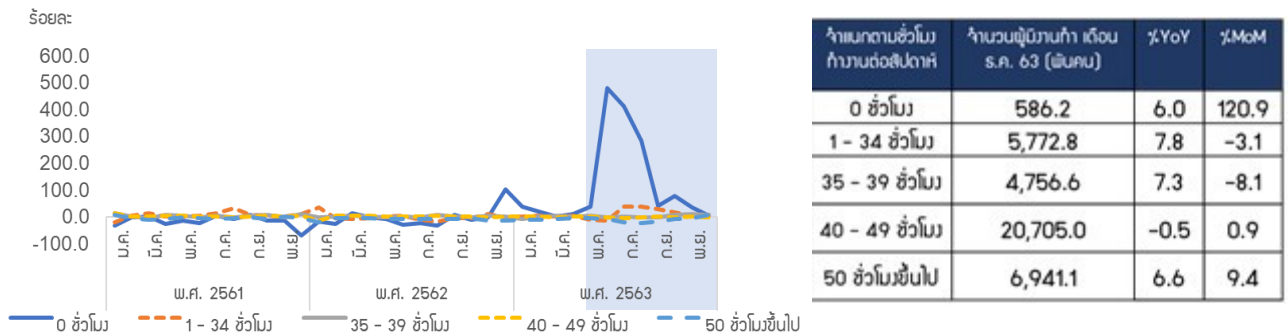
ที่มา: สำนักงานประกันสังคม

2.4 จำนวนชั่วโมงการทำงานและจำนวนผู้เสมือนว่างงาน

ถึงแม้ว่าข้อมูลจำนวนผู้ว่างงานจะแสดงให้เห็นถึงจำนวนที่เพิ่มขึ้นค่อนข้างมากภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 โดยเพิ่มขึ้นไปมากกว่า 8 แสนคน ในเดือนกรกฎาคม 2563 อย่างไรก็ดี ข้อมูลดังกล่าวอาจไม่ได้สะท้อนความรุนแรงของผลกระทบของการแพร่ระบาด COVID-19 ที่มีต่อตลาดแรงงานไทยได้ดั่งนี้ เนื่องจากโดยปกติแล้วผู้ประกอบการส่วนใหญ่มักจะเลือกที่จะปรับลดชั่วโมงการทำงานแทนที่จะตัดสินใจเลิกจ้างคนงาน เนื่องจากในกรณีเลิกจ้าง แรงงานที่ถูกเลิกจ้างจะได้รับเงินทดแทนระหว่างการว่างงานปีละไม่เกิน 180 ในอัตราร้อยละ 30 ของค่าจ้างเฉลี่ย ในขณะที่หากเป็นกรณีที่แรงงานลาออก แรงงานจะได้รับเงินทดแทนระหว่างการว่างงานในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างเฉลี่ย โดยฐานเงินสมทบขั้นต่ำและขั้นสูงที่นำมาคำนวณจะมีจำนวนเท่ากันในทุก 2 กรณี ซึ่งในกรณีเช่นนี้ นายจ้างจึงตัดสินใจที่จะที่จะเลือกปรับลดชั่วโมงการทำงานแทนการเลิกจ้าง เนื่องจากมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่า ส่งผลให้จำนวนแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 สะท้อนผ่านจำนวนคนว่างงานตามฐานของการสำรวจอาจไม่ครอบคลุมผู้ได้รับผลกระทบทั้งหมดและไม่สะท้อนความเป็นจริงได้เท่าที่ควร เพราะฉะนั้นเพื่อให้การวิเคราะห์สถานการณ์ตลาดแรงงานในกรณีของประเทศไทยมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนชั่วโมงการทำงานประกอบด้วยเช่นกัน ซึ่งตัวชี้วัดที่จะใช้พิจารณา ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามชั่วโมงการทำงาน และจำนวนผู้เสมือนว่างงาน ซึ่งผู้เขียนจะกล่าวในลำดับถัดไป

เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามชั่วโมงการทำงานช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 พบว่า การแพร่ระบาดได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ของแรงงานค่อนข้างมาก โดยจำนวนแรงงานที่ไม่ได้ทำงานแต่ยังได้รับค่าจ้าง (ทำงาน 0 ชั่วโมง) ในเดือนกรกฎาคม 2563 ขยายตัวที่ร้อยละ 411.1 ต่อปี ในขณะที่จำนวนแรงงานที่ทำงานในช่วง 40-49 ชั่วโมง และ 50 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ลดลงร้อยละ -20.8 และ -3.7 ตามลำดับ สะท้อนถึงการปรับลดจำนวนชั่วโมงการทำงานของแรงงานลงตามสถานการณ์เศรษฐกิจ อย่างไรก็ดี สถานการณ์ด้านชั่วโมงการทำงานเริ่มปรับตัวดีขึ้นในเดือน ตุลาคมและพฤศจิกายน 2563 สะท้อนจากจำนวนจำนวนชั่วโมงการทำงานที่เพิ่มขึ้น และสถานการณ์ในเดือน ธันวาคม 2563 จำนวนแรงงานที่ไม่ได้ทำงานแต่ยังได้รับค่าจ้างมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลงที่ร้อยละ 6.0 ในขณะที่จำนวนแรงงานที่ทำงาน 50 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ หดตัวในอัตราชะลอลงอยู่ที่ร้อยละ -0.5 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเทียบกับเดือนก่อนหน้าพบว่า แรงงานที่ไม่ได้ทำงานแต่ยังได้รับค่าจ้างมีจำนวนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 120.9 การเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า นายจ้างเริ่มมีความกังวลต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ระลอกใหม่

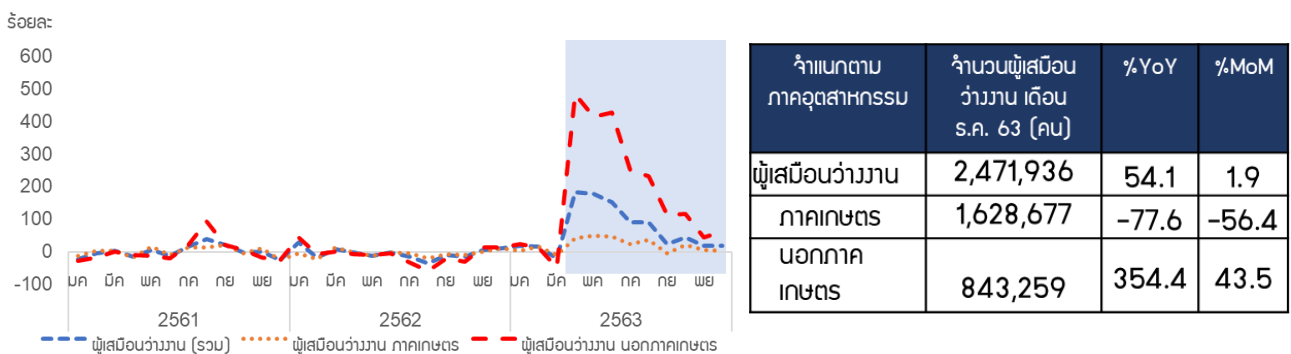
ภาพที่ 50 อัตราการเปลี่ยนแปลงจำนวนของผู้มีงานทำ จำแนกตามชั่วโมงการทำงาน (%YoY)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นอกจากข้อมูลจำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามชั่วโมงการทำงานแล้ว อีกหนึ่งเครื่องชี้ที่สามารถพิจารณาได้ในบริบทปัจจุบัน คือ ข้อมูลของจำนวนผู้เสมือนว่างงาน ซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน พบว่า ในเดือนเมษายน 2563 มีจำนวนผู้เสมือนว่างงานเพิ่มขึ้นค่อนข้างมากอยู่ที่ประมาณ 6 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 240.1 เมื่อเทียบกับเดือนมีนาคม 2563 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 181.82 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้เสมือนว่างงานนอกภาคเกษตรเป็นสำคัญที่ร้อยละ 1322.03 เมื่อเทียบกับเดือนมีนาคม และเพิ่มขึ้นร้อยละ 484.88 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ต่อมา สถานการณ์เริ่มทรงตัวในเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม 2563 และเริ่มปรับตัวดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วงเริ่มต้นของไตรมาสที่ 4 ปี 2563 สอดคล้องกับการปรับตัวดีขึ้นของภาวะเศรษฐกิจและอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามชั่วโมงการทำงาน อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้เสมือนว่างงานในเดือน ธันวาคม 2563 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากเดือนก่อนหน้า โดยเป็นการเพิ่มขึ้นจากจำนวนผู้เสมือนว่างงานนอกภาคเกษตรเป็นสำคัญ สะท้อนให้เห็นถึงความกังวลของนายจ้างที่มีต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ท่ามกลางความไม่แน่นอนของการแพร่ระบาด COVID-19

ภาพที่ 51 อัตราการเปลี่ยนแปลงจำนวนของผู้เสมือนว่างงาน (%YoY)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3. ข้อเสนอแนะเชิงมาตรการ

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติและประกันสังคมบ่งชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า ในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เป็นช่วงที่ตลาดแรงงานได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 มากที่สุด ก่อนที่จะปรับตัวขึ้นเป็นลำดับ ตามภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัวในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 ปี 2563 สะท้อนผ่านอัตราการว่างงาน จำนวนผู้ว่างงาน และจำนวน

ผู้ประกอบการที่รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานที่เริ่มลดลง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของผู้มีงานทำ จำแนกตามจำนวนชั่วโมงการทำงานและจำนวนผู้เสมือนว่างงาน ตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นโดยนัยว่า ถึงแม้สถานการณ์ตลาดแรงงานไทยจะปรับตัวดีขึ้น แต่ยังคงมีความเปราะบางเนื่องจากผู้ประกอบการและนายจ้างยังมีความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ระลอกใหม่ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาข้อมูลในเชิงลึกลงไป พบว่า จำนวนผู้ว่างงานที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างมากส่วนใหญ่จะเป็นผู้ว่างงานในช่วงอายุ 15-24 ปี ซึ่งเป็นแรงงานที่มีอายุน้อยหรือบัณฑิตที่เพิ่งจบใหม่ เนื่องจากกลุ่มแรงงานดังกล่าวยังมีประสบการณ์ทำงานไม่มากส่งผลให้ต้นทุนในการเลิกจ้างค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจ พบว่า แรงงานที่อยู่ในภาคบริการได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 มากที่สุด รองลงมาจะเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ในขณะที่แรงงานในภาคเกษตรได้รับผลกระทบไม่มากนัก นอกจากนี้ หากพิจารณาเชิงโครงสร้างอายุของแรงงานและการทำงานในระบบหรือนอกระบบ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติชี้ให้เห็นว่า การแพร่ระบาดของ COVID-19 ไม่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับตลาดแรงงานในเชิงลึกให้ข้อสรุปเชิงนโยบายว่า รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือผู้ว่างงาน โดยมุ่งเน้นสนับสนุนการจ้างงานแรงงานช่วงอายุ 15-24 ปี ในภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลได้ออกมาตรการการจ้างงานมากเพื่อช่วยเหลือแรงงานในกลุ่มดังกล่าวแล้ว ครอบคลุมทั้งมาตรการระยะสั้นและมาตรการระยะยาว ดังนี้

3.1 มาตรการระยะสั้น 1) การลดเงินสมทบของนายจ้างและผู้ประกันตนเข้ากองทุนประกันสังคม เพื่อบรรเทาภาระของนายจ้างและผู้ประกันตนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 2) การให้เงินสนับสนุนการจ้างให้กับผู้จบการศึกษาใหม่จำนวนร้อยละ 50 ของเงินเดือนตามวุฒิการศึกษา (Co-Payment) เพื่อสนับสนุนนักเรียนและนักศึกษาจบใหม่มีงานทำ และ 3) โครงการจัดหางานเชิงรุกเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก นอกจากนี้ กระทรวงแรงงานได้เฟ้นเสนอโครงการ “ม.33 เรารักกัน” เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2564 เพื่อช่วยเหลือผู้ประกันตนที่อยู่ในมาตรา 33 ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ให้มีกำลังซื้อเพิ่มขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ระลอกใหม่

3.2 มาตรการระยะยาว 1) การจัดทำเว็บไซต์ www.ไทยมีงานทำ.com เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานและหลักสูตรฝึกอบรมแก่ผู้ว่างงานและจับคู่แรงงานกับตำแหน่งงานว่าง และ 2) การจัดทำแพลตฟอร์ม <https://futureskill-newcareer.in.th/> เพื่อเปิดโอกาสให้คนไทยที่มีความประสงค์จะทำงานแต่ยังหางานทำไม่ได้ เพราะมีทักษะไม่ตรงกับความต้องการตลาดได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมทักษะที่จำเป็น เพื่อยกระดับทักษะ (Upskill) และปรับทักษะ (Reskill) และสามารถทำงานกับนายจ้างได้ในที่สุด

มาตรการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสนับสนุนการจ้างงานในตลาดแรงงานไทยได้ระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในระยะต่อไปยังคงมีความไม่แน่นอนสูง ประกอบกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก โดยมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพิ่มมากขึ้น เช่น การทำงานจากที่บ้าน (Work from home) และการประชุมออนไลน์ เป็นต้น นอกจากนี้ ในปี 2564 รายงานของกรมกิจการผู้สูงอายุระบุว่า ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Completed Aged Society) กล่าวคือ ประเทศไทยมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่งผลให้ประชากรวัยแรงงานลดลง และอาจส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในช่วงระยะเวลาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุนั้นไม่ได้นำมาซึ่งเพียงปัญหาการขาดแคลนแรงงาน แต่ยังนำมาซึ่งโอกาสใหม่สำหรับประเทศในการพัฒนา ‘เศรษฐกิจผู้สูงวัย’ เช่นเดียวกัน ดังนั้น ภาครัฐอาจให้การสนับสนุนการจ้างงานใน Care Sector ซึ่งเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเติบโตค่อนข้างมากในปัจจุบัน รวมทั้งมีการพัฒนาทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับอาชีพ “ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care worker)” โดยเฉพาะผู้ดูแลผู้สูงอายุตามบ้าน (Home-based care) ซึ่งเป็นหนึ่งในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับ Care Sector ที่เติบโตเร็วในปัจจุบัน โดยกลุ่มผู้ว่างงานที่มีทักษะต่ำควรเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการอบรมและพัฒนา นอกจากนี้ การจูงใจให้แรงงานสูงอายุที่เกษียณแล้ว

ยังคงทำงานอยู่ในตลาดแรงงานต่อไปหลังเกษียณ รวมถึงการขยายอายุเกษียณก็เป็นอีกนโยบายหนึ่งซึ่งภาครัฐอาจจะพิจารณา ทั้งนี้ การจูงใจให้แรงงานสูงอายุทำงานนั้น ควรมุ่งเน้นไปที่กลุ่มแรงงานสูงอายุที่อาศัยในเมืองเป็นสำคัญ เนื่องจากแรงงานสูงอายุในเมืองส่วนใหญ่จะมีแนวโน้มที่จะเกษียณค่อนข้างเร็ว (ประมาณ 55 ปี) อีกทั้งกลุ่มแรงงานสูงอายุดังกล่าวส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะได้รับการศึกษาสูงกว่ากลุ่มแรงงานสูงอายุที่อาศัยอยู่ในชนบท

ผลสำรวจการประเมินมาตรการ “ช้อปดีมีคืน”¹²

บทสรุปผู้บริหาร

○ “มาตรการช้อปดีมีคืน” เป็นหนึ่งในมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ออกมาเพื่อต่อสู้กับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยประชาชนที่มีระดับรายได้ถึงเกณฑ์การรับชำระภาษีสามารถใช้สิทธิประโยชน์ของมาตรการได้จากการขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปจากผู้ประกอบการเมื่อมีการซื้อสินค้าแล้วเก็บไว้เป็นหลักฐานเพื่อขอลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของปีภาษี 2563 ที่จะชำระภาษีในปี 2564

○ ผลการประเมินมาตรการพบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศทั้งในเดือนพฤศจิกายนและเดือนธันวาคม 2563 มีสัดส่วนลูกค้าที่ขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปและยอดขายของร้านค้าที่เพิ่มขึ้นอยู่ในช่วง 6%-20%

1. บทนำ

ในปี 2563 ที่ผ่านมา เป็นที่ทราบดีว่าภาวะเศรษฐกิจของไทยได้รับผลกระทบอย่างมากจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จนทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ดังนั้นกระทรวงการคลังจึงจำเป็นต้องดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัวเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจไม่ให้ทรุดตัวลงมากกว่าที่ควรจะเป็น

มาตรการสำคัญที่ได้ดำเนินการไปไม่ว่าจะเป็น “มาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อเศรษฐกิจไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ระยะที่ 1-3” โดยมาตรการที่ได้รับการตอบรับจากประชาชนมากที่สุด มาตรการหนึ่งก็คือ “มาตรการเยียวยา 5,000 บาท เราไม่ทิ้งกัน” จากนั้นยังได้มีมาตรการในการดูแลเศรษฐกิจออกมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ “โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ” “มาตรการช้อปดีมีคืน” “โครงการคนละครึ่ง” “มาตรการด้านการเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการภาคธุรกิจท่องเที่ยว” และ “มาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ผ่านโครงการค้ำประกันสินเชื่อ Portfolio Guarantee Scheme ระยะที่ 9 และมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย ผ่านโครงการค้ำประกันสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการ Micro Entrepreneurs ระยะที่ 4” เป็นต้น ซึ่งโครงการส่วนใหญ่ที่ได้กล่าวมานี้ กระทรวงการคลังสามารถที่จะตรวจสอบผลการดำเนินการได้ทันทีว่ามีการใช้ประโยชน์จากโครงการแต่ละโครงการมากน้อยเพียงใด และสามารถเข้าถึงประชาชนกลุ่มใดบ้าง เนื่องจากการดำเนินโครงการผ่าน Application หรือสถาบันการเงินซึ่งสามารถรายงานผลข้อมูลการดำเนินงานได้ทันที

อย่างไรก็ตาม ยังมีมาตรการหนึ่งซึ่งกระทรวงการคลังไม่สามารถติดตามประเมินผลอย่างรวดเร็วได้โดยง่าย นั่นก็คือ “มาตรการช้อปดีมีคืน” ซึ่งการใช้สิทธิประโยชน์จากมาตรการของประชาชนเมื่อจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าจะต้องขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปจากร้านค้าแล้วเก็บไว้เป็นหลักฐานเพื่อขอลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จะต้องมีการชำระภาษีในปี 2564 ดังนั้น กระทรวงการคลังจะไม่สามารถทราบได้ล่วงหน้าก่อนการชำระภาษีกับกรมสรรพากรว่ามาตรการช้อปดีมีคืนดังกล่าวได้รับการตอบรับจากประชาชนมากน้อยเพียงใด

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) จึงได้ร่วมมือกับกรมบัญชีกลางโดยสำนักงานคลังจังหวัดทั่วประเทศและสมาคมผู้ค้าปลีกไทยในการสำรวจความคิดเห็นร้านค้าเพื่อประเมินผลเชิงเศรษฐกิจของมาตรการ ช้อปดีมีคืนในทางอ้อม โดยรายละเอียดของมาตรการ วิธีในการสำรวจ และผลของการสำรวจ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2. มติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยเรื่องมาตรการ “ช้อปดีมีคืน”

¹²ผู้เขียน: ดร.นรพัทธ์ อดิวัตรกุล ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์ นางสาวคงขวัญ ศิลา เศรษฐกรชำนาญการ และ นายณภัทร เจียวิริยบุญญา เศรษฐกร ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2563 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรการ “ช้อปดีมีคืน” ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นการบริโภคในประเทศ สนับสนุนผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบภาษี ส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่น และส่งเสริมการอ่าน โดยเป็นการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2563 สำหรับค่าซื้อสินค้าและบริการให้แก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่รวมกันไม่เกิน 15,000 บาท ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กลุ่มผู้ประกอบการประเภทผู้ประกอบการค้าสินค้าและบริการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและผู้ประกอบการที่ขายหนังสือและสินค้า OTOP โดยไม่รวมสินค้าเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ยาสูบ สลากกินแบ่งรัฐบาล น้ำมัน ค่าที่พัก และค่าตัวเครื่องบิน มาตรการจะมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่วันที่ 23 ตุลาคม - 31 ธันวาคม 2563 เพื่อใช้ลดหย่อนภาษีในปีภาษี 2563 ทั้งนี้ หากประชาชนได้ใช้สิทธิโครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ หรือโครงการคนละครึ่งแล้ว จะไม่สามารถใช้สิทธิได้

เงื่อนไข

1) ผู้มีเงินได้ต้องไม่ได้รับสิทธิตามโครงการคนละครึ่งหรือโครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563

2) ค่าสินค้าหรือค่าบริการไม่รวมถึง

2.1) ค่าสุรา เบียร์ และไวน์

2.2) ค่ายาสูบ

2.3) ค่าน้ำมันและก๊าซสำหรับเติมยานพาหนะ

2.4) ค่ารถยนต์ รถจักรยานยนต์ และเรือ

2.5) ค่าหนังสือพิมพ์และนิตยสารและค่าบริการหนังสือพิมพ์และนิตยสารที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

2.6) ค่าบริการจัดนำเที่ยวที่จ่ายให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์

2.7) ค่าที่พักในโรงแรมที่จ่ายให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

3) ผู้มีเงินได้ต้องจ่ายค่าซื้อสินค้าหรือค่าบริการให้แก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและได้รับใบกำกับภาษีเต็มรูปตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร เว้นแต่ค่าซื้อสินค้าหรือค่าบริการดังต่อไปนี้จะจ่ายให้แก่ผู้มีใช้ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มก็ได้

3.1) ค่าซื้อหนังสือและค่าบริการหนังสือที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

3.2) ค่าสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นสินค้าที่ได้ลงทะเบียนกับกรมการพัฒนาชุมชนแล้ว

4) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขอื่น ๆ เป็นไปตามที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด เช่น วิธีการใช้สิทธิโดยทั่วไป วิธีการใช้สิทธิของสามีและภรรยา ข้อห้ามการใช้สิทธิของผู้มีเงินได้ที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม หลักฐานประกอบการใช้สิทธิ เป็นต้น

3. การสำรวจความคิดเห็นร้านค้า

สศค. ได้ร่วมมือกับกรมบัญชีกลางโดยสำนักงานคลังจังหวัดทั่วประเทศสำรวจ 76 จังหวัด และสมาคมผู้ค้าปลีกไทยสำรวจกรุงเทพมหานคร เพื่อทำการประเมินผลทางเศรษฐกิจของมาตรการช้อปดีมีคืนซึ่งเริ่มต้นเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2563 ที่ผ่านมา โดยทำการประเมิน 2 ครั้งคือ ประเมินในเดือนพฤศจิกายน และเดือนธันวาคม 2563 โดยมีคำถาม 2 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อที่ 1. กรุณาประเมินสัดส่วนของลูกค้าที่ขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป ต่อจำนวนลูกค้าทั้งหมดในช่วงเวลาตั้งแต่ต้นเดือนนี้ถึงปัจจุบัน (เฉพาะร้านค้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งขายสินค้าและบริการทั่วไป สินค้า OTOP หนังสือ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่รวมถึงสุรา เบียร์ ไวน์ ยาสูบ น้ำมัน/ก๊าซเติมยานพาหนะหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ธุรกิจนำเที่ยว รถยนต์ มอเตอร์ไซด์ เรือ โรงแรม สลากกินแบ่งรัฐบาล และตัวเครื่องบิน)

คำตอบ (เลือก 1 ข้อ)

- 1) ไม่มีการขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปเลยหรือมีเพียงเล็กน้อย (0%-5%)
- 2) มีสัดส่วนลูกค้าขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปเพิ่มขึ้นบ้าง (6%-20%)
- 3) มีสัดส่วนลูกค้าขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปปานกลาง (21%-50%)
- 4) มีสัดส่วนลูกค้าขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปเป็นจำนวนมาก (มากกว่า 50%)
- 5) ไม่สามารถประเมินได้

คำถามข้อที่ 2. มาตรการข้อปฏิบัติมีคืบส่งผลให้ยอดขายของท่านในช่วงเวลาตั้งแต่ต้นเดือนนี้ถึงปัจจุบันเพิ่มขึ้นเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนมีมาตรการ

คำตอบ (เลือก 1 ข้อ)

- 1) ยอดขายไม่เปลี่ยนแปลงหรือค่อนข้างเหมือนเดิม (0%-5%)
- 2) ยอดขายเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (6%-20%)
- 3) ยอดขายเพิ่มขึ้นปานกลาง (21%-50%)
- 4) ยอดขายเพิ่มขึ้นมาก (มากกว่า 50%)
- 5) ไม่สามารถประเมินได้

คำถามในข้อแรกมีจุดประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามาตรการข้อปฏิบัติมีความนิยมนอกจากประชาชนเพียงใด ซึ่งจากการสำรวจพบว่าในกรณีของร้านค้าขนาดเล็กที่ขายสินค้ามูลค่าไม่สูงนัก (เช่น มูลค่าการซื้อของลูกค้าต่อครั้งประมาณไม่เกิน 1,000 บาท) หรือแม้กระทั่งการซื้อสินค้าจากร้าน Modern Trade ที่มีมูลค่าการซื้อสินค้าในแต่ละครั้งเป็นหลักพันบาทก็ยังไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนมากนัก ทั้งนี้ สำหรับการซื้อสินค้าที่มีมูลค่าไม่สูง ประชาชนจะนิยมใช้สิทธิประโยชน์จากโครงการคนละครึ่งมากกว่า ดังนั้น ร้านค้าที่ได้ประโยชน์จากมาตรการข้อปฏิบัติมีคืบจะเป็นร้านค้าที่ขายของที่มีมูลค่าสูงขึ้น เช่น การดูแลรักษารถยนต์ การเปลี่ยนยางรถยนต์ โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และการซื้อสินค้าออนไลน์ต่าง ๆ เป็นต้น

คำถามข้อที่สองมีจุดประสงค์เพื่อที่จะทราบถึงผลต่อเศรษฐกิจจากมาตรการว่ามีอย่างน้อยเพียงใด สามารถที่จะเพิ่มอุปสงค์การใช้จ่ายใช้สอยในระบบเศรษฐกิจได้หรือไม่ หรือเป็นเพียงการใช้สิทธิประโยชน์เพื่อบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนตามอุปสงค์การใช้จ่ายใช้สอยที่มีอยู่แล้วเท่านั้น ดังนั้น จะสังเกตได้ว่าผลลัพธ์จากการสำรวจคะแนนจากการตอบคำถามในข้อสองจะไม่สูงกว่าคะแนนจากการตอบคำถามในข้อแรก

4. ผลการประเมินมาตรการ

4.1 สัดส่วนลูกค้าที่ขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปจากร้านค้า

ผลการสำรวจผู้ประกอบการในเดือนพฤศจิกายน และธันวาคม 2563 พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศมีลูกค้าที่ขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปจากร้านค้าเป็นสัดส่วนประมาณ 6%-20% ภาคกลางเป็นภาคที่ได้รับความนิยมมาก (21%-50%)

เดือน พฤศจิกายน 2563		เดือน ธันวาคม 2563	
ภาคกลาง	21% - 50%	ภาคกลาง	21% - 50%
ภาคตะวันออก		ภาคตะวันออก	
ภาคตะวันตก		ภาคตะวันตก	
เศรษฐกิจ กทม. และปริมณฑล		เศรษฐกิจ กทม. และปริมณฑล	6% - 20%
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
ภาคเหนือ		ภาคเหนือ	
ภาคใต้		ภาคใต้	

4.2 สัดส่วนยอดขายเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับก่อนมีมาตรการ

ผลการสำรวจผู้ประกอบการในเดือนพฤศจิกายน และธันวาคม 2563 ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า มาตรการช่วยให้ร้านค้ามียอดขายที่เพิ่มขึ้น 6%-20% เช่นกัน โดยภาคกลางยอดขายที่เพิ่มขึ้นสูงสุด (21%-50%)

เดือน พฤศจิกายน 2563		เดือน ธันวาคม 2563	
ภาคกลาง	21% - 50%	ภาคกลาง	21% - 50%
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6% - 20%	ภาคตะวันออก	6% - 20%
ภาคเหนือ		ภาคตะวันตก	
ภาคใต้		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
เศรษฐกิจ กทม. และปริมณฑล	0% - 5%	ภาคเหนือ	0% - 5%
ภาคตะวันออก		ภาคใต้	
ภาคตะวันตก		เศรษฐกิจ กทม. และปริมณฑล	

อย่างไรก็ดี ผลการประเมินในเดือนธันวาคม 2563 พบการตอบรับจากประชาชนมีแนวโน้มที่ดีขึ้นส่วนหนึ่งอาจมาจากการจับจ่ายใช้สอยที่เพิ่มขึ้นในช่วงเทศกาลคริสต์มาสและปีใหม่ อีกทั้งอาจเกิดจากความตื่นตัวของประชาชนในการใช้สิทธิประโยชน์ก่อนที่จะจบมาตรการ กล่าวคือ แม้ในภาพรวมทั้งประเทศของทั้งสัดส่วนลูกค้าที่ขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปและยอดขายของร้านค้าที่เพิ่มขึ้นจะอยู่ในช่วง 6%-20% ไม่แตกต่างจากในเดือนพฤศจิกายน แต่จะเห็นได้ว่ารายละเอียดในเชิงภูมิภาคมีการปรับตัวดีขึ้น โดยจะเห็นได้ว่าสัดส่วนลูกค้าที่ขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปเพิ่มสูงขึ้นเป็น 21%-50% ในภาคตะวันตกและภาคตะวันออกด้วย นอกเหนือจากภาคกลางที่มีสัดส่วนลูกค้าที่ขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปอยู่ที่ 21%-50% มาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน นอกจากนี้ ร้านค้ายังเห็นว่ามาตรการฯ ทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นจากเดือนพฤศจิกายนอีกด้วย โดยเฉพาะในภาคตะวันตก (6%-20%) และภาคตะวันออก (21%-50%)

ทั้งนี้ ที่มีกระแสข้อสงสัยจากประชาชนว่าในกรณีของมาตรการซื้อดีมีคืนจะมีการต่ออายุออกไปอีกหรือไม่ เนื่องจากโครงการคนละครึ่งซึ่งออกมาคู่กันและประชาชนสามารถเลือกใช้สิทธิประโยชน์ได้เพียงอย่างเดียว นั้นได้มีการขยายเวลาในเฟสสองที่จะสิ้นสุดเดือนมีนาคม 2564 แล้ว อย่างไรก็ตาม ในเชิงหลักการหากมีการต่ออายุมาตรการซื้อดีมีคืนให้สามารถนำไปกำกับภาษีแบบเต็มรูปที่เกิดจากการใช้จ่ายในปี 2564 มาใช้ลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ จะไม่สามารถนำมาลดหย่อนในการชำระภาษีในปี 2564 ได้ แต่จะต้องนำไปหักลดหย่อนเพื่อประหยัดภาษีที่จะมีการชำระในปี 2565 ดังนั้น ในทางปฏิบัติอาจมีข้อจำกัดในเชิงการตอบสนองของประชาชนต่อมาตรการได้ (ข้อมูล ณ 28 มกราคม 2564)

โดยสรุป มาตรการซื้อดีมีคืนเป็นอีกหนึ่งมาตรการสำคัญที่มีส่วนช่วยในการกระตุ้นการใช้จ่ายของผู้บริโภค และเพิ่มยอดขายให้กับผู้ประกอบการในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 และเป็นอีกความพยายามหนึ่งในการประคับประคองเศรษฐกิจไทยท่ามกลางความไม่แน่นอนจากสถานการณ์โควิด-19 ในช่วงที่ผ่านมา

ทิศทางการลงทุนจีน หลังวิกฤติโควิด-19¹³

บทสรุปผู้บริหาร

○ เศรษฐกิจโลกในปัจจุบันมีความไม่แน่นอนสูง ทั้งจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 รวมถึงผลของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐและจีน ส่งผลให้เศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลกชะลอตัวลง มีเพียงประเทศจีนที่เป็นประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่หนึ่งเดียวที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นบวก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการวางแผนทางการพัฒนาประเทศโดยสนับสนุนการเติบโตภายในประเทศและลดการพึ่งพาต่างชาติลง ผ่านยุทธศาสตร์ Made in China 2025 จนมาถึง ยุทธศาสตร์วงจรคู่ขนาน หรือ Dual Circulation ที่ประกาศออกมาล่าสุดเมื่อปีที่ผ่านมา หลังการประกาศแผนการพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าว ได้สร้างแรงกระเพื่อมไปยังเศรษฐกิจทั่วโลก ทั้งด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะทิศทางการลงทุนทั้งในประเทศและการออกไปลงทุนยังต่างประเทศของจีน ที่คาดว่าจะเน้นสนับสนุนภาคการผลิตและการบริโภคภายในประเทศจีนมากขึ้น

○ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลโดยตรงต่อเศรษฐกิจไทย เนื่องจากการลงทุนโดยตรงจากจีนมีส่วนและความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งด้านจำนวนโครงการและเม็ดเงินลงทุน ดังนั้น การวางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงมีความสำคัญ และจะช่วยให้ไทยสามารถเตรียมความพร้อมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักลงทุนจีนที่คาดว่าจะไหลมามากขึ้นหลังจากสถานการณ์โควิดคลี่คลาย

1. ภาวะเศรษฐกิจจีนยุคโควิด-19

ในภาวะที่เศรษฐกิจทั่วโลกต่างชะลอตัวลงจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ที่เริ่มแพร่ระบาดในช่วงต้นปี 63 ที่ผ่านมา ประเทศจีน ถือได้ว่าเป็นประเทศที่สามารถปรับตัวท่ามกลางผลกระทบได้ดีที่สุดประเทศหนึ่งในโลก โดยดูจากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจจีนปี 63 แม้มีแนวโน้มชะลอตัวลงจากปี 62 แต่ก็ยังสามารถขยายตัวได้ถึงร้อยละ 2.3 ต่อปี จากการควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างตรงจุด ทำให้เศรษฐกิจจีนชะลอตัวน้อยกว่าประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ทุกประเทศ โดยสถาบันเศรษฐกิจระดับโลกอย่างธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจจีนในปี 64 จะสามารถขยายตัวได้ร้อยละ 7.9 และ 8.1 ต่อปี ตามลำดับ ขณะที่เศรษฐกิจโลกในปี 64 จะขยายตัวร้อยละ 4.0 และ 5.5 ต่อปี ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจจีนได้เป็นอย่างดี (สศค. คาดเศรษฐกิจจีนปี 64 จะขยายตัวได้ร้อยละ 8.6 ต่อปี) (ภาพที่ 52)

ภาพที่ 52 ตัวเลข GDP จริง และเลขคาดการณ์ของเศรษฐกิจแต่ละประเทศโดยสศค. ระหว่างปี 2561-2564

	2561	2562	2563*	2563				2564*
				Q1/63	Q2/63	Q3/63	Q4/63	
	2.9	2.3	-3.5	0.3	-9.0	-2.8	-2.5	4.0
	6.6	6.1	2.3	-6.8	3.2	4.9	6.5	8.6
	0.8	0.7	-4.8	-1.8	-10.2	-5.8	12.7	2.5
	1.8	1.2	-6.8	-3.2	-14.7	-4.3	-5.1	4.1
	1.4	1.4	-9.9	-2.4	-20.8	-8.6	-7.8	5.2
	4.2	2.4	-6.1	-2.0	-12.1	-6.4	-4.2	2.8

* คาด ณ.ม.ค.64

¹³ผู้เขียน: นายศิริวัจน์ จิรกุลยาพัฒน์ เศรษฐกรปฏิบัติการ ส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค และ ดร.ยุทธภูมิ จารุศรีณี ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง สำหรับข้อแนะนำ อนึ่ง บทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

หากดูจากปริมาณเม็ดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (FDI) ทั่วโลกในปี 2563¹⁴ อยู่ที่ 8.6 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยจีนมียอด FDI ไหลเข้า (FDI Inflows) สูงที่สุดในโลก อยู่ที่ 1.63 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นกว่าร้อยละ 18.6 ของ FDI ทั่วโลก แสดงให้เห็นว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งของจีน เมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจโลก เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยดึงดูดเม็ดเงินลงทุนจากต่างชาติให้เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันภาคธุรกิจจีนเองก็ขยายการลงทุนออกไปยังประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกเช่นกัน (FDI Outflows) เพื่อสนับสนุนการเติบโตของห่วงโซ่อุปทานด้านการผลิต และกระจายความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของสงครามการค้าที่ยังไม่เห็นข้อยุติ

2. ทิศทางการลงทุนไปยังต่างประเทศของจีนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

มหากาพย์สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เดือน มี.ค.61 ที่ผ่านมา หลายประเทศทั่วโลกต่างได้รับผลกระทบจากภาคการค้าที่ชะลอตัวลง ส่งผลให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัวลงตามไปด้วย ขณะที่จีนที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ทำให้มูลค่าการส่งออกจีนปี 62 หดตัวร้อยละ -0.1 หลังจากในปี 61 ขยายตัวได้ถึงร้อยละ 9.7 ต่อปี

ผลของสงครามการค้าดังกล่าว ทำให้บริษัทต่างชาติจำนวนไม่น้อย ย้ายฐานการผลิตออกจากจีน เนื่องจากมาตรการกีดกันจากฝั่งตะวันตก ทำให้การส่งออกสินค้าจากจีนไปยังสหรัฐฯ รวมถึงประเทศพันธมิตร มีต้นทุนสูงขึ้นจากอัตราภาษีที่เพิ่มขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าที่ผลิตจากประเทศจีนให้ลดลง ขณะที่ภาคธุรกิจของจีนเองก็มีแนวโน้มย้ายการลงทุนออกมาต่างประเทศเพิ่มขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเช่นกัน ในปัจจุบันจีนมีแนวโน้มที่จะขยายการลงทุนออกไปยังเอเชีย และแอฟริกา โดยเฉพาะในแถบอาเซียนที่ถือว่ามีความได้เปรียบหลายประการ ทั้งด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มเติบโตสูง ค่าจ้างแรงงานที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ตลอดจนมาตรการดึงดูดเม็ดเงินลงทุนต่าง ๆ ช่วยให้ภาคธุรกิจจีนตัดสินใจเข้ามาลงทุนมากขึ้น

การลงทุนไปยังต่างประเทศของจีนเพิ่มขึ้นตามการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่เริ่มชะลอหลังสงครามการค้า

ในอดีตนั้น FDI outflows จากจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการเติบโตของเศรษฐกิจจีนที่ขยายตัวเฉลี่ยถึงร้อยละ 7.7 ต่อปี (2553-2562) จนสูงที่สุดในช่วงปี 59 ที่ระดับ 216.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ราว 6.5 ล้านล้านบาท) ซึ่งสูงสุดเป็นประวัติการณ์ หลังจากนั้นจึงชะลอตัวลง (ภาพที่ 53) ส่วนหนึ่งเป็นผลจากสงครามการค้าดังกล่าว

ภาพที่ 53 แสดงมูลค่าการไหลออกของเงินลงทุนโดยตรงจากจีน (FDI outflows) (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) รายไตรมาส ระหว่างปี 2553-2563

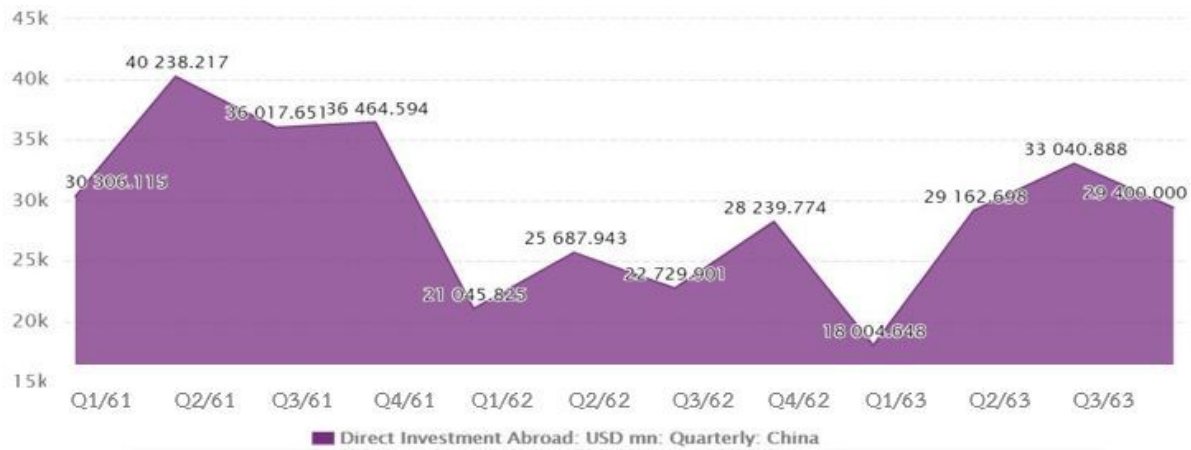

ที่มา: CEIC

¹⁴UNCTAD Investment Trends Monitor published on 24 January 2021

ทั้งนี้ หากพิจารณาในช่วงปี 61 หลังผลของสงครามการค้าจนถึงช่วงปัจจุบัน FDI outflows จีนลดลงในปี 62 แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 63 แม้จะได้รับผลกระทบจากโควิด-19 แสดงให้เห็นว่าจีนยังมีความต้องการขยายการลงทุนออกสู่ต่างประเทศเพิ่มขึ้น แม้จะมีวิกฤติทางเศรษฐกิจจากผลของโควิด-19 ก็ตาม (ภาพที่ 54)

ภาพที่ 54 แสดงมูลค่าการไหลออกของเงินลงทุนโดยตรงจากจีน (FDI outflows) (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) รายไตรมาส ระหว่างปี 2561-2563

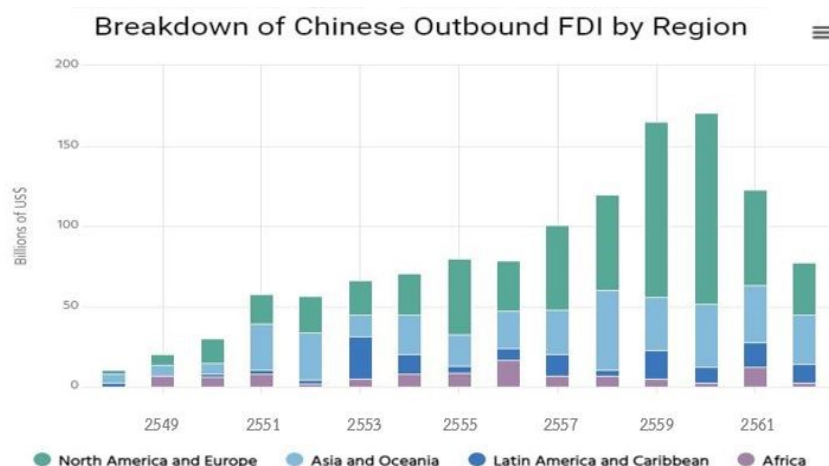

ที่มา: CEIC

ในปัจจุบัน จีนลดสัดส่วนการลงทุนในสหรัฐและยุโรป เพิ่มการลงทุนในเอเชียและแอฟริกา

ที่ผ่านมา พื้นที่เป้าหมายของการไหลของเงินลงทุนจากจีนมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในอัตราสูงที่สุดคือภูมิภาคอเมริกาเหนือและยุโรป รองลงมาคือพื้นที่แถบเอเชียและโอเชียเนีย (ภาพที่ 55) ซึ่งประเทศที่มีเม็ดเงินลงทุนจากจีนสะสมมากที่สุดนับตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร สวิตเซอร์แลนด์ และบราซิล ตามลำดับ (ตาราง 1) อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่เริ่มสงครามการค้าเมื่อปี 2561 เม็ดเงิน FDI outflows จีนลดลงติดต่อกันเป็นปีที่ 2 โดยเฉพาะในพื้นที่หลักอย่างภูมิภาคอเมริกาเหนือและยุโรป มีสัดส่วนการเข้ามาลงทุนลดลงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในสหรัฐฯ ที่บริษัทจีนลดการลงทุนลงจากปัญหาสงครามการค้า และปัญหาการตรวจสอบการลงทุนของสหรัฐฯ ที่มีความเข้มงวดขึ้น แต่ในทางกลับกัน จีนเพิ่มการลงทุนในเอเชียอย่างต่อเนื่อง รวมถึงแอฟริกาที่มีสัดส่วนการลงทุนเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ภาพที่ 55 แสดงสัดส่วนมูลค่าการไหลออกของเงินลงทุนโดยตรงจากจีน (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) รายภูมิภาค ระหว่างปี 2548-2562

ที่มา: China Global Investment Tracker

ตารางที่ 16 แสดง 5 อันดับพื้นที่เป้าหมายการไหลของเงินลงทุนโดยตรงจากจีน (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)
รายปี ระหว่างปี 2548-2562

Country	Total FDI (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	Ranking
United States	183.2	1
Australia	98.9	2
United Kingdom	83.0	3
Switzerland	61.6	4
Brazil	60.3	5

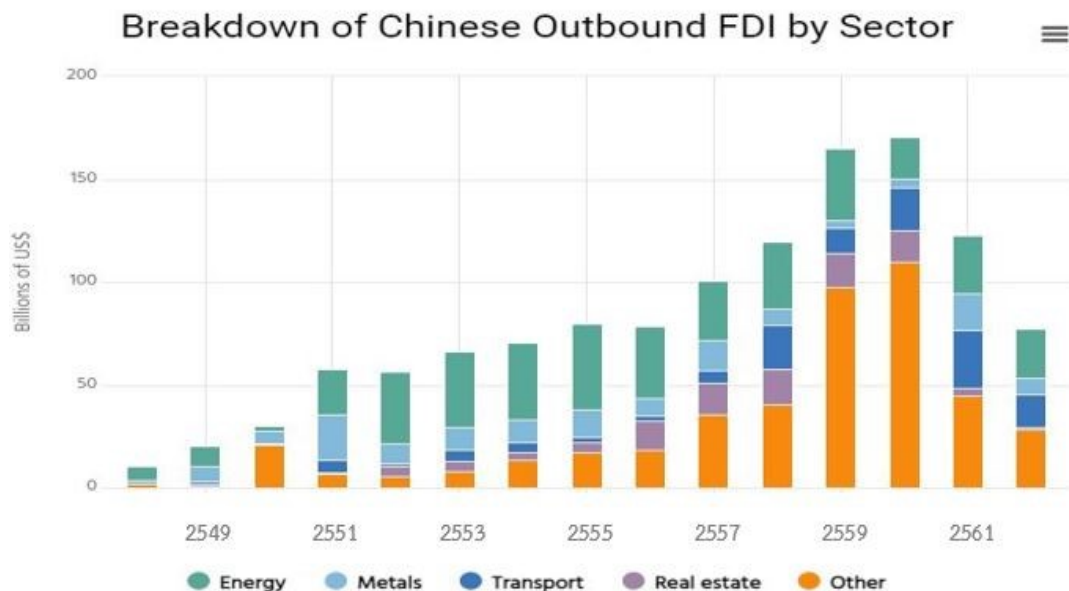
ที่มา: AEI and Heritage Foundation, China Global Investment Tracker

เพิ่มการลงทุนด้านการขนส่ง เพื่อรองรับ “One Belt One Road”

ในอดีต อุตสาหกรรมที่จีนเข้าไปลงทุน ในสัดส่วนที่สูง ได้แก่ อุตสาหกรรมด้านพลังงาน เนื่องจากเศรษฐกิจจีนมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้จีนเร่งขยายการลงทุนเพื่อรองรับความต้องการใช้งานด้านพลังงานที่ขยายตัวในอัตราเร่ง โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในพื้นที่ตะวันออกกลาง (ภาพที่ 56)

ขณะที่นับตั้งแต่การประกาศยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมใหม่ (One Belt One Road, OBOR) ของจีน ในปี 2556 จีนได้เร่งขยายการลงทุนด้านการขนส่งเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เพื่อรองรับเส้นทางการค้าดังกล่าว ที่จะเชื่อมโยงจีนกับนานาชาติให้เกิดการค้าขายได้มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 56 แสดงสัดส่วนมูลค่าการไหลออกของเงินลงทุนโดยตรงจากจีน (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) รายอุตสาหกรรม ระหว่างปี 2548-2562

ที่มา: China Global Investment Tracker

การเคลื่อนย้ายเงินลงทุนของจีน มีแนวโน้มไปยังประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียนจากหลายปัจจัย ทั้งจากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขยายตัวสูง ประชากรที่มีจำนวนมากและมีอัตราการว่างงานต่ำ เป็นปัจจัยบวกที่ทำให้กำลังซื้อของประชาชนในอาเซียนสูงขึ้น ขณะที่ไทยเอง ก็เป็นหนึ่งในตัวเลือกที่ดีสำหรับการลงทุนของจีน ทั้งสถานที่ตั้งที่มีความสำคัญ เป็นจุดศูนย์กลางของอาเซียน สอดคล้องกับแผนการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ OBOR สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ดีและมีการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ต่อเนื่อง พื้นที่สนับสนุนการลงทุนอย่าง EEC ที่มีสิทธิประโยชน์จูงใจนักลงทุน ดังนั้น จึงเป็นโอกาสสำคัญของไทยในการต้อนรับเม็ดเงินลงทุนดังกล่าว ที่จะเข้ามาต่อเนื่องหลังจากสถานการณ์โควิด-19 คลี่คลายลง

3. ทิศทางนโยบายทางเศรษฐกิจ การลงทุน ของจีนในช่วงที่ผ่านมา และในอนาคต

นโยบายส่งเสริมการลงทุน รวมถึงกฎเกณฑ์การเคลื่อนย้ายเงินทุนจากจีนในปัจจุบัน

เศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวจากสงครามการค้า ต่อเนื่องมายังวิกฤติโควิด-19 ทำให้จีนได้ออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการกระตุ้นการลงทุนในประเทศ รวมถึงการส่งเสริมให้บริษัทจีนออกไปลงทุนต่างประเทศ เพื่อกระจายความเสี่ยง ได้แก่

3.1 มาตรการด้านการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ ประกอบไปด้วย

3.1.1 การขยายการเปิดประเทศ ผ่านการลดข้อจำกัดและข้อห้ามสำหรับต่างชาติลงทุนในจีน เช่น การยกเลิกข้อจำกัดบางประการสำหรับธุรกิจการเงิน และปริมาณสินทรัพย์เพื่อเปิดสาขาธนาคารในจีนของธนาคารทุนต่างชาติ รวมถึงปรับปรุงนโยบายและสร้างสิ่งแวดล้อมในการประกอบธุรกิจให้เป็นธรรมมากขึ้น เป็นต้น

3.1.2 การส่งเสริมการลงทุน โดยจะส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติในธุรกิจที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงมากยิ่งขึ้น ยกเว้นการพัฒนาเขตทดลองการค้าเสรีรวมถึงการยกระดับคุณภาพแพลตฟอร์มที่จะดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ เช่น เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีระดับชาติรวมทั้งจัดตั้งเขตสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) ในภาคกลางและภาคตะวันตกของจีน และการสนับสนุนการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติของรัฐบาลท้องถิ่น เช่น การสนับสนุนงบประมาณ และการจัดกิจกรรมการดึงดูดการลงทุนที่ต่างประเทศ เป็นต้น

3.1.3 การอำนวยความสะดวกในการลงทุน โดยสนับสนุนทุนต่างชาติผ่านการใช้เงินหยวนในการชำระเงินข้ามพรมแดน การเลือกรูปแบบกู้ยืมเงินทุนด้วยตนเองเพื่อลดต้นทุนในการจัดหาเงินทุน การลดขั้นตอนการขออนุมัติใช้ที่ดินสำหรับโครงการของนักลงทุนต่างชาติ รวมถึงการเพิ่มความสะดวกแก่ชาวต่างชาติที่ทำงานในจีน เช่น ปรับลดขั้นตอนการขอใบอนุญาตทำงาน (Work permit) ของชาวต่างชาติ เป็นต้น

3.1.4 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่ถูกต้องตามกฎหมายของนักลงทุนต่างชาติ โดยจีนจะปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการลงทุนจากต่างชาติ (Foreign Investment Law: FIL) อย่างเคร่งครัด การห้ามหน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐจีน บังคับให้นักลงทุนต่างชาติหรือบริษัททุนต่างชาติถ่ายโอนเทคโนโลยีทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดตั้งกลไกการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและการลงโทษร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ สำหรับบริษัทที่กระทำความผิดด้านทรัพย์สินทางปัญญา และการเปิดให้บริษัททุนต่างชาติสามารถเข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐอย่างเท่าเทียมกัน เป็นต้น

3.2 มาตรการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ โดยกระทรวงพาณิชย์จีนออกมาตรการพัฒนาการบริหารงานใหม่ในด้านการลงทุนขาออก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดขั้นตอนการอนุมัติด้านการบริหารงาน และอำนวยความสะดวกให้แก่การลงทุนที่ต้องการไปลงทุนในต่างประเทศ

3.3 กฎเกณฑ์การเคลื่อนย้ายเงินทุนจากจีน

ที่ผ่านมา จีนพยายามรักษาอัตราค่าเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจจีนเองส่วนหนึ่งมาจากการขยายตัวของภาคการส่งออกที่มีข้อได้เปรียบจากค่าเงินหยวนที่มีการจัดการ แต่หลังจากเกิดสงครามการค้าเป็นต้นมา รวมถึงการออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ทำให้ค่าเงินหยวนอ่อนค่าลง และการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงด้านเงินทุนไหลออกจากจีนมากขึ้น

ดังนั้น จีนจึงมีมาตรการควบคุมเงินทุนที่ค่อนข้างเข้มงวด ทั้งการควบคุมเงินทุนไหลออกและดึงดูดเงินทุนไหลเข้า ยกตัวอย่างเช่น มาตรการการลงทุนโดยตรงต่างประเทศ โดยห้ามรัฐวิสาหกิจซื้อสินทรัพย์ต่างประเทศที่มีมูลค่ามากกว่า 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบการลงทุนที่มีมูลค่าสูง

3 ธุรกรรมสำคัญ คือ การลงทุนต่างประเทศที่มูลค่าสูง การลงทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักของบริษัท และการควบรวมกิจการที่มูลค่าสูง ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะทำให้บุคคลรวมถึงนักธุรกิจจีนนำเงินลงทุนออกนอกประเทศได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม มาตรการควบคุมเงินทุนของจีนดังกล่าว เป็นเพียงการควบคุมในส่วนหนึ่งของเงินทุนเพื่อการเก็งกำไรเท่านั้น เพื่อประโยชน์ในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจรวมถึงอัตราแลกเปลี่ยน ดังนั้น คาดว่าคงจะมีเงินทุนไหลออกจากจีนเพื่อแสวงหาโอกาสในการเติบโตไปยังต่างประเทศอยู่

ยุทธศาสตร์วงจรคู่ขนาน (China's Dual Circulation) ก้าวต่อไปของเศรษฐกิจจีน

หลังจากที่จีนได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี (2021-2025) ครั้งที่ 14 และวางเป้าหมายไปจนถึงปี 2035 “ยุทธศาสตร์วงจรคู่ขนาน” หรือ Dual Circulation ได้ถูกกล่าวถึงอย่างแพร่หลาย โดยให้ความสำคัญของแผนดังกล่าว คือ “การหมุนเวียนภายในประเทศ” (Internal Circulation) โดยให้ความสำคัญในการผลักดันเศรษฐกิจจากภายในประเทศ ผ่านการเพิ่มอุปสงค์ภายในประเทศจากข้อได้เปรียบด้านกำลังซื้อของชนชั้นกลางที่มหาศาลและมีทิศทางเพิ่มขึ้นตามการเติบโตของเศรษฐกิจ จะส่งผลดีต่อเนื่องไปยังภาคการผลิต การใช้วัตถุดิบภายในประเทศ รวมถึงตลาดแรงงาน การจ้างงาน ทำให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมของจีนเอง และลดการพึ่งพิงปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศลง แต่ในขณะเดียวกัน ก็ไม่ละทิ้ง “การหมุนเวียนภายนอกประเทศ” (External Circulation) คือการรักษาส่วนแบ่งตลาดการส่งออก และส่งเสริมให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนแบบเปิดมากยิ่งขึ้น

การปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจจีนรวมถึงการปรับปรุงกฎเกณฑ์การเคลื่อนย้ายเงินทุนดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อรูปแบบการลงทุนของจีนที่อาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคต กล่าวคือ ภาคธุรกิจจีนที่จะออกมาลงทุนยังต่างประเทศ จะพิจารณาการลงทุนในประเทศที่สามารถสนับสนุนภาคการผลิตและการบริโภคภายในจีนเองมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การลงทุนในหมวดสินค้าเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัลของจีน รวมถึงในหมวดยานยนต์และชิ้นส่วน ที่จะสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าของจีน ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายของประเทศไทย ว่า จะมีความพร้อมทั้งด้านนวัตกรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาภาคแรงงานเพียงพอที่จะสามารถรองรับการลงทุนจากจีนในระยะต่อไปได้หรือไม่

4. สถานการณ์การลงทุนจากจีนมาไทยในปัจจุบัน

การลงทุนจากจีนมาไทย มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น

ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ยอดการลงทุนโดยตรงจากจีน ถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อภาพรวมการลงทุนและเศรษฐกิจไทยอย่างมาก หากดูจากสถิติการลงทุนโดยตรงของจีน ที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ตั้งแต่ปี 61-63 (ภาพที่ 57) ประเทศจีนมีสัดส่วนการลงทุนทั้งในแง่ของจำนวนโครงการและมูลค่าเม็ดเงินลงทุนอยู่ใน 2 อันดับแรกจากทุกประเทศ โดยการลงทุนที่มีแนวโน้มสูงขึ้น สะท้อนปัจจัยเชิงบวกจากศักยภาพของไทยที่มีความพร้อม ประกอบกับการที่จีนเองมีนโยบายส่งเสริมให้ภาคธุรกิจออกสู่ตลาดต่างประเทศมากขึ้นเช่นกัน

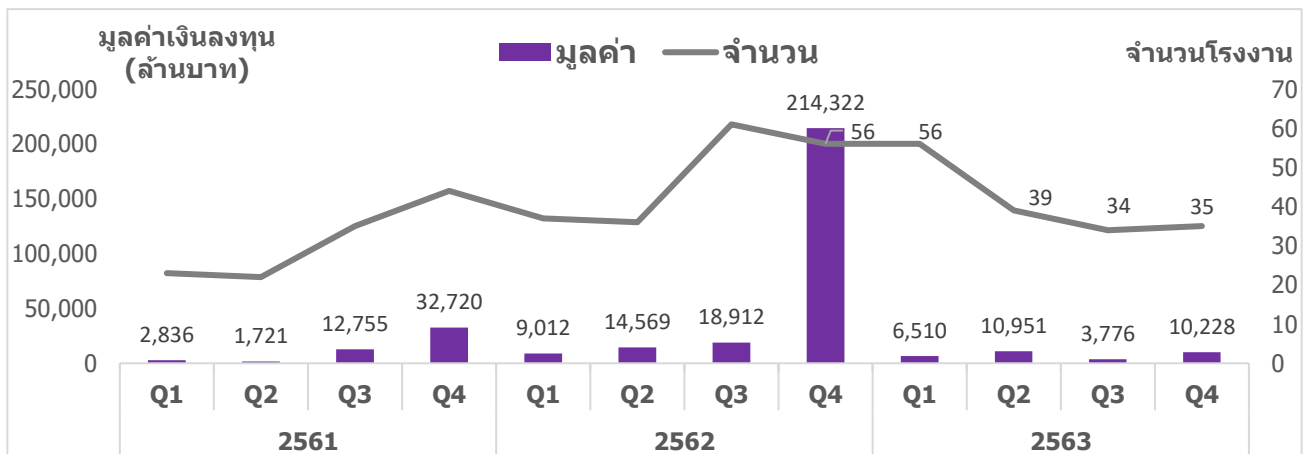
ภาพที่ 57 แสดงสถิติจำนวนโรงงานและเม็ดเงินลงทุนที่ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนรายประเทศ ระหว่างปี 2561-2563

2561				2562				2563			
ประเทศ	จำนวน	มูลค่า (ลบ.)	มูลค่าต่อโครงการ	ประเทศ	จำนวน	มูลค่า (ลบ.)	มูลค่าต่อโครงการ	ประเทศ	จำนวน	มูลค่า (ลบ.)	มูลค่าต่อโครงการ
ทั้งหมด	954	214,725	225.1	ทั้งหมด	934	465,444	498.3	ทั้งหมด	907	213,162	235.0
ญี่ปุ่น	307	66,748	217.4	จีน	↑190	↑256,815	↑1,351.7	ญี่ปุ่น	211	75,946	359.9
จีน	120	49,422	411.9	ญี่ปุ่น	213	69,280	325.3	จีน	↓164	↓31,465	↓191.9
สิงคโปร์	94	21,486	228.6	ฮ่องกง	65	32,745	503.8	สหรัฐอเมริกา	39	24,555	629.6
ฮ่องกง	41	18,687	455.8	ไต้หวัน	69	17,870	259.0	เนเธอร์แลนด์	72	18,688	259.6
มาเลเซีย	33	15,685	475.3	สหรัฐอเมริกา	33	15,993	484.6	ฮ่องกง	76	16,375	215.5
เนเธอร์แลนด์	69	8,411	121.9	สวิตเซอร์แลนด์	19	12,745	670.8	สิงคโปร์	111	16,365	147.4
ฝรั่งเศส	22	7,906	359.4	สิงคโปร์	118	12,212	103.5	ไต้หวัน	56	11,655	208.1
สหรัฐอเมริกา	34	7,175	211.0	เนเธอร์แลนด์	44	10,368	235.6	สวิตเซอร์แลนด์	19	4,568	240.4
อินโดนีเซีย	3	7,104	2,368.0	ออสเตรเลีย	14	4,611	329.4	เยอรมนี	21	3,090	147.1
ไต้หวัน	44	5,417	123.1	เกาหลีใต้	32	3,077	96.2	มาเลเซีย	18	2,644	146.9

ที่มา: BOI

ในปัจจุบัน จากสถิติการลงทุนโดยตรงของจีน ที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI รายไตรมาส (ภาพที่ 58) เริ่มมีสัญญาณการลงทุนเพิ่มขึ้นจากการย้ายฐานการผลิต โดยเฉพาะช่วงปี 2562 ที่มีจำนวนโครงการสูงสุดรอบ 10 ปี และมีมูลค่าสูงขึ้นกว่า 4 เท่าตัวจากปีก่อนหน้า (จำนวน 203 โครงการ มูลค่าเงินลงทุน 261,705.7 ล้านบาท) ส่งผลให้มูลค่าเม็ดเงินลงทุนสูงกว่าประเทศญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก โดยเฉพาะในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2562 จากการลงทุนหมวดบริการและสาธารณูปโภค ที่มีโครงการขอรับการส่งเสริมโครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน (ตารางที่ 17) แสดงให้เห็นว่าการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของรัฐ มีส่วนช่วยดึงดูดเม็ดเงินลงทุนจากต่างชาติได้ ขณะที่ในปี 63 หมวดผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่งมีมูลค่าเงินลงทุนสูงสุด โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนรวมทั้งยานพาหนะ จากการเข้ามาลงทุนในรถยนต์พลังงานสะอาดอย่างรถยนต์ EV PHEV ที่ถือว่าเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตของโลก โดยเม็ดเงินที่เข้ามา คาดว่าจะช่วยให้เกิดการใช้วัตถุดิบในประเทศ การจ้างงาน การส่งออก รวมถึงเศรษฐกิจในภาพรวมให้ดีขึ้น

ภาพที่ 58 แสดงสถิติจำนวนโรงงานและเม็ดเงินลงทุนของโรงงานจากจีนที่ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนรายไตรมาส ระหว่างปี 2561-2563

ที่มา: BOI

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและมูลค่าโครงการของจีนที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน รายปี ระหว่างปี 2561-2563

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโครงการ			อัตราการเติบโตปี 63 (%)	มูลค่า (ล้านบาท)			อัตราการเติบโตปี 63 (%)
	2561	2562	2563		2561	2562	2563	
ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง	32	54	51	-6	32,262.2	33,507.2	11,758.1	-65
อุตสาหกรรมเบา	6	35	26	-26	933.1	9,702.5	4,976.6	-49
บริการและสาธารณูปโภค	28	20	18	-10	5,683.2	167,867.9	4,483.4	-97
เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	30	35	31	-11	3,294.1	5,568.4	4,314.8	-23
เคมีภัณฑ์ พลาสติก และกระดาษ	19	25	17	-32	3,202.2	5,386.9	3,876.1	-28
แร่ เซรามิก และโลหะขั้นมูลฐาน	8	13	14	8	7,741.3	36,774.7	1,720.2	-95
เกษตรและผลิตผลจากการเกษตร	8	21	7	-67	2,359.0	2,898.0	335.6	-88
การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม	0	0	0		0	0	0	
รวมทั้งสิ้น	131	203	164	-19	55,475.1	261,705.7	31,464.8	-88

ที่มา: BOI

จะสังเกตว่า ประเภทของอุตสาหกรรมที่จีนมีการขออนุมัติการลงทุนดังกล่าว สามารถเชื่อมโยงกับภาคการผลิต การบริโภคและการส่งออกของจีน เช่น การลงทุนหมวดผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง ที่กลุ่มนักลงทุนจีนเข้ามาลงทุนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในหมวดยานยนต์ อย่างกิจการผลิตรถยนต์ และกิจการเกี่ยวเนื่องอย่างการผลิตยางล้อสำหรับยานพาหนะ เป็นต้น

สำหรับกิจการขนาดใหญ่ที่เริ่มเข้ามาลงทุนในไทย ยกตัวอย่างเช่น บริษัทเกรทวอลล์ มอเตอร์ (GWM) ค่ายรถยนต์ยักษ์ใหญ่จากจีนได้เข้ามาลงทุนในไทย หลังจากที่ซื้อโรงงานผลิตของจีเอ็มที่ จ.ระยอง และเริ่มปรับสายการผลิตเพื่อรองรับการผลิตรถยนต์เครื่องยนต์สันดาปภายในและรถยนต์ไฟฟ้า ทั้งระบบไฮบริด ปลั๊ก-อิน ไฮบริด และรถยนต์ไฟฟ้า มีกำลังการผลิตประมาณ 80,000 คันต่อปี คาดว่าจะเกิดการลงทุนมูลค่า 22,600 ล้านบาท ช่วยให้เกิดการจ้างงานกว่า 3,435 คน รวมถึงไทยจะได้ประโยชน์จากการที่มีซัพพลายเออร์จากจีนเข้ามาตั้งโรงงานผลิตเพิ่มเติม แสดงให้เห็นถึงทิศทางการลงทุนจากจีนที่มีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมแห่งอนาคตอย่างอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

5. ข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศเป้าหมายของนักลงทุนจีนอย่างต่อเนื่อง จากผลสำรวจของธนาคารไทยพาณิชย์ ที่ได้ทำผลสำรวจผู้บริหารบริษัทจีนขนาดกลางและขนาดใหญ่ 170 ราย ที่มีการลงทุนหรือเกี่ยวข้องกับไทยพบว่า นักลงทุนจำนวน 2 ใน 3 ให้ความสนใจที่จะขยายการลงทุนมาไทยในช่วง 2 ปีข้างหน้า และมองว่าไทยเป็นตลาดที่มีศักยภาพ มีความพร้อมและอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่จะสามารถก้าวเป็นศูนย์กลางแห่งอาเซียนและสามารถเชื่อมโยงตลาดสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้มากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากมุมมองในอดีตที่มองว่าประเทศไทยเป็นเพียงฐานการผลิตเพื่อส่งออกเท่านั้น

รวมถึงโครงสร้างการลงทุนของนักลงทุนจีนในไทยมีทิศทางเปลี่ยนแปลงไป จากแต่เดิมมุ่งเน้นไปที่การลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เม็ดเงินการลงทุนสูง เปลี่ยนเป็นการลงทุนในขนาดที่เล็กลง จากการที่กลุ่ม SMEs จีน มีความต้องการย้ายฐานการผลิตออกนอกประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากปัญหาสงครามการค้า รวมถึงต่อยอดห่วงโซ่อุปทานของสายการผลิตให้กับอุตสาหกรรมหลักมากขึ้น

ดังนั้น การวิเคราะห์พฤติกรรมของนักลงทุนจีนที่เปลี่ยนไปหลังผลกระทบของโควิด จะช่วยให้ไทยสามารถออกมาตรการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน รวมถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่าง ๆ เช่น กฎเกณฑ์ที่เอื้ออำนวย การเตรียมบุคลากรแรงงานที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับการผลิตในยุค 4.0 การเร่งลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่เพื่อเอื้อให้เกิดการลงทุนต่อเนื่อง จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงดึงดูดให้นักลงทุนจากต่างประเทศ ไม่เพียงแต่ประเทศจีน เข้ามาลงทุนในไทยเพิ่มขึ้น

Thailand's Key Economic Indicators

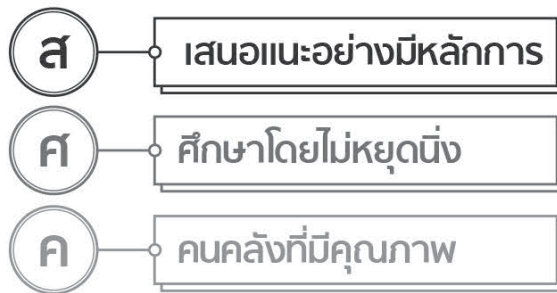
ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ รายเดือน	2562	2563							
		Q1	Q2	Q3	Q4	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	YTD
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก									
ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล)/7	63.54	50.73	30.57	42.92	44.62	40.67	43.40	49.80	42.21
อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	1.50–1.75	0.00–0.25	0.00–0.25	0.00–0.25	0.00–0.25	0.00–0.25	0.00–0.25	0.00–0.25	0.00–0.25
ด้านอุปสงค์									
การบริโภคภาคเอกชน									
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ระดับราคาคงที่ (%YoY)/1	-1.7	0.0	-15.1	-5.2	-6.7	-9.4	-6.5	-4.4	-6.8
ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (%YoY)/14	-0.9	-23.6	-60.2	-30.4	-3.8	-25.9	-7.2	16.4	-30.6
ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (%YoY)	-3.4	-5.9	-28.1	-2.9	-4.6	-11.0	-10.6	10.6	-10.4
ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY)/1	2.8	-2.2	-16.6	-11.2	-10.6	-22.8	-9.3	0.4	-10.1
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ)/5	75.5	60.8	48.2	50.4	51.1	50.9	52.4	50.1	52.6
การลงทุนภาคเอกชน									
ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY)/1	-5.4	-3.9	-17.0	-15.4	-4.9	-17.0	-3.2	7.3	-10.3
ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%YoY)/14	-5.1	-24.4	-44.2	-1.3	11.7	10.4	8.2	15.8	-15.2
ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์รวม (%YoY)/1	-4.7	-17.8	-12.3	-10.4	-11.3	-3.2	-11.6	-15.9	-12.9
ยอดขายปูนซีเมนต์ (%YoY)/14	-5.7	-4.3	4.0	1.6	-3.1	-9.1	-1.5	1.3	-0.5
ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง (%YoY)/14	-1.2	-2.2	-3.6	-1.7	0.4	0.2	0.4	0.8	-1.8
การค้าระหว่างประเทศ									
มูลค่าการส่งออก (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ);ระบบศุลกากร (%YoY)/4	246.3	62.7	51.7	58.7	38.3	19.4	18.9	20.1	231.5
ราคาสินค้าส่งออก (%YoY)/4	-2.6	1.0	-15.2	-7.8	-2.0	-6.7	-3.7	4.7	-6.0
ราคาสินค้านำเข้า (%YoY)/4	0.3	-0.4	-2.0	-0.7	0.1	-0.1	0.2	0.1	-0.8
ปริมาณการส่งออก (%YoY)/14	-3.0	1.4	-13.4	-7.2	-2.1	-6.6	-3.8	4.6	-5.3
มูลค่าการนำเข้า (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ) ระบบศุลกากร (%YoY)/4	236.3	58.2	44.8	48.7	36.2	17.3	18.9	19.1	207.0
ราคาสินค้านำเข้า (%YoY)/4	-4.8	-2.9	-23.8	-18.7	-4.2	-14.3	-1.0	3.6	-12.4
ปริมาณการนำเข้า (%YoY)/14	-4.9	-1.9	-19.6	-17.4	-3.8	-13.2	0.0	2.7	-10.7
ดุลการค้า (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ);ระบบศุลกากร/4	10.0	4.5	6.9	9.9	3.1	2.0	0.1	1.0	24.5
ด้านอุปทาน									
ภาคการเกษตร									
ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%YoY)/6	-0.6	-14.0	-4.9	-1.2	1.3	-1.8	3.0	0.9	-4.4
ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%YoY)/6	1.8	8.6	-1.4	6.3	11.0	12.3	9.6	11.2	6.0
รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%YoY)/14	0.5	-7.7	-3.9	5.9	12.2	10.6	12.9	12.1	2.6
การจ้างงานภาคเกษตร (%YoY)/3	-2.5	-3.6	-	0.4	-2.6	4.1	-	-	-1.0
ภาคอุตสาหกรรม									
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%YoY)/10	-3.6	-6.4	-20.0	-8.1	-0.9	-0.4	0.2	2.4	-8.8
มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY)/1	-7.5	-1.5	-20.1	-19.2	-30.9	-8.1	5.9	11.2	-9.9
ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY)/1	-7.5	-2.7	-21.4	-21.0	-33.3	-10.9	2.0	6.7	-11.8
อัตรากำลังใช้กำลังการผลิต (%) /10	66.0	66.9	52.9	60.6	64.2	63.5	65.4	63.8	61.2
การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%YoY)/3	-0.2	-1.6	-	-2.6	8.3	8.0	-	-	-1.3
ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ)/9	93.7	90.1	78.1	83.9	86.4	86.0	87.4	85.8	84.6
ภาคบริการ									
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน)/11	39.9	6.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.7

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ รายเดือน	2562	2563							
		Q1	Q2	Q3	Q4	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	YTD
(%YoY) /14	4.5	-38.0	-100.0	-100.0	-99.9	-100.0	-99.9	-99.8	-83.2
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย (%YoY)	0.9	-30.3	-90.6	-38.0	-29.9	-34.5	-23.5	-31.9	-46.4
การจ้างงานภาคบริการ (%YoY) /3	13.0	1.0	-	3.1	1.1	-0.4	-	-	1.6
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ									
อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	31.0	31.8	31.7	31.3	30.6	31.2	30.5	30.1	31.4
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	37.3	9.3	1.1	6.3	-	1.0	-1.5	-	17.2
ทุนสำรองทางการ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	224.3	226.5	241.6	251.1	258.1	248.5	253.5	258.1	258.1
ฐานะซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	34.3	34.4	24.5	22.9	29.3	24.9	27.0	29.3	29.3
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ									
อัตราการว่างงาน (%) /3	1.0	1.1	2.0	1.3	-	2.1	2.0	1.5	1.6
ดัชนีราคาผู้ผลิต (%YoY)/4	-1.0	-0.4	-4.1	-1.7	-0.9	-0.9	-0.9	-0.9	-1.8
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%YoY)/4	0.7	0.4	-2.7	-0.7	-0.4	-0.5	-0.4	-0.3	-0.8
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%YoY)/4	0.5	0.5	0.1	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3
หนี้สาธารณะต่อ GDP(%) /1	41.2	41.7	45.8	49.4	50.5	49.5	50.5	-	50.5

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง FISCAL POLICY OFFICE

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์: pisitp@mof.go.th

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ

ดร.ยุทธภูมิ จารุเศร์นี: iam5111@msn.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค

พงศนกร โปชากรณ์: p_pochakorn@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ

ดร.สมคิด บุญล้นเหลือ: dageyang@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์

ดร.นรพัชร อัสวาลลภ: norabajra@mof.go.th

ผู้รับผิดชอบรายการภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

อิทธิพัฒน์ ประภาประเสริฐ: Ittipat.p@outlook.com
ณัฐธิดา จันท์กิติ: fongnutdee@hotmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

ภัทรพร คุ่มสะอาด: phattraporn088@gmail.com

ตลาดน้ำมัน

ภัทร จารุวัฒนมงคล: patharac@fpo.go.th

เศรษฐกิจต่างประเทศ

ศิริพล ฤทธิประศาสน์: sirapol@jhu.edu
ทิธา ปทุมเทวาภิบาล: thita.psed10@gmail.com
ศักดิ์สิทธิ์ สว่างสุข: saksit.ssuk@gmail.com

ภาคการเงิน

ทศพล รักษา: tossapon472537@gmail.com

อัตราแลกเปลี่ยน

กันตา สุขสาคร: holykanta@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

อภิญา เจนธัญญารักษ์: apinya.psed8@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

ภัทร จารุวัฒนมงคล: patharac@fpo.go.th

ภาคการท่องเที่ยว

พิมพ์ภรณ์ สุทธิพลวง: pimpapon2_403@hotmail.com

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ศิวัจน์ จิรภัทยาพัฒน์: siwat.ji@gmail.com
ธนิต เกตุปรังค์: tanit.kgetprank@gmail.com

ด้านเสถียรภาพ

อภิญา เจนธัญญารักษ์: apinya.psed8@gmail.com

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

คงขวัญ ศิลา: nu_nub@yahoo.com
รอม อรุณวิสุทธิ์: romaroon@gmail.com
ดร.กวิน เอี่ยมตระกูล: kawin.iamtrakul@gmail.com
ประกอบ สุริเยนทรากกร: prakob.suriyentrakorn@gmail.com
สุดาพันธุ์ สาลี: aFF-17@hotmail.com

ออกแบบหน้าปก

กุสุมา จารุณี: kusumaj@fpo.go.th

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ 6 แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

www.fpo.go.th